

14/33

A TISZÁNINNENI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

MISKOLCON, 1928. ÉVI OKTÓBER HÓ 23-ÁN TARTOTT
RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK ÉS

MISKOLCON 1928. ÉVI NOVEMBER HÓ 8-ÁN TARTOTT
INTÉZŐ-BIZOTTSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE :

JANKA KÁROLY

EGYHÁZKERÜLETI LELKÉSZI FŐJEKVŐ.

161—162. SZÁM.

SÁROSPATAK.

NYOMATOTT A REF. FŐISKOLAI KÖNYVNYOMDÁBAN

1928.

A TISZÁNINNENI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

MISKOLCON, 1928. ÉVI OKTÓBER HÓ 23-ÁN TARTOTT
ŐSZI RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK ÉS

MISKOLCON, 1928. ÉVI NOVEMBER HÓ 8-ÁN TARTOTT
INTÉZŐ-BIZOTTSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE :

JANKA KÁROLY

EGYHÁZKERÜLETI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

161. SZÁM.

SÁROSPATAK.

NYOMATOTT A REF. FŐISKOLAI KÖNYVNYOMDÁBAN

1928.

A tiszánineni református egyházkerület 1928. évi október hó 23-án rendes közgyűlést tartott Miskolcon dr. Révész Kálmán püspök és Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt.

Jelen voltak:

Az abaúji egyházmegyéből: Cziáky Endre esperes, Farkasfalvi Farkas Géza gondnok, Medgyasszay András, Farkas Elek lelkészi részről; Dobozy István világi részről.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: Farkas István esperes, báró Bottlik István gondnok, Gaál Ferenc, Enyedy Andor, Kiss Albert lelkészi részről; Bay Bertalan, Zsóry Lajos világi részről.

Az alsózempléni egyházmegyéből: Kiss Ernő esperes, Meczner Béla gondnok, Hegedűs László, Gecse Lajos, Janka Péter lelkészi részről; dr. Asztalos Kálmán, dr. Kiss Sándor világi részről.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Elek József esperes, Zsóry György gondnok, Lőkös Sándor, Svingor Jenő, Szentmártoni Dániel lelkészi részről; Bónis Aladár, Szathmáry Király Pál, Fekete Pál világi részről.

A gömör-tornai egyházmegyéből: Juhász László esperes, báró Ragályi-Balassa Ferenc gondnok, Hubay Kálmán, Király István, Berey Ferenc lelkészi részről; dr. Soldos Béla világi részről.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: Fodor György, Kovács István, Szalóczy Pál, Pósa Péter, Forgács Gyula lelkészi részről; dr. Kérészy Barna, Téglássy András, Bernáth Aladár világi részről.

Mint tanárképviselők: dr. Rácz Lajos a sárospataki theol. akadémia, Elekes Imre a sárospataki főgimnázium, Csorba György a miskolci reálgimnázium, Péter Pál a miskolci leánygimnázium képviselője.

Mint tanítóképviselők: Tóth István, Péter József.

Mint egyházkerületi jegyzők: Janka Károly fő-, Marton János, Lengyel István aljegyzők lelkészi részről; Domby László fő-, dr. Nagy Barna, dr. Horváth Zoltán aljegyzők világi részről.

Mint egyházkerületi főügyész: dr. Kérészy Barna, mint egyházkerületi alügyész és pénztárnok: dr. Regéczy József.

Mint a sárospataki főiskola gazdasági választmányának képviselője: dr. Trócsányi József.

114/1. Dr. Révész Kálmán püspök a következő, a szivek közérzését az örökkévaló Istenhez vivő imával vezeti be a közgyűlést:

Édes Atyánk, jó Istenünk! elmúlt az aratás, elvégződött a nyár és mi meg nem szabadultunk. Mint őszi köd a pusztá mezőt, úgy üli meg szivünket és lelkünket a sötét gond, hazánk, egyházunk és magunk sorsa miatt. Am a nehéz időkben még erősebben ragaszkodunk biztató igédhez: amelyeket most szenvedünk, nem hasonlíthatók ahhoz a dicsőséghez, mely nekünk megjelentetik. Űzd el azért Uram, kegyelmed fényes sugarával a komor felhőket, jelentsd ki rajtunk a te dicsőségedet; adjad, hogy mai egybegyűlésünk és tanácskozásunk is a te szent neved dicsőségére, hazánk és egyházunk javára legyen, a te szent Fiadnak, a Jézus Krisztusnak nevében kérünk. Ámen.

114/2. Dókus Ernő főgondnok a bensőséges lélek mély megindultságával emelkedik szólásra. Előre bocsátja, hogy ezúttal csak néhány rövid szóval kívánja a közgyűlést megnyitni. Valójában — úgymond — megtört testével és megpróbált lelkével fájdalomla magányába kellene elvonulnia, de épen az elhunyt kedvese iránti kegyeletét az ő példájának követésével is kívánja akkor megvalósítani, mikor mint ahogy Ő nem ismert a kötelességteljesítésben megszakítást, úgy Ő is Isten akarata előtt való alázatos meghódolással veszi fel a veszteség emez eleven fájdalomával ható napjaiban is a munkát és teljesíti Istentől jött elhivatását. Ez a lelki állapot azonban mentse őt fel attól, hogy szokásához képest az egyházi közéletünket jellemző, helyzetünket feltüntető megnyitó beszédet mondjon. Ezek

előrebocsátása és a közgyűlés tagjaihoz intézett meleg üdvözlése után

a gyűlést megnyitja.

115. Elnökség felhívására a gyűlési tagok hivatalos névsora felolvastatván,

közgyűlés a megjelenteket igazolja; dr. gróf Haller József, Hodossy Béla, Lukács Endre gyűlési tagoknak bejelentett s igazolt elmaradását tudomásul veszi.

116. Alakulás után Dr. Révész Kálmán püspök úr gyűjtja meg a kegyelet fáklyáját afelett a sírbolt felett, amelynek ajtója megett egyházkerületünk, közegyházunk és nemzeti életünk nagy kiválósága, Dókus Gyula, egy híven megfutott pálya után az igazak álmát aluszsza. Meghatottan, de emelkedett hangon mondja püspök urunk kegyeletes megemlékezésében:

„Halnak, halnak, egyre halnak színe, lángja a magyarnak. Dókus Gyula, zsinati és konventi tag, egyházker. tanácsbíró, 42 év óta főisk. gondnokunk, a nagy Zemplénavármegye utolsó alispánja, számos királyi és polgári kitüntetés tulajdonosa, í. hó 12-én a minden élők útján eltávozott az ő atyáihoz. A fájdalmas veszteség legközvetlenebbül Főgondnok úr Óméltóságát érinti, ki az elhunytban a legjobb testvért gyászolja.

A boldogult tömjéne javát a haza, egyház és főiskolánk oltárán égette el, nagyon rászolgált arra, hogy jegyzőkönyvünkben örökítsük meg emlékezetét, gyászoló testvérenek, főgondnokunknak pedig élőszóval is fejezzük ki legőszintébb részvétünket.“

Egyházkerületi közgyűlés állva hallgatja meg Püspök urunk szomorú bejelentését, ezzel a felállással is kifejezésre juttatni kívánva nemcsak a megboldogult iránti kegyeletét, elévülhetetlen érdemeinek az élet távlatából, a halálból történő

zavartalan felismerését, hanem egyházkerületünk világi elnöke iránti mély tiszteletét, szeretetét és a fájdalomban vele bensőséges együttérzését, mely kifejezésre jutott a Püspök úr által a Főgondnok úrhoz intézett szóbeli részvétnyilvánításban s a közgyűlés alkotó tagjainak ama mély meghatottságában, melyből visszatükröződött annak a közéleti férfiúnak lelki nagysága, aki vármegyéjén és imádott hazáján túl lelke egész hevületével, mély bölcsességével, sok-sok töprengésével, értékes, drága idejével, anyagi áldozataival egyházunkat önzetlen szívvvel szolgálta, több mint egy emberöltőn át volt a sárospataki főiskola hatalmas oszlopa, mint 3 éven át igazgató-tanácsosa, 42 éven át buzgó világi gondnoka, hosszú időn át egyházkerületünknek higgadt, bölcs tanácsosa, az Egyetemes Konventnek és az Országos Zsinatnak ismételten és ismételten buzgó tagja. Legyen haló poraiban is az Isten áldotta!

117. Folyó évi közgyűlésünk 6/9. számú határozata értelmében az egyházmegyék beterjesztik a lelkészválasztási zsinati törvénytervezetről elkészített véleményes javaslatukat.

Jelen formájában egyetlen egyházmegye sem tartja azt elfogadhatónak. Az abauji egyházmegye szerint sem külső alakjánál, sem tartalmánál fogva nem felel meg a célnak, melyet a lelkészválasztás reformjával elérni akarnak. A tervezet hosszadalmas, körülményes, szövevényes és nehezen érthető, hiányoznak belőle a jó törvény legfontosabb kellékei: a rövidség, világosság, szabatosság és könnyen érthetőség. Az abauji egyházmegye véleménye az, hogy a zsinati törvényjavaslat általános tárgyalás alapjául sem fogadható el, hogy az érvényben levő lelkészválasztási törvény bizonyos átalakítással sokkal megfelelőbb. Ennek részletes bírá-

latába ugyan nem bocsátkozik, de az átalakításnál egyes alapvető elvek érvényesítésére rámutat.

Igy csorbíthatatlanul meghagyandónak tartja a gyülekezet alkotmányos választójogát, melynek első kifejezési módja a meghívás útján való lelkészválasztás. Ennek meghiusulása esetén előtérbe lép a lelkészi állásnak pályázat útján való betöltése. Itt azonban már korlátozni kívánja a gyülekezet szabad választási jogát annyiban, hogy egyházmegyei lelkészjelölő-bizottság alakítását javasolja. E bizottság, melybe egy tagot a választó egyház is küldene, a pályázók közül 3 érdemes és alkalmas egyént jelölne ki s a gyülekezet köteles volna a 3 egyén közül választani.

Törvénybe iktatandónak itéli a pályázó jelölt azon jogát, hogy felkereshesse a választó gyülekezetet, amelynek körében aztán a felügyelő lelkész ellenőrzése alatt tarthatna istentiszteletet.

Meghagyandónak mondja mai formájában a cserét is azzal a hozzáadással, hogy az mint fegyelmi büntetés is alkalmazható az egyházmegyei, illetőleg egyházkerületi bíróság ítélete alapján, de semmi esetre sem tartja megengedhetőnek, hogy a csere létesítésében a gyülekezetnek és presbiteriumnak irányító szerep és kezdeményezési jog biztosítsék.

A titkos szavazás fenntartása mellett foglal állást, de kívánja, hogy az egyházmegyei elnökség által kiadott s pecsétjével ellátott szavazólapokkal történjék a szavazás. Elengedhetetlen követelménynek tekinti a választási visszaélések megszüntetésére azok szigorú körvonalazását s azok megtorlására erős büntető szankciók felvételét úgy a visszaélést elkövető lelkészek, mint a választói joggal visszaélő egyháztagok ellen.

Az alsóborsodi egyházmegye véleményes javaslata a törvénytervezetet illetőleg az abauji véleménytől alig tér el. Nem érvényesül benne az evangéliumi elv, a kálvini demokratikus fejlődés, nincs meg benne a szoros kapcsolat a magyarországi református egyház lelkészválasztási jogfejlődésével sem. Nem zárja ki a korrupciót, a gyülekezetet sem biztosítja a megfelelő lelkész felől és a lelkészt sem juttatja az emberi szem-

pontok szerint öt megillető helyre. Fölöttébb szövevényes, hosszadalmas jogi folyamatok kapcsolata, ami miatt nehezen áttekinthető és sok zűrzavart idézne elő. Vannak a tervezetnek nagy értékei, amelyeknek felhasználásával jelenlegi törvényünket közmegnyugvásra ki lehetne korrigálni.

Abban csúcsosodik ki az egyházmegye véleményes javaslata, hogy vissza kell adni a tervezetet újabb javaslat készítése végett a zsinati albizottságnak.

E javaslat elkészítésénél a következő szempontokat kívánja érvényre juttatni:

A jelenlegi választási törvényt kell alapul venni és azt kell a mai idők követelményeinek és a szerzett tapasztalatoknak megfelelőleg megváltoztatni, újjáalkotni. Főelv, hogy a jogokat megszükiteni nem szabad.

A meghívási eljárás épségben hagyandó azzal a megszorítással, hogy azt mindig a presbiterium kezdeményezze s ehhez legyen meg a jelölési joga és pedig a kisebbségnek is, úgy hogy ha a gyülekezet a presbiterium többségének jelöltjét elejtette, a küldöttség a kisebbségi jelöltre is lefolytatja a szavazást.

A meghívás sikertelensége esetén pályázat hirdetendő. A pályázók közül az egyházmegyei lelkészjelölőbizottság 3—4 egyént jelöl, akik között tartozik a jelölőbizottság első helyeken azokat jelölni, akiket a gyülekezet képviselői óhajtanak. A bizottságban az egyházmegyei elnökség vezetése alatt az egyházmegye és a választó gyülekezet tagjai foglalnak helyet és 1 taggal képviselést nyer az egyházkerület is. Az egyházkerületi képviselőnek csak szavazási és ellenőrzési joga van; a jelölésben tanácskozás által nem vehet részt.

A jelölőbizottság által kijelölt pályázók próbaszónoklásra egyházmegyei kiküldött kíséretében megjelenhetnek. A megjelenés pontos körülírással szabályoztatik.

A törvénytervezetnek a cserére vonatkozó 8. §-át, mely a cserére vonatkozik, azzal a módosítással fogadják el, hogy a presbiteriumnak a cserére vonatkozó kezdeményezési joga ejtessék el s ezzel a joggal a felsőbb hatóság is csak abban az esetben élhessen, ha közigaz-

gatási bírósági ítélettel állapított meg a lelkésznek a gyülekezetre nézve hátrányos működése. A választási visszaéléseket a legszigorúbb büntetésekkel kívánja megtoroltatni úgy a visszaélő lelkészek, mint gyülekezeti tagokkal szemben.

Az alsózempléni egyházmegye a lelkészválasztási törvénytervezetet általános tárgyalás alapjául sem fogadja el. Annál sokkal jobbnak tartja az érvényben levő II. t.-c.-et megfelelő módosítás mellett, melyre nézve a következő főbb szempontokat jelöli meg:

A meghívás útján való lelkészválasztást fenntartani kívánja, úgy azonban, hogy abban az esetben, ha a meghívás a választók többsége részéről aláírási ívekkel történik és az aláírások hitelességét a presbitérium megállapította és a meghívásnak egyébként nincs törvényes akadálya, akkor a szavazás mellőztessék és az egyházmegyei küldöttség csak abból a célból jelenjék meg a választó gyülekezetben, hogy a meghívás sikerét kihirdesse.

A presbitérium részéről bejelentett meghívási készség esetében is a titkos szavazás csak akkor rendeltessék el, ha a szavazást a választásra jogosultaknak legalább egyharmad része kívánja.

Ha a szavazás meghiusult, vagy nem is volt, pályázat hirdetendő. A beérkezett pályázatokat egy minősítő és jelölő bizottság vizsgálja felül abból a szempontból, hogy a pályázók mennyiben alkalmasak a megüresedett helyre. Ez a bizottság állapítja meg a pályázók sorrendjét és a gyülekezet nagyságához képest egyéb körülmények figyelembevételével is a választásra bocsátandók számát. A bizottságban a választó gyülekezet és az érdekelt egyházmegye foglalnának helyet küldötteik által s a bizottságban a theol. akadémia is képviselőt nyerne egy delegált tanárral. A bizottság határozata ellen a hasonló egyházkerületi bizottsághoz volna felebbezésnek helye.

A jelöltek a választó gyülekezetben felügyelet alatt próbaszónoklatot tarthatnak.

A választás gyors lefolytatása érdekében kívánja,

hogy a választás határideje csak egyszer hirdettessék ki és pedig az azt megelőző vasárnapon.

A cserére vonatkozólag a jelenlegi törvény rendelkezéseit kívánja fenntartani, a leghatározottabban elvetve a törvény 8. §-át.

A választási visszaélésekkel szemben a legsúlyosabb büntető szankciók életbeléptetését javasolja.

A paróchiális körökre felosztott gyülekezetekben a lelkészválasztást akként kívánja szabályozni, hogy a választásba csak a paróchiális kör érdekelt tagjainak legyen joguk szavazatukkal befolyjni.

A választói jogot erkölcsi cenzushoz is kívánja kötni. — A választási visszaélések teljes kiküszöbölése érdekében pedig a lelkészi javadalmakat kívánja arányosítani.

A felsőborsodi egyházmegye véleményes javaslatának bevezető részében az érvényben levő lelkészválasztási törvény tarthatatlan voltát élénk színekkel, temperamentumosan indokolja. A törvénytervezetről készséggel megállapítja, hogy az őszintén törekszik a mai törvény hibáinak orvoslására, de főhibája, hogy bonyolult és körülményeskedő, a visszaélések megszüntetésére nem alkalmas. Különösen sérelmezi, hogy a választási bizottság tagjai a 18. § értelmében a szóba jött jelölteket szolgálati helyükön felkereshetik, mert ebben a gyakorlatban látja a korrupciónak szerteágazó gyökereit. A törvénytervezetet ebben a formájában nem tartja elfogadhatónak. Az egyházmegyei véleményező bizottság felterjesztése alapján egy lelkészválasztási törvényjavaslatot ajánl elfogadásra, melynek szempontjai:

I. Elviek: 1) a református egyház demokratikus jogának egészséges fejlődése nem tűr kinevezési rendszert; 2) a gyülekezet választói joga nem lehet korlátlan; 3) egyetemes egyházi érdek, hogy minden hely megkapja lehetőleg a megfelelő lelkészt és minden lelkész megfelelő helyét.

II. Gyakorlatiak: 1) a törvény a visszaélések lehető kiküszöbölése végett, szerkezetében és rendelkezéseiben, nem pedig büntető szankciói által akarja elérni

céljait s evégre 2) világos, határozott és erélyes legyen; 3) biztosítsa a választási aktus gyors és kivételeket nem tűrő lefolyását.

A tervezet törvénybe iktatni kívánja A) a meghívás és B) a pályázat útján való választást.

A meghívás iránti eljárást az esperes vagy helyettese vezeti be és nagyon körülményesen folytatja le.

A meghívás sikertelensége esetén pályázat hirdendő. A pályázatokat a lelkészjelölő bizottság felülvizsgálja és a pályázók közül 3 egyént jelöl, akikhez a választó gyülekezet szintén 3 egyént jelölhet. Az így kijelöltek próbaszónoklatot tarthatnak egyházmegyei kiküldött jelenlétében. A meghallgatott pályázók közül aztán a választás vagy egyhangu felkiáltással, vagy az egyházmegye pecsétjével ellátott egyszínű lapon történő szavazással megy végbe. A lelkészjelölő bizottság összetételét és hatáskörét külön fejezet tárgyalja. Ugy a meghívás, mint a pályázat útján való választási eljárás helyességének támogatására gazdag és részletes indokolás függesztetett.

A választási szabálytalanságok 5 évi elévülhetlenségét kívánja a tervezet kimondani, súlyos büntetéseket, magas pénzbírságot és állás-cserét kíván törvénybeiktatni. A csere szükségének erőteljes kidomborítása mellett is sanctiókkal, megelőző fegyelmi eljárással kívánja az állás-cserét körülbástyázni.

A gömör-tornai egyházmegye éles bonckése a zsinati törvénytervezetet apró izekre szedte s azt, mint nehezen érthetőt, s még nehezebben végrehajthatót, sok időt, munkát és pénzt rablót, a lelkészi önérzet ellen is intézett támadást, a pénzzel és ígérekkel való korteskedésre az eddiginél tágabb tért nyitó munkát elfogadásra nem ajánlja, hanem némi módosítással felterjeszti a dr. Révész Kálmán és Nagy Ferenc által készített javaslatot, kérve annak elfogadását és a lelkészválasztási törvényzsinati bizottságához leendő felküldését.

A beterjesztett törvényjavaslat egy hatalmas szerves munka, mely a lelkészek alkalmazását 71 §-ban kodifikálja. Lényeges ismertető eleme, hogy a szabad választást megszorítja. A javaslat 7. §-a ugyanis a vá-

lasztás módjáról ekként intézkedik: „Rendes lelkészi állás meghívás, a pályázók közül az egyházmegyei választó-bizottság általi választás, vagy csere útján tölthető be. A javaslat tehát csak a meghívásra nézve tartja fenn a gyülekezet szabad választói jogát, pályázat esetén e jogot a javaslat 11. §-a értelmében alakítandó jelölő, illetőleg választó-bizottságra ruházza át.

Egyházkerületi közgyűlés a lelkészválasztásról szóló zsinati törvénytervezetet az egyházmegyék többségi véleménye alapján elfogadásra nem ajánlja, ellenben javasolja, hogy a ma érvényben levő lelkészválasztási törvény a nyert tapasztalatok alapján úgy módosíttassék, hogy a visszaélések lehetősége kiküszöböltesse és egyidejűleg az érdemesség érvényesülésének tér adassék.

Evégből a szabad választás elve a jelölő bizottságoknak az eljárásba való beiktatásával nyerjen korrekciót. Nyujtassék alkalom a jelölteknek a választó gyülekezetben való bemutatkozásra és próbaszónoklat tartására. A szavazólapok egységes külseje és hivatalos jellege által is jobban biztosíttassék a szavazás titkossága. Szigorú szankciók vétessenek fel a törvénybe a választási visszaélések megtorlására még pedig úgy a visszaélő lelkészekkel, mint a választókkal szemben.

A papmarasztásnak még csak árnyéka se kísértsen a különben egyetemlegesen kívánatosnak véleményezett lelkészi cserében.

A választási eljárás a lehető legrövidebb időre korlátoztassék, a választói jog nagy erkölcsi tartalma erősen kidomboríttassék és a lelkészi javadalom a lelkészi alapfizetés korszerű emelésével arányosíttassék.

Egyébként közgyűlésünk az egyházmegyék véleményes javaslatait, azok között a felsőborsodi egyházmegye külön tervezetét és a gömör-tornai egyházmegye nagykonceptióju munkálatát, mint gazdag anyagot szolgáltató munkálatokat azzal terjeszti fel a zsinat törvényelőkészítő albizottságához, hogy azok figyelembevételével és felhasználásával is új törvényjavaslatot készítsen, mert a jelenlegi törvénytervezet a célt nagy és merész elgondolásai mellett sem éri el, a maga bonyolult szerkezetével.

118. Hegedűs Lorántnak a zsinat elé terjesztett azon indítványára nézve, miszerint a kereszt, mint a keresztyénség symboluma jelenlegi és ezután építendő templomainkon a betlehemi csillag mellett jelvényül használható legyen, egyházkerületünk 1928. évi július hó 11-iki közgyűlésének felhívására egyházmegyéink felterjesztik az egyházközségek presbitériumai véleményének meghallgatása után hozott határozataikat. Általában véve, valamennyi egyházmegye — bőséges elvi és gyakorlati indokolással — Hegedűs Lóránt javaslata ellen nyilatkozik. A presbitériumok mindenütt elvetették azt. Az abaúji egyházmegye véleménye szerint az indítvány nem szükséges és nem szerencsés. Az alsózempléni egyházmegye jegyzőkönyve azt a véleményt juttatja kifejezésre, hogy a javaslat keresztülmenelete a gyülekezetek belső békességét veszélyeztetné. A felsőborsodi egyházmegye szerint ezidőszerint még lehetetlen ennek a komoly óhajtásnak a megvalósítása. A gömöri egyházmegye jelenti, hogy az összes presbitériumok a régi toronyjelvényekhez ragaszkodnak s azokat újjal felcserélni nem hajlandók. Az alsóborsodi egyházmegye sem tartja még az időt alkalmasnak arra, hogy mostani jelvényeinket a kereszttel cseréljük fel. Ám — szerinte — ha valamelyik gyülekezet már most alkalmazni kívánja a kereszt jelvényét: szándéka elé akadályt egyáltalán nem akar gördíteni.

Tiszáninneri egyházkerületi közgyűlésünk az egyházmegyeék véleményének meghallgatása után, méltányolva és elfogadva elvi és gyakorlati jellegű megokolásait, nem tartja elfogadhatónak a Hegedűs Lóránt-féle javaslatot. Indokolásúl megemlíti:

1. A kereszt alkalmazása éles ellentétben áll magyar ref. egyházunk tradicionális felfogásával. Ref. egyházunkban még élénken él a fájó emléke annak, hogy a kereszt jelvényének kegyetlen erőszakolásával evangéliumi hitétől akarta megfosztani egyházainkat a pápai — római egyház. 2. Gyakorlatilag a tömegek előtt ref. múltunk megtagadásának és a római egyház győzelmének tűnnék fel a kereszt alkalmazása. Evangéliumi hitünk ellenségei így használhatnák azt fel ellenünk. 3. Istennek az ő kijelentésén nyugvó lélekben és igazságban való imádása, amelyet annyi szenvedés, könny és vér közt ölelt szívére s védett meg ref. egyházunk, magában foglalja mindazokat a felséges igazságokat, amelyeknek jelképes kiábrázolása mellett lépett fel a mi lángoló magyar szívű és egyetemes keresztyén pillantású hittestvérünk, Hegedűs Lóránt, míg maga a külső jelvény, ha a megfelelő belső tartalom hiányzik, nem hozhatja létre a várt üdvös és áldásos hatást. — Jelen határozatát egyházkerületünk felterjeszti a zsinat elé.

119. Enyedy Andor missziói előadó előterjeszti a tavaszi gyűlés 6. sz. határozatának 9-ik pontjában foglalt felhívásra a missziói törvényjavaslatra beérkezett egyházmegyei véleményeket. Az egyházmegyeék általában örömmel üdvözlik e törvényjavaslatot, mely az elsőrenden szükséges és fontos missziói munkát az egy-

házban szabályozni és rendszerezni van hivatva és tökéletesen egyet értenek a törvényjavaslat elvi megállapításaival. Azonban mindnyájan kihagyandónak vélik abból a missziói szövetségre vonatkozó részt, vagyis a 12—35. §-okat, mert az egyházban e paragrafusok által célozott kettős szervezet (egyházkormányzati és missziói) megalkotását szükségtelennek, sőt károsnak tartják. Aggályosnak látják egyúttal a javaslatban tervezett külön s heti járulékokra aprózott tagdíjak szedését is.

Egyházkerületi közgyűlés szintén magáévá teszi a beérkezett véleményekben hangoztatott szempontokat s a maga részéről egyelőre elégnek tartaná a missziói munka egyházi szervezetének a fokozatos missziói bizottságokban, előadókban missziói lelkészekben leendő kiépítését; úgy, hogy ezek a missziói bizottságok a szabad missziói egyesületekkel is megteremtenék a törvényjavaslatban foglalt bonyolult szövetségtervezetnél egyszerűbb és alkalmasabb formában és módon a békés és tiszta együttműködés feltételeit. Hogy pedig az egyházmegyei véleményekben a javaslat részletes módosítására vonatkozó indítványok, észrevételek is a Konvent, illetve a zsinatelőkészítő bizottság elé jussanak; a javaslatokat teljes egészükben felterjeszteni rendeli.

120. Egyházkerületünk 1928. évi július hó 11-iki közgyűlésének 8-ik sz. határozatával véleményadásra szólította fel egyházmegyéinket a Fodor György egyházkerületi tanácsbíró által készített egyházkerületi lelkészi özvegy-árvai gyámintézeti alapszabálytervezetre vonatkozólag. Egyházmegyéink — az abaúji egyházmegye kivételével — véleményes javaslatukat felterjesztették és az egyházkerületi özvegy-árva gyámintézet felállítása s az alapszabálytervezet elfogadása mellett nyilatkoztak.

Kisebb jelentőségű módosítást ajánl a felsőborsodi egyházmegye. Nevezetesen kívánja, hogy:

1. Az 5. §. szövege így módosíttassék: „A más egyházkerületbe távozó tagok összes fenntartói befizetésüket kamat nélkül visszakapják.“ (Belépési járulékat nem.)

2. A 7. §. homályos a segélyezések időbeli kezdete szempontjából, tehát így lenne szövegezendő: „A kegyeleti év lejárt, vagy annak egyházi törvényhozás útján való eltörlése esetén az özvegyek és árvák segélyezése az általuk élvezett helyi javadalmazás megszűntét követő polgári félév (január és július) elsején veszi kezdetét.“

3. A 11. §-ban jelzett 100.000 pengő összegyűlésének kikötését felesleges kapcsolatba hozni a segélyezés 10 év múlva történő megkezdésével.

Egyházkerületi közgyűlésünk az egyházmegyék véleménye alapján a Tiszán-inneni ref. egyházkerület lelkészi özvegyárva gyámintézet felállítását kimondja és az alapszabálytervezetet — a felsőborsodi egyházmegye által a 7. §-hoz benyújtott módosítással — elfogadja és megerősíti.

A felsőborsodi egyházmegyének az 5. §. és a 11. §-hoz benyújtott módosítását mellőzi.

Felhívja továbbá az egyházkerületi pénzügyi választmányt a további tenni-valók és szükséges intézkedések megtételére.

121. Egyházkerületünk 1928 júl. 11-iki közgyűlése 27. sz. határozatával az Egyetemes Konvent felhívására véleményadásra szólította fel a sárospataki theol. akadémiai kart és egyházmegyéinket a pápai egyházmegye azon javaslatára nézve, amely törvényes úton akarja szabályozni a még nem végzett theol. akadémiai hallgatókra és előkönyörgő tanítókra nézve a szószék használatát. A sárospataki főiskola theol. akad.

kara és egyházmegyéivel véleményes javaslataikat be-
terjesztették és valamennyien a pápai egyházmegyei
javaslat elfogadása ellen nyilatkoztak.

Egyházkerületi közgyűlésünk a sáros-
pataki theol. kar és egyházmegyéink vé-
leményét magáévá tévén, a pápai egyház-
megyei javaslat ellen foglal állást.

Amilyen mértékben kívánatos, hogy
egy szervezett egyházban törvény által le-
gyen szabályozva a templomi szószék hasz-
nálata, a jelen idők szükségleteire tekin-
tettel éppen olyan mértékben kívánatos
annak a tisztázása is, hogy a nem végzett
theologusok, ill. u. n. laikusok szószéki
szolgálatra bizonyos követelmények fenn-
tartása mellett biztosítsák. Egyházkerü-
letünk abban a meggyőződésben van, hogy
a pápai egyházmegye javaslata ezt a célt
nem oldja meg. Egyházi törvényünk jelen
rendelkezéseinek szigorú fenntartása mel-
lett is jobban lehet biztosítani a szószék
megfelelő használatát, mint a pápai egy-
házmegyei javaslat teszi. A theol. akadé-
miák vezetése mellett pedig lehet a theol.
akad. ifjúságot lelkileg is úgy előkészíteni
az igehirdetésre s formailag is ránevelni,
hogy a szószék tekintélye megőriztessék.
Elvetendőnek tartjuk a pápai egyházmegye-
ének ezt a javaslatát azért is, mert gyö-
kerében renditené meg a legáció intézmé-
nyét, amely mind a lelkipásztori pályára
való előkészítés, mind erkölcsi, társadalmi
és anyagi szempontból fontos. A preorans
tanítók ügyével külön nem óhajt ezúttal
egyházkerületünk foglalkozni, tudván azt,
hogy ez a kérdés a lelkésztanítótság ügyé-
nek az Egyetemes Konvent által való tisztázásával másféle megoldást nyer.

122. Egyházkerületünk 1928 jul. hó 11-iki közgyűlése 25. sz. határozatával az egyetemes konvent felhívására véleményadásra szólította fel a sárospataki theol. akad. kart és egyházmegyéinket arra nézve, hogy a tiszántúli egyházkerület újabb felterjesztése kapcsán nem tartják-e már az időt elérkezettnek arra, hogy a kötelező két segédlelkészi év egyike a theol. főiskolákon szervezendő tanfolyamon töltsék el? A sárospataki theol. kar és egyházmegyéink — az abaúji egyházmegye kivételével — véleményes javaslatukat felterjesztették és valamennyien azt a véleményüket fejezik ki, hogy bármennyire üdvös gondolatot és áldásos újítást tartalmaz a tiszántúli reformjavaslat, a jelen viszonyok, amelyek 1925-ben is az egyetemes konventet az egyházkerületek véleménye alapján 68. sz. határozatával a javaslat későbbi, alkalmasabb időre való halasztására kényszerítették, most sem alkalmasak annak elfogadására és életbeléptetésére.

Egyházkerületi közgyűlésünk a sárospataki theol. akadémiai kar és az egyházmegyék véleményének meghallgatása után annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy gyakorlati okok miatt, t. i. a káplánhiány, valamint a theol. főiskolákat fenntartó testületek anyagi erejének elégtelensége és a tanítató szülők szegénysége miatt a tiszántúli javaslat ezidőszerint nem valósítható meg; de elvileg kívánatos volna ennek a tervezett tanfolyamnak a szervezése, bármennyire nem választható el különben a lelkészképzés elméleti és gyakorlati oldala a theol. tanfolyam egész tartama alatt.

123. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa 1928 szept. 10-iki üléséből a főiskolai köziskolai szék javaslatára előterjesztést tesz az egyházkerületi közgyűlés elé a főkönyvtárnoki állás újjászervezésére s ennek megfelelőleg a főiskolai Kormányzati Rendszabályt,

ill. annak idevonatkozó pontjait a következő átdolgozásban terjeszti megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlés elé:

Főkönyvtárnok.

1. A főkönyvtárnoki állás viselője főiskolai rendes tanár lehet. Ha akadémiai tanár választatik, óraszámra 6, ha gimnáziumi, óraszámra 12-ben állapíttatik meg. Ha ezen az óraszámmon felül tanít, az óratöbbletre nézve a főiskolában megállapított mindenkori díjazásban részesül. Ezenkívül tiszteletdíjban részesül, amely az 1928—29. iskolai évtől kezdve 360 P-ben állapított meg.

2. A főkönyvtárnok hatásköre:

a) A könyvtár rendszeres gyarapodásáról a köziskolai szék vagy az által kiküldött könyvtár-bizottság útján gondoskodik, s a köziskolai szék vagy az általa kiküldött könyvtár-bizottság által kijelölt könyveket megrendeli s felügyel, hogy a rendelés az évi költségvetés keretét meg ne haladja.

b) Gondoskodik a könyvek épségben és rendben tartásáról, a kettős példányok kiválogatásáról s a könyvtár-bizottsággal egyetértésben a szükséghez képest értékesítéséről, a hiányos művek kiegészítéséről.

c) Gondoskodik a hozatott s az ajándékba vagy cserébe kapott könyveknek a gyarapodásnaplóban való vezetéséről, azoknak bélyegzővel ellátásáról, címtározásáról, esetleg bekötéséről.

d) A könyvtár használatára a szabályokat a köziskolai szék hozzájárulásával elkészíti s felügyel azok megtartására.

e) A könyvtár ügyében mindennemű levelezést teljesít.

f) Hivatalos óráit a köziskolai szék által meghatározott időben tartja, de a látogatók részére a könyvtárt a szükséghez képest bármikor megnyithatja.

g) A felügyeletére bizott könyvtár ügyében minden intézkedés az ő meghallgatásával teendő.

h) Működéséről évente egyszer jelentést tesz a köziskolai széknek.

3. Választása.

A főkönyvtárnokot a rendes tanárok közül szolgálati idejük végéig a köziskolai szék javaslatára, az igazgató-tanács előterjesztésére, az egyházkerületi közgyűlés választja. Helyettes főkönyvtárnok beállítását az igazgató-tanács eszközli a köziskolai szék javaslata alapján.

4. A könyvtár átadása.

Az unicumokról pontos jegyzék vezetendő. Ennek egy, a főkönyvtárnok által aláírt példánya a főiskolai pénztárban helyezendő el, egy példánya pedig a püspöki hivatalban. A jegyzéket a könyvtár-bizottság évenként revideálja. Atadáskor az unicumok darabról darabra átadatnak, míg a könyvtár átadása az alapcím-tár s a katalógusok alapján levő egyes próbák alapján történik. Az átadásról jegyzőkönyv veendő fel.

5. A könyvtár-bizottság.

A főkönyvtárnokot a könyvtár vezetésében a köziskolai szék által választott könyvtár-bizottság támogatja. Ennek elnöke a közigazgató; tagjai a theologiai és gimnáziumi igazgatók, a főkönyvtárnok, a köziskolai szék által választott két theologiai és három gimnáziumi tanár.

Egyházkerületi közgyűlésünk a főiskolai Kormányzati Rendszabály megfelelő pontjainak a főkönyvtárnoki állás újjászervezésével kapcsolatos módosítását jóváhagyja és megerősíti, azzal a változtatással, hogy:

a 4. pontban e szó: „unicumok“ helyett ez a kitétel teendő: „Az inkunábulákról, az 1711-ig (bezárólag) megjelent u. n. régi magyar könyvekről s az ezek körén kívül eső unicumokról.“

124. A sárospataki főiskolai igazgató-tanács 1928 szept. hó 10-én tartott ülése 10. sz. jegyzőkönyvi pontjával jelenti az egyházkerületi közgyűlésnek, hogy a Nagy Béla nyugalomba vonulása folytán megüresedett tanszékre az igazgató-tanács 1928 július 10-iki gyűlése 5. számú határozata értelmében a pályázati hirdetés a főiskola és a tiszáninneri egyházkerület hivatalos lapjában, a Sárospataki Ref. Lapokban, továbbá a Hivatalos Közlönyben és valamennyi egyházkerület hivatalos lapjában kétszer megjelent. A meghirdetett szisztematikai tanszékre a szükséges okmányokkal felszerelve négy pályázat érkezett be: Dr. Vasady Béla pápai rendes theol. tanáré és Kuthy Béla kispesti hitoktatóé a rendes tanári állásra, Bódy Dénes sárospataki főgimn. vallástanáré és Vincze Károly cartereti (Amerika) lelkészé a helyettes tanári állásra.

Dr. Vasady Béla született Aradon, 1902-ben. Középsiskolai tanulmányait a nagyváradi premontrei gimnáziumban végezte és ugyanott érettségizett. Theologiai tanulmányait a debreceni egyetem theologiai fakultásán kezdte s ott elvégezte az első két évet az 1920—21, 1921—22. években, amely idő alatt kidolgozott egy szisztematikai theologiai pályatételt és pályadíjat nyert. 1922 szeptemberétől Amerikában, Daytonban folytatta tanulmányait s itt nyert lelkészi oklevelet 1924 május havában bacca-laureátusi fokkal, „cum laude“ minősítéssel. 1924 május 7-én már rendes lelkésszé szentelik. Az 1924—25. iskolai évet a princetoni theologiai főiskolán és egyetemen tölti s itt nyer „Theologiai Magister“-i fokot jeles eredménnyel a „predestináció tana“ című dolgozatával. 1925 augusztusában visszatér Amerikából, Révész Imre debreceni lelkipásztor mellett segédlelkészkedik másfél hónapig, akitől kitűnő bizonyosságokat nyer pásztori képességei felől. Ugyancsak Debrecenben az ottani 1925. évi szeptemberi lelkészképesítő vizsgák alkalmával lelkészi oklevele honosítatik. 1925 nov. 1-től a pápai theologiai akadémia h. tanára a fil. ped. tanszéken, 1927 okt. 1. óta rendes tanár lesz ugyanott ugyanazon a tanszéken. 1927 áprilisában „A vallás lélektana fejlődésének története“ c.

136 lapos dolgozatával „Summa cum laude“ fokozattal a szisztematikai szakból doktorátust szerez, amely munkájának németre való fordítása most van folyamatban. W. Gruhentől a berlini és dorpati egyetem egyik rendkívüli tanárától felszólítást nyert, hogy egy folyóiratnak, az „Archiv für Religionspsychologie“ c. folyóiratnak legyen egyik főmunkatársa. A nyár folyamán ugyancsak ennek a professzornak a társaságában végzett valláslélektani kísérleteket. Több kisebb-nagyobb cikke jelent meg különböző lapokban, folyóiratokban. A „Theologiai Szemlénél“ van egy hosszabb (60—80 l.) dolgozata „Girgensohn Károly élete és munkássága“ címen. Készen van egy másik: „Wobbermin valláslélektani módszere és a Huszerl-féle fenomenologia“ c. dolgozata. Csatolja a következő okmányokat: 1. Anyakönyvi kivonat másolatát. 2. Lelkészi oklevelét a honosítási záradékkal. 3. Felszentelési bizonyítványát. 4. „Theologiai Magisteri“ diplomáját. 5. Hivatalos bizonyítványt arról, hogy az erdélyi egyházkerület magántanár vizsgáló bizottsága Moksay Albertnek, egy kolozsvári theol. professzornak a „Theol. Magisteri“ diplomáját a theologiai magántanári bizonyítvánnyal egyenértékűnek ismerte el. 6. Debreceni theologiai doktori oklevelét. 7. Buffalói és lonavandai szolgálati bizonyítványait. 8. Debreceni szolgálati bizonyítványát. 9. Curriculum vitae. Rendes tanári állásra Theologiae Magisteri és a debreceni theologiai doktori okmányaira támaszkodva pályázik. Jelenti, hogy két év múlva óhajtja magát a debreceni egyetem theologiai fakultásán magántanárrá habilitáltatni.

Bódy Dénes született Betfalván 1883-ban. Érettségit tett Székelyudvarhelyen az 1902. évben jeles eredménnyel. Theologiai tanulmányait Sárospatakon végezte 1902—1906-ig. Második lelkészképesítő vizsgát a kolozsvári theológián az erdélyi egyh.-ker. vizsgáló bizottsága előtt tett 1907. évben jeles eredménnyel. 1909-től 1914-ig rendes lelkész a balogiványi-i ref. egyházban, 1912. évben vallástanári vizsgát tett Debrecenben, 1912-től 14-ig a budapesti egyetem bölcsészettudományi karán hallgat előadásokat, 1914—15. évben h. tanár a rimaszombati egy.

prot. Gimnáziumban. 1915. szept.-től 1920 szept.-ig a kúnszentmiklósi ref. főgimnázium rendes vallásánára. 1920 szept.-től rendes tanár a sárospataki főgimnáziumban. 1926 júliustól 1927 augusztusig Németországban tartózkodott s a heidelbergi egyetemen fil. ped. és heol. tárgyú előadásokat hallgatott, ugyanott szemináriumokat látogatott, amelyeknek szorgalmas látogatásáról szép bizonyosságokat szolgáltat az ottani professzorok részéről. Csatolt okmányai: érettségi bizonyítvány másolat, II. lelkészképesítő bizonyítvány másolat, szolgálati bizonyítványok, a heidelbergi egyetemi előadások hallgatását igazoló okmányok. Nemes, szerény egyénisége, főgimnáziumunkban végzett munkája közismert. Kéri, hogy amennyiben magasabb képesítésű egyének nem jelentkeznének, a szisztematikai tanszékre, mint helyettes tanár alkalmaztassék, úgy azonban, hogy meghagyassék annak a javadalomnak az élvezetében, amelyet jelenleg mint főgimn. tanár élvez.

Vincze Károly született 1898 évben Döge községben, Szabolcsmegyében. Gimn. tanulmányait Kisvárdán végezte 1918. évben, theologiai tanulmányait pedig a sárospataki theologian 1918—1922-ig. 1922—23. évre szeniornak választják meg, de nem fogadja el, hanem a princetoni theologiai intézetbe megy, ahol újszövetségi tanulmányokat végez. Megválasztják Carteretbe lelkésznek, de tanulmányait azért folytatja és megszerzi a „Theologiae Magister“-i fokozatot. 1924. évben a püspök úr haza hívja, de különféle okokból nem jöhet. Később egy holland eredetű ref. egyház theologiai iskolájába is bejár. Két munkája van nyomtatás alatt, egyik a Jelenések könyvéről, a másik a Szentírás anglyaltanáról szól. Nyomtatásban megjelent egy tanulmánya az „Egyházi szolgálatról.“ Mellékelt okmányai: orvosi bizonyítvány, egyházi, irodalmi és papi működéséről szóló szolgálati bizonyítvány, Theologiae Magister-i diploma másolata, lelkészi oklevelének másolata. Helyettes tanári állásra pályázik.

Kuthy Béla kéréséhez csatol II. lelkészképesítő bizonyítványt, születési anyakönyvi kivonatot, egyetemi indexet, egy gépirásos dolgozatot: „Bevezetés a vallás

tudományába“ címen és egy vázlatot egy megirandó ker. hittan könyvről. Kérése két dologra irányul. Egyfelől theologiai magántanári vizsgálatra bocsátását kéri, amelynek alapján aztán kéri a rendes theologiai tan-székre való megválasztását.

A pályázatban kiirt követelmények mértéke szerint mérlegelve a theologiai kar a pályázatokat megállapítja, hogy Kuthy Béla folyamodványa semmi tekintetben sem felel meg a pályázatban előirt követelményeknek, nem tudván az E. T. által megkivánt külföldi egyetem látogatásáról szóló okmányokat felmutatni, pályázata a h. tanárság követelményeinek sem felel meg. Megállapítja a kar, hogy a Bódy Dénes és a Vincze Károly folyamodványai megfelelnek a h. tanárság követelményeinek, melyre pályázatukat beadták. Végül megállapítja, hogy a Vasady Béla folyamodványa nem felel meg a rendes tanári állás követelményeinek, amelyre pályázatát beadta. Ő u. i. a „Theologiae Magister“-i és a debreceni theologiai doktori diplomája alapján kéri rendes tanárrá választását, a Szolgálati Szabályzat azonban azt írja elő, hogy theologiai tanárnak „vagy theologiai magántanári oklevél, vagy kiváló tudományos munkásság alapján“ választható valaki. Theologiai karunk megállapítja, hogy Vasady Béla ezek közül a feltételek közül egyikkel sem rendelkezik ez idő szerint. Pályázatának erősítéséért mellékeli Maksay Albert kolozsvári theologiai professzornak „Theologiae Magister“-i okmánya másolatát, amelyre rá van vezetve az, hogy ezt az erdélyi egyh.-kerületi theologiai magántanári vizsgálobizottság a theologiai magántanári oklevéllel egyenértékűnek ismerte el, viszont az ő ilyen diplomája nincs ilyennek elismerve az Egyet. Konvent által. Életrajzi adatai között bőven megemlékezik Vasady Béla irodalmi munkásságáról, nyomtatásban azonban eddig csak egy nagyobb dolgozata jelent meg „A vallás lélektana fejlődésének története“ címmel, amely dolgozattal a doktori fokozatot nyerte. Annál kevésbbé javasolhatja a theologiai kar Vasady Bélának rendes tanárrá választását, mivel ahoz az elvhez kötötte le magát, hogy a megüresedő theol. tanári kari állásokat

theol. doktorátussal és egyetemi magántanári vizsgát letett egyénekkel óhajtja betölteni, amely elvet jelenlegi h. tanáraival, Szabó Zoltánnal és Zsiros Józseffel szemben alkalmazta is és amely elvet az ig.-tanács magáévá tette 1927. évi szept. hó 10-én tartott gyűlése 13. jkvi és 1928 jún. 18-iki 8. jkvi p. szerint. Amikor tehát theologiai kar és az igazgató-tanács már tanáraival szemben a szabályzatban előírt követelményeknél is magasabbat állít fel, nem javasolhatja Vasady Bélának a megválasztását a Szolg. Szabályzatban megállapított kisebb követelményeknek sem megfelelő feltételek alapján.

Theológiai kar azonban készséggel elismeri Dr. Vasady Bélának a tudományos munkára való rátermettségét, készséggel elismeri, hogy minden eszköz a rendelkezésére áll arra, hogy a jövőben a legtermékenyebb tudományos munkát végezhesse. E célból javasolja, hogy a megüresedett szisztematikai tanszék általa töltsék be, mint rendkívüli tanárral, végleges érvénnyel, a VIII. fiz. osztály 3. fokozatának élvezetével, annak a kimondásával, hogy mihelyt megszerzi az egyetemi magántanári képesítést, azonnal rendes tanárrá lesz és fizetés tekintetében belép a VII. fiz. oszt. 3-ik fokozatába. Miután pedig theologiai kar a szisztematikai tanszéket dr. Vasady Béla személyével véglegesen betölthetőnek tartja, Bódy Dénes és Vincze Károly kérését minden megjegyzés nélkül terjeszti fel az igazgató-tanácsához.

Az igazgató-tanács a rendszeres theologiai tanszék betöltésére nézve a theologiai kar javaslatát módosítással fogadja el, amennyiben Dr. Vasady Béla pápai theologiai rendes tanárt nem rendkívüli, hanem rendes tanárral való megválasztásra ajánlja a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésnek úgy azonban, hogy Dr. Vasady Béla a VII. fiz. oszt. élvezetébe csak egyetemi magántanári vizsgálatának letétele után lép. Az egyetemi magántanári vizsgálat letételére köteleztetik. Dr. Vasady Béla rendes tanárral való megválasztását, noha ő theo-

lógiai magántanári képesítéssel nem bír, az indokolja, hogy Dr. Vasady Béla a testvér pápai theol. akadémián eddig szerzett theologiai tudományos fokozatai alapján már rendes tanárnak minősített; az ő rendes tanáruul való elismerése azonban másokra nézve, akik ugyanazon körülmények közt nincsenek, precedensül nem szolgálhat. Egyébként, amint a theol. kar előterjesztése kiemeli, Dr. Vasady Béla tudományos készültsége, szép reményekre jogosító működése és nevelői személyisége olyan, hogy a rendszeres theologiai tanszék betöltése az ő megválasztásával megnyugtatónak látszik. Javadalma a VIII. fiz. oszt. 3-ik fokozatában és a megfelelő lakbérben á'lapíttatik meg.

Kötelessége lesz a pályázati hirdetményben közölt tantárgyakon kívül, az új tantárgycsoportosítás következtében még a vallásbölcshészet,- történet és lélektan tantervszerinti óraszámában való előadása.

Egyházkerületi közgyűlésünk a főiskolai igazgató-tanács és theol. kar javaslatára Dr. Vasady Béla pápai theol. rendes tanárt választja meg a sárospataki theol. akadémián megüresedett rendszeres theol. tanszékre és pedig megválasztja rendes tanári címmel —, azonban Dr. Vasady Béla a VII. fizetési fok élvezetébe csak egyetemi magántanári vizsgálatának letétele után lép. Rendes tanárrá választását, noha theol. magántanári oklevéllel nem bír, az indokolja, hogy ő a testvér pápai theol. akadémián eddig szerzett theol. tudományos fokozatai alapján már rendes tanárnak minősített; az ő rendes tanáruul való elismerése azonban másokra nézve, akik ugyanazon körülmények közt nincsenek, precedensül nem szolgálhat. Kötelessége lesz a pályázati hirdetményben közölt tantárgyakon kívül, az új tantárgycsoportosítás következtében még a vallásbölcshészet,

történet- és lélektan tantervszerinti óraszámában való előadása. Javadalma a VIII. fiz. osztály 3-ik fokozatában és a megfelelő lakbérben állapíttatik meg. Egyházkerületünk reménységgel tekintve sárospataki theol. tanári munkája elé, áldást kér tanári működésére és életére.

125. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa 1928. szept. hó 10-iki üléséből a theol. kar javaslatára előterjesztést tesz aziránt, hogy az újszövetségi tanszék szoros értelemben vett tárgyaiból (exegesis I—II. éven heti 3 óra; III—IV. éven heti 3 óra; újszöv. irodalomtörténet I—II. éven heti 3 óra; újszöv. vallástörténet heti 3 óra [utóbbi tárgyak két évenként változnak]); kötelező szeminárium (heti 1 óra) csatoltassanak az e tanszék körében előadott többi tantárgyak: vallástörténet-, bölcsészet-, lélektan (hetenként 2—2 óra, 2 évenként váltakozva) a rendszeres theol. tanszék tárgyaihoz, amennyiben e tantárgyak segédtudományokul tekintetnek a szisztematikai tantárgyakhoz s miután ennek a tanszéknek keretében könnyen elhelyezhetők. A szisztematikai tanszéken előadandó tárgyak és óraszámuk 2 évenként a következőképen alakulnának: 1. Ker. hittan 4 óra; ker. erkölcsstan 3 óra; szimbolikus könyvek ismertetése 1 óra; valláslélektan 2 óra; összesen 10 óra. 2. Ker. hittan 4 óra; apologetika 2 óra; vallástörténet-, bölcsészet 2 óra; hittani szeminárium 2 óra; összesen 10 óra.

Egyházkerületi közgyűlés az igazgatótanács javaslatára az új tantárgycsoportosítást jóváhagyja és megerősíti.

126. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa 1928. szept. hó 10-iki üléséből 12. sz. jkvi pontjával a theol. kar véleményének meghallgatása után azzal a javaslattal járul az egyházkerületi közgyűlés elé, hogy azok a sárospataki theol. akadémiánkon végzett hittanhallgatók, akik itteni tanulmányaik alatt jótéteményeket

élveztek, köteleztessenek arra, hogy első lelkészképesítő vizsgálatuk letétele után egy bizonyos ideig a tiszáninneri egyházkerületben végezzenek szolgálatot. Erre vonatkozólag a következő javaslatokat terjeszti az igazgató-tanács az egyházkerületi közgyűléshez: 1. Azok a végzett hittanhallgatók, akik a sárospataki theol. akadémián évenként 300 P. értékig jótéteményt élveztek, köteleztetnek arra, hogy első lelkészképesítő vizsgálatuk letétele után egy évig a tiszáninneri egyházkerületben szolgáljanak, mint segédlelkészek s amennyiben nem volnának erre hajlandók, köteleztetnek az élvezett jótétemények ellenértékének visszatérítésére; 2. A más theol. főiskolákon végzett segédlelkészek csak abban az esetben alkalmaztatnak egyházkerületünkben, ha a sárospataki theológián végzett segédlelkészek már elhelyezést nyertek; 3. Ha a felettes egyházi hatóságok a sárospataki theol. akadémián végzett hittanhallgatókat, ill. segédlelkészeket elhelyezni nem tudják, az ilyenek más egyházkerületekbe is átmehetnek minden kötelezettség nélkül.

Egyházkerületi közgyűlés a jótéteményeket élvező segédlelkészeknek egyházkerületünkben való kötelező szolgálata iránti javaslatokat elfogadja és megerősíti.

127. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa 1928 szept. hó 10-iki üléséből jelenti, hogy az újabb elgondolások szerinti gimn. internátushoz szükséges újabb állami hozzájárulás iránt (35 évre évi 40,000 P.) a főiskola igazgató-tanács elnöksége folyamodványban tett felterjesztést a közoktatásügyi kormányhoz.

Egyházkerületi közgyűlésünk tudomásul veszi, hogy a főtiszt. püspök úr a folyamodványt meleg ajánlással terjesztette fel a közoktatásügyi kormányhoz.

128. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa 1928 szept. hó 10-iki üléséből 26. sz. jkvi pontjával jelentést

tesz az egyházkerületnek a györgytarlói és bálványosi gazdálkodásról. 1928 június hava óta az országos szárazság és az ebből származott károk jellemzik legjobban a gazdasági helyzetet. A rekkenő hőség már a kalászosok egy részénél, különösen az őszi búzánál s kisebb részben a zabnál megszorulást idézett elő; mindazáltal a kalászosokban az eredmény mindkét gazdaságban a tavalyi felett áll, amennyiben Györgytarlón 4886,58 q., Bálványoson 1657,06 q. vegyes termény az eredmény az arató és cséplőrészek levonásával. Kukoricában gyenge, dohányban közepes, takarmányban gyenge termés van, illetve várható; az állattartás a rendes keretek közt mozog s a takarmányhiány dacára állataink téli tartása biztosítva van. A tavasszal értékesíteni nem sikerült éves süldőket július havában kgr.-ként 1'26 P.-ért sikerült értékesíteni. Györgytarló tiszta jövedelme (a feles haszonbérletből s a házi kezelésű részből) az 1927—28. évben a tűzkár s ennek folytán szükségessé vált új építkezés miatt csak 39.987 P. volt, azonban mégis 17.581 P.-vel több, mint amennyit az 1926-ban tett egyetlen ajánlat elfogadása esetén haszonbérletben hozott volna. Bálványoson a tiszta jövedelem 9.505 P. 88 fillér volt, tehát körülbelől annyi, amennyi bérbeadás esetén normálisan elérhető lenne. Az 1928/29. évre előterjesztett költségvetés szerint Györgytarlón 39.906 P., Bálványoson 17.510 P. van tiszta jövedelemként előirányozva. Györgytarlón ez circa 5—6000 P.-vel több a Haas Ignác által 1926-ban előterjesztett ajánlat alapján elérhető haszonbérjövedelemnél, a bálványosi előirányozott jövedelem pedig kat. holdanként circa 2 q. buza jövedelemnek felel meg. A györgytarlói gazdálkodásban befejeztetett a leégett istálló helyett az új tehénistálló építése tejházzal és tejhűtő berendezéssel, a következő gazdasági évre tervbe van véve a tehénistálló mellett egy betonozott trágyatelep építése a folyó kiadások terhére. A gazdasági vetés forgóban csak annyi változás történik, hogy 30 holdon cukorrépát szándékozunk termelni.

Egyházkerületi közgyűlésünk a györgy-
tarlói és bálványosi gazdálkodásról szóló
jelentést megnyugvással veszi tudomásul.

129. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa 1928 szept. hó 10-iki üléséből jelentést tesz az egyházkerületi közgyűlésnek a Györgytarlói házigazdálkodásról és jóváhagyást kér Bálványos és Györgytarló hasznosítása tekintetében tett intézkedéseire.

Az egyházkerületi közgyűlés ugyanis a főiskolai igazgató-tanács javaslatára 1926-ban egyelőre 3 évre mondta ki és pedig tulajdonképen alkalmas bérlő hiányában Györgytarlón a házigazdálkodást. Most ennek a három évnek október elsején az utolsó harmadik éve következik s ezért a gazdasági választmány szept. 7-iki ülésén foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy mi történjék a birtok további hasznosításával; folytassuk-e egy részén a részes gazdálkodást, vagy pedig az egész birtok bérbeadása iránt tegyünk lépéseket. Gazdasági választmány idevonatkozó határozatában rámutatott arra, hogy Bálványoson, ahol már 6 éve gazdálkodunk, a házi gazdálkodás többet eredményez, mint a bérleti gazdálkodás s ezért Györgytarlón is a házi gazdálkodás révén a birtok hozamának a fokozatos emelkedése várható, mert az első években a gazdaság tökéletesítésével járó kiadások s kisebb beruházások még mindig rontják az évi eredményt, később azonban, a teljes berendezkedés elérésével itt is az erdmény fokozatos emelkedése várható. Rámutat a gazdasági választmány arra is, hogy a meglevő nagyarányú gazdasági instrukciónak az értékesítése a tapasztalat szerint csak nagy veszteséggel volna keresztülvihető, különösen az uralkodó mezőgazdasági válság következtében. A nagyobb üzemekre, tehát a nagyobb haszonbérletekre általában nehezedő progresszió, kereseti adó és jövedelmi adóteher is megnehezíti, hogy Györgytarló a maga egészében mint nagybérlet értékesítesék, míg viszont ha a főiskola maga gazdálkodik, akkor ez az adóteher teljesen elesik, a házilag nem értékesített részén pedig kisebb feles bérletek vagy kis és

középbérletek kisebb adóteher mellett több haszonbért tudnak a főiskolának biztosítani. Felhossa a gazdasági választmány azt is, hogy a legújabban hozott földbirtokrendezési törvény (1928: XLI. t.-c.) továbbra is fenntartotta a haszonbérleteknek az állam által való átvehetőségére vonatkozó rendelkezéseket, s ezért nem célszerű egy esetleg megkötendő nagy haszonbérleti szerződésnél a főiskolát kitenni annak, hogy azt, vagy annak egy részét kényszerű kishaszonbérletekbe vegyék át. Végül kiemeli a gazdasági választmány, hogy a házi gazdálkodás, amely nem a pillanatnyi üzleti hasznot, hanem a birtok jövőjét tartja szem előtt, a józan gazdálkodás és racionális vetés forgók betartása révén a földek termőerejének a fenntartása, sőt fokozása s az épületek jókarban tartása által a birtok értékének az emelkedését s jövőbeli jövedelmezőségét munkálhatja és épen ebből a szempontból azt tartja, hogy ha a házi kezelés többet nem hozna is, mint a bérleti gazdálkodás, már csak ezért az egy előnyért is a házi gazdálkodás fenntartandó, sőt amennyiben csak a főiskola tőkeereje s a mai beállított gazdasági instructió engedi, kiterjesztendő, azokon a részekben pedig, amelyeket a főiskola egyelőre nem bír házi kezelésbe venni, az eddig bevált feles haszonbérleti és haszonbérleti kezelés tartandó fenn. Jelenti ezzel kapcsolatban a gazd. vál. elnöke, hogy Kerékgyártó István és József, akiknek most is van Györgytarlón a tanyától legtávolabb eső u. n. Ludhallgató részen egy 200 m. holdas 3 éves haszonbérlete, ennek a haszonbérletnek 1929 október 1-én túl 6 évre való meghosszabbítását s a területnek 200 m. holdról 300 m. holdra való kiterjesztését kéri úgy, hogy m. holdanként 90 kgr. búza haszonbért fizetnének, a közterheket a főiskola viselné s építenének saját költségükön egy juhászlakást, (amelynek az alapjára való követ azonban a főiskola tartoznék Györgytarló állomáson rendelkezésre bocsátani) és egy juhhodályt, mely épületek a 6 év lejártával ingyenesen a főiskola tulajdonába mennének át, az évi egész bérösszegre pedig takarékkönyvecskén kauciót nyújtanának. A gazd. választmány elvben hozzájárult ehhez

az ajánlathoz azzal, hogy a m. holdankénti búzahaszonbér összege lehetőleg 100 kgr. legyen s hogy az épületeket a főiskola tervei szerint kell elkészíteni. E haszonbérleti ajánlat elfogadása mellett a gazd. választmány felhossa azt, hogy ez a rész esik a tanyától a legtávolabb s a trágyázása ennek a tanyai központból lehetetlen, de viszont a házi gazdálkodás fenntartása esetén sem igen lehet arra gondolni, hogy egyhamar oda akár új tőkebefektetés gyanánt, akár a tiszta jövedelem terhére a főiskola maga tudjon emelni új épületeket, míg az eddigi megbízhatóknak bizonyult Kerékgyártó bérlők ajánlatának az elfogadása esetén ez a kérdés megnyugtató megoldást nyerne. Kerékgyártóék azért sürgetik már most a szerződés megkötését, mert tavasszal már az építkezést szeretnék megkezdeni. Igazgató-tanács maga is osztja a gazd. választmány által a Györgyarló és Bálványos hasznosítása tekintetében a gazd. vál. által felsorakoztatott érveket, mert különben is az igazgató-tanács birtokbizottsági tagjainak a birtokon évenként végzett szemléiből meggyőződött arról a haladásról, amely a két birtokon a házi kezelésre való áttérés óta a birtok állagában s épülettökéjében tapasztalható, ezért a gazdasági választmány javaslatának az elfogadásával kimondja, hogy Bálványoson a házi kezelést egészben fenntartja, Györgyarlón a házi kezelést nemcsak a mostani részeken tartja fenn, hanem az 1929-ben lejáró haszonbérletekből is annyit házi kezelésbe vesz, amennyit a mai gazdasági instrukció megbir. Amennyiben esetleg újabb befektetés válnék szükségessé, erre nézve javaslattételre hívja fel a gazd. választmányt az igazgató-tanács 1929 júniusi ülésére. A Kerékgyártó József és Istvánnal kötendő haszonbérleti szerződéshez az igazgató-tanács elvben hozzájárul s felterjesztést tesz a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez, kérve, hogy adjon felhatalmazást az igazgató-tanács ügyvezető elnökének a gazd. választmány által megkötendő haszonbérleti szerződés jóváhagyására s általában is hagyja jóvá az igazgató-tanácsnak Bálványos és Györgyarló hasznosítása tekintetében tett intézkedését.

Egyházkerületi közgyűlésünk a sárospataki főiskolai igazgató-tanács ügyvezető elnökének felhatalmazást ad arra, hogy Kerékgyártó József és Istvánnal a haszonbérleti szerződést az egyházkerületi közgyűlés nevében kösse meg; továbbá általában jóváhagyja az igazgató-tanácsnak Bálványos és Györgytarló hasznosítása tekintetében tett intézkedéseit.

130. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa 1928 szept. 10-iki üléséből 20. sz. jkvi pontjával jelentést tesz az egyházkerületi közgyűlésnek az Istvánháza-i birtokról és a bérlő haszonbérleszállítási kérelméről. A gazdasági választmány elnöke az Istvánházán folyó építkezés miatt ott többször megfordult s az építkezés felülvizsgálatával kapcsolatban ellenőrizte a gazdálkodás menetét is. A gazdálkodás általában megfelel a haszonbérszerződés követelményeinek, csak a régi rozoga épületeknek a karbantartása hagy fenn kívánivalókat, amely irányban azonban a gazdasági választmány kellő szigorú figyelmeztetést intézett a bérlőhöz. A nyár folyamán befejezést nyert egy új lóistálló építése teljesen téglafalakkal, eternit tetővel, 12.000 P költséggel. Bérlő június 30-án 200 q buza haszonbérrel maradt hátrálékban, (tavaly ugyanezen időben 534.71 q buza haszonbérrel volt adós), de ezt azóta már kifizette. Bérlő úgy mint tavaly, kérte az 1918. q évi haszonbérnek évi 1400 q-ra való leszállítását. A gazdasági választmány azon indokok alapján, melyek a múlt évben is fennforogtak, az 1928/29-iki költségvetésbe évi 1600 q buza haszonbért állított be. Az igazgató-tanács a jelentést jóváhagyólag vette tudomásul és a bérlő kérelmének részben helyt adva, a haszonbért az 1928/29. gazdasági évre 1918 q buzáról 1600 (egyezerhatszáz q) buza haszonbérre szállítja le, bérlőt az ezt meghaladó kérelmével elutasítja s a határozatot jóváhagyás céljából felterjeszti a főtiszt. egyházkerületi közgyűléshez.

Egyházkerületi közgyűlés az istvánháza gazdálkodásról szóló jelentést megnyugvással veszi tudomásul, az igazgatótanács intézkedését, amellyel az 1928/29. gazdasági évre a haszonbért 1928 q buzáról 1600 (egyezerhatszáz q) buza haszonbérre szállítja le, jóváhagyja és megerősíti, a bérlőt az ezt meghaladó kérelmével elutasítja.

131. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa 1928. szept. 10-iki üléséből előterjesztést tesz az egyházkerületi közgyűlésnek aziránt, hogy a sárospataki gimn. internátus építésére a Prot. Országos Hitelszövetkezet-től, illetőleg engedményesétől, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetétől 35 évi törlesztéses, 87.800 dolláros kölcsönt vehessen fel. A gazdasági választmány 1928. szept. 7-iki ülésében foglalt állást a kölcsön felvétele mellett. Folytatólagosan az igazgató-tanács 1928. okt. 23-iki üléséről jelenti, hogy dr. Kornis Gyula vallás- és közoktatásügyi államtitkár ur, f. évi szeptember 27-én meglátogatta a főiskolát. Ünnepélyes fogadtatásban részesült, melynek folyamán a vasutnál egy bizottság fogadta, melyben a főiskola tanári küldöttsége is résztvett a két igazgató vezetése mellett; továbbá künn volt az állomáson a bajtársak és cserkészek csapata. A főiskola udvarán a felállított gimn. ifjúság s tanárikar élén a lelkeszi gondnok üdvözölte emelkedett, meleg szavakkal, majd az imateremben üdvözölte először Dókus Ernő főgondnok úr, utána dr. Mátyás Ernő köz-igazgató és az ifjúság nevében Darányi Lajos szenior. Közben egy leánygimn. növendék csokrot nyújtott át, a főiskolai kórus pedig két dallal üdvözölte. A beszédekre az államtitkár meleg érdeklődést tanúsító, a főiskola multját és jelentőségét, különösen a magyar nyelvű tanítás terén uttörő kezdeményezését jellemző hosszabb beszéddel válaszolt. A főiskolai könyvtár, szépészeti gyűjtemény, internátusi telek megnézése után közebed volt a főiskolai tápintézet kisebb termében. Ebéd után a főiskolában az államtitkár elnöklete alatt

főképen a gymn. internátussal kapcsolatos kérdésben beható tanácskozás folyt. Ezen résztvettek az államtitkáron kívül Janka Károly lelkészi gondnok, Bernáth Aladár, Farkasfalvi Farkas Géza, Cziáky Endre igazgató-tanácsosok; a tanári testületből dr. Mátyás Ernő közigazgató, Elekes Imre gymn. igazgató, dr. Rácz Lajos, dr. Trócsányi József, Marton János, Novák Sándor, Szilágyi Benő, Dávid Zoltán tanárok és az államtitkár kíséretében levő min. titkár. A tanácskozás főképen két kérdés körül folyt: 1. Milyen legyen az iskolatypus, hogy úgy a lelkészképzés, mint a ref. úricsaládok fiainak az új internátusban való nevelése érdekének megfeleljen. E kérdésben az államtitkár a reálgymn. típusának a felállítását tartaná célravezetőnek, miután az nem ütközik fennálló törvénybe s mellette, mint rendkívüli tárgyat lehetne tanítani a görögöt olyan óraszámban, aminő a lelkészképzésnél szükséges. Természetesen a reálgymnáziumban a modern nyelv az angol lenne. Ezzel szemben a főiskola részéről az összes felszólalók arra kérték, hogy a gr. Klebelsberg miniszter úr által javasolt új típus felállítását tegye lehetővé és támogassa, amely már a II-ik osztálytól az angolt vezetné be a német helyett s a németet csak az V.-től tanítaná. 2. A másik kérdés az volt, hogy a miniszter ne követelje, hogy az egész, tervezet szerinti 70.000 pengős annuitásnak megfelelő kölcsönt kelljen felvennie a főiskolának, hanem csak 500.000 pengőt, a többit pedig annak kötelező kijelentése mellett, hogy feltétlenül a kitűzött célra fordítja, bizonyos éveken át összegyűjtve tőkésítesse s mihelyt akkora összegre emelkedik, a már előre megállapított internátusi építési terveknek további megvalósítását fokozatosan foganatosíthassa. Erre a főiskolát különösen és kizárólag az a körülmény kényszeríti, hogy az egész összegnek azonnali kölcsönvétele, még a legkedvezőbb feltételű kölcsöntypus igénybevétele mellett is olyan súlyos ingatlan betáblázásra kötelezné, hogy a főiskolának egész hitele teljesen ki volna merítve, ami gazdasági krízis esetén megbéníthatná, hogy magán segíteni ne tudjon; pénzügyi krízis esetén pedig a főiskola lételét rendít-

hetné meg. Az államtitkár ez álláspontnak indokolt voltát elismerte s kijelentette, hogy készséggel fogja illetékes helyen támogatni.

Az igazgató-tanács a maga egészében magáévá tévén a tanácskozásban kidomborodott két főpontot, kijelenti, hogy: 1. a miniszter úr Ókegyelmessége részéről felhozott új típus felállítását tartja célravezetőnek s így annak megvalósítását kéri és sürgeti; 2. a kölcsönfelvétel kérdésében is elégnek tartja egyelőre 500 ezer P-nek a felvételét, amiből az eddigi 30.000 P annuitással fedezett 335.000 P azonnal építkezésre lenne fordítandó s a fennmaradó 165.000 P is, mihelyt ez a miniszter úr által kilátásba helyezett 40.000 P annuitással, illetve annak évi 14.928 P-t kitevő részével fedezve volna, míg az évi 40.000 P-ből fennmaradó 25.072 P céljának biztosítása mellett tőkésítették s az előzetesen elkészítendő internátusi terv szerint fokozatosan fordíthatnák építkezésre. 3. egyúttal az építkezés mielőbbi megkezdése céljából egy bizottságot küld ki (melynek tagjai: a főiskola két gondnoka, Kiss Ernő, Bernáth Aladár, Farkasfalvi Farkas Géza igazgató-tanácsosok, a gimn. és theol. igazgató, a gazdasági választmányi elnök, Marton János theologiai, Dávid Zoltán és Szilágyi Benő gimn. tanárok) — azzal a teljhatalmu megbizással, hogy a terveket akár megbizás, akár pályázat útján mielőbb készíttesse el, szem előtt tartván, a) hogy egyidőben létesüljön az internátus a magasabb- és szerényebb igényű növendékek számára, b) hogy a terv ne csak a 334.000 P-ből, illetve 500.000 P-ből azonnal létesíthető épületeket ölelje fel, hanem a fokozatos fejlesztés szempontjából szükséges későbbi épületek elhelyezését is vegye tekintetbe s egyúttal az eddig még nem teljesen fedezett theologiai internátusi épület számára is a megfelelő helyet biztosítsa, sőt a már részben meglévő internátusi alap terhére a theol. internátus tervét is magában foglalja. Felhatalmazza az igazgató-tanács e bizottságot, hogy midőn a felveendő kölcsönből a pénz rendelkezésre áll, az építkezést azonnal megkezdhesse.

Igazgató-tanács e határozatát megerősítés céljából a főtiszteletű egyházkerületi gyűléshez terjeszti fel.

Egyházkerületi közgyűlés a főiskolai igazgató-tanács javaslatát elfogadja, s kimondja, hogy 1. a miniszter úr által felhozott bifurkációs típusnak a megvalósítását tartja célravezetőnek s így annak megvalósítását kéri és sürgeti — annyival is inkább, mivel az 1928. okt. 22-én tartott egyházkerületi középiskolai tanügyi bizottság annak a sárospataki gimn. típusára vonatkozó részével, mint elsősorban pedagógiai kérdéssel, behatóan foglalkozott s ezt a maga részéről is elfogadásra ajánlja ; 2. a kölcsön felvétel kérdésében is elégnék tartja az 500.000 P-nek a felvételét, amiből az eddigi 30,000 P annuitással fedezett 335.000 P azonnal építkezésre volna fordítandó s a fennmaradó 165.000 P is, mihelyt ez a miniszter úr által kilátásba helyezett további 40.000 P annuitással, illetve annak évi 14.928 P-t kitevő részével fedezve volna, míg az évi 40,000 P-ből fennmaradó 25.072 P céljának biztosítása mellett tőkésítettnek s az előzetesen elkészítendő internátusi terv szerint fokozatosan fordítottassék építkezésre, 3. egyuttal az építkezés mielőbbi megkezdése céljából hozzájárul ahhoz, hogy egy bizottság küldessék ki, (amelynek tagjai : a főiskola két gondnoka, Kiss Ernő, Bernáth Aladár és Farkasfalvi Farkas Géza igazgató-tanácsosok, a gimn. és theologiai igazgató, a gazd. választmányi elnök, Marton János theologiai, Dávid Zoltán és Szilágyi Benő gimn. tanárok), azzal a teljhatalmu megbizással, hogy a terveket akár megbizás akár pályázat útján mielőbb készíttesse el, szem előtt tartván : a) hogy egyidőben létesüljön az internátus maga-

sabb és szerényebb igényü növendékek számára, b) hogy a terv necsak 335.000 P-ből, illetve 500.000 P-ből azonnal létesíthető épületeket ölelje fel, hanem a fokozatos fejlesztés szempontjából szükséges későbbi épületek elhelyezését is vegye tekintetbe s egyuttal az eddig még nem teljesen fedezett theologiai internátusi épület számára is a megfelelő helyet biztosítsa, sőt a már részben meglevő internátusi alap terhére a theol. internátus tervét is magában foglalja. Felhatalmaztatik ez a bizottság arra, hogy mihelyt a felveendő kölcsönből a pénz rendelkezésre áll, az építkezést azonnal megkezdhesse.

131/1. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa szept. 10-iki és okt. 23-iki üléséből felterjesztést tesz az egyházkerületi közgyűlésnek a sárospataki ref. főiskola gimn. internátusi kölcsöne ügyében.

Egyházkerületi közgyűlésünk a sárospataki ref. főiskola gimn. internátusi kölcsön felvétele ügyében a következő határozatot hozza:

A tiszáninneri ref. egyházkerület, mint a sárospataki ref. főiskola legfőbb felügyeleti hatósága tudomásul veszi, hogy a sárospataki ref. főiskola a Sárospatakon 1928 szept. hó 20-án aláírt és kiállított kötelezvény és engedményi okirat alapján a Prot. Hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagjától, illetve a cég engedményesétől, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete budapesti bejegyzett cégtől 87,800 dollár, azaz nyolcvanhétezer nyolyszáz valóságos északamerikai aranydollár összegű amortizációs kölcsönt vesz fel, amely kölcsönfelvételt ezennel jóváhagyja, valamint azt is, hogy

a főiskola a kölcsön biztosítására a sárospataki 4111. sz. tkvi betétben A. I. 1., II. 1—2., III. 1—2., IV. 1—2., VI. 1—2., IX. 1—2., XI. 1—2 † 1—2. sorszám alatt, továbbá az ugyanotti 5633. sz. tkvi betétben A) I. 1—3. sorszám alatt felvett ingatlanokat jelzálogilag leköti. Kijelenti a tiszáninneri ref. egyházkerületi közgyűlés, hogy a fentemlített Kötelezvény és Engedményi okirat teljes tartalmát ismeri, amelynek tudatában a hitelező Prot. Országos Hitelszövetkezet, illetve engedményeseivel szemben a Sárospataki Református Főiskola adósért az adós által a Kötelezvény és Engedményi okiratban vállalt összes kötelezettségek teljesítését egyetemleges adósként is magára vállalja s felhatalmazza Dr. Révész Kálmán püspök és Dókus Ernő főgondnok urakat, hogy e határozat tartalmának megfelelő Nyilatkozatot állítsanak ki a hitelező részére.

131/2. A tiszáninneri ref. egyházkerület, miután előbbi 131/1. sz. határozatával hozzájárult ahhoz, hogy a sárospataki ref. főgimnázium internátusa építésére a Protestáns Országos Hitelszövetkezettől, illetve engedményesétől a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetétől 35 évi törlesztéses 87,800 dollár kölcsön felvétessék, folytatólagosan még a következő határozatot hozza:

A tiszáninneri ref. egyházkerület, mint a sárospataki ref. főiskola legfőbb felügyelő hatósága a mai gyűlésének egy másik jegyzőkönyvi pontjába foglalt határozatával hozzájárulván ahhoz, hogy a főiskola a Protestáns Országos Hitelszövetkezettől 87,800 dollár törlesztéses kölcsönt felvegyen s ezennel hozzájárul ahhoz is, hogy a főiskola a kötelezvényben körülírt kölcsön és annak összes járulékai biztosíté-

kául a kötelezvényben felsorolt ingatlanokon, adókon és egyéb biztosítékokon kívül leköti a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által a 20,642/1928. II. ü. o. szám alatt kelt rendeletével a fenti főiskola részére 35 éven át engedélyezett évi 30,000 P, azaz Harminczer Pengő állami hozzájárulást, illetve segélyt is s hogy a főiskola ennél fogva a fent körülírt állami hozzájárulást a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetére engedményezi s beleegyezik abba, hogy ezen állami hozzájárulás minden további megkérdezése nélkül egyenesen a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez fizetessék be a kötelezvényben feltüntetett félévi törlesztési részletek fedezetéül és hogy a főiskola kötelezi magát, hogy amennyiben az állami hozzájárulást a mindenkorai törlesztési részletek és azok esetleges járulékainak fedezésére nem volna elegendő, úgy a hiányzó összeget a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete felszólítására befizeti. Felhatalmazza a közgyűlés Janka Károly főiskolai lelkészi gondnok és dr. Trócsányi József főiskolai gazdasági választmányi elnököt, hogy mindezekről a főiskola nevében a hitelező részére nyilatkozatot állítson ki.

132. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa 1928 szept. 10-iki üléséből 31. sz. jkvi pontjával a főiskolai 1927—28. évi zárszámadást, eredményszámlát és vagyonerleget a gazdasági választmány által készített kísérelattal együtt (l. Melléklet) jóváhagyás végett felterjeszti a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé, azzal a javaslattal, hogy Dr. Trócsányi József gazd. választmányi elnöknek, Szűcs István számvevőnek és Szalay Róbert pénztárnoknak a szokásos óvás fenntartása mellett a felmentvényt az egyházkerületi közgyűlés adja meg.

Egyben jelenti az igazgató-tanács az 1927—28-iki zárszámadás vázlatos ismertetéseként a következőket:

A Közpénztár forgalma a következő:

Bevétel: 750,602 P. 76 fillér. Kiadás: 830,233 P. 44 fillér. Az ösztöndíjpénztár bevétele 16,426 P. 42 fillér, kiadása 9,133 P. 45 fillér. Az Uj—Vay—Mocsáry-alap bevétele 606 P. 30 fill., kiadása 315 P. Az internátusi és fenntartási-alap bevétele 202 P. 15 fill., kiadása 1 P. A theol. internátusi-alap bevétele 5685 P. 24 fillér, kiadása 389 P. 32 fill. A tisztviselői nyugdíjalap bevétele 4644 P. 50 fill., kiadása 3015 P. 68 fill. A segélydíj pénztár bevétele 2617 P. 48 fill., kiadása 2617 P. 48 fill. Az új gimnáziumi internátusi építési-alap bevétele 31,466 P. 45 fill., kiadása 288 P. 36 fill. A Mudrány-pénztár bevétele 24,629 P. 33 fill., kiadása 13,996 P. 12 fill. A tápintézeti pénztár bevétele 126,090 P. 65 fill., kiadása 95,798 P. 06 fillér.

A Közpénztártól külön elkészített eredményszámla (Jövedelem és veszteségszámla) a következő:

A Közpénztár 1927—28-ik évi nyereség- és veszteség számlája.

I. Nyereség:

Sorsz.	C i m e k	Végleges eredmény
		1928 június 30-án P
1.	Györgytarló ...	271.715·33
2.	Bálványos ...	41.383·50
3.	Istvánháza ...	58.900·31
4.	Istvánházi közbirtokosság ...	400·40
5.	Perked ...	7.256·64
6.	Erdők ...	5.088·50
7.	Rétek, berek, alsóhatári két hold ...	756·80
8.	Királyhegy ...	33.459·26
9.	Aranyos ...	3.250·40
10.	Pincék ...	304·50
11.	Lakóházak ...	3.624·75
12.	Nyomda ...	2.088·67
13.	Könyvkereskedés ...	4.000·—
	Átvitel ...	432.229·06

	Áthozat	432.229·06
14. Könyvraktár		1.568·29
15. Lótartás		5.798·10
16. Vegyes		5.860·70
17. Évjáradékok		8.383·07
18. Tőkék jövedelme		1.827·58
19. Nyugdíjjárulék		9.550—
20. Tandíj		28.398·74
21. Dologi kiadásokhoz hozzájárulás		5.954—
22. Előírányzaton kívüli bevételek		4.954·41
23. 1925—26. zárszámadás szerinti terhek levonása címén		18.780·34
Követelések és készletek:		
24. Istvánháza bérhátráléka		6.049·71
25. Borkészlet		1.631—
26. Követelések		253·53
	Összesen	531.188·53

II. Veszteség:

Sorsz.	C i m e k	Eredmény 1928 június 30-án P
1.	Györgytarló	231.728·17
2.	Bálványos	31.477·62
3.	Istvánháza	24.420—
4.	Perked és perkedi építkezés	3.474·41
5.	Erdők	2.128·62
6.	Rétek stb.	2·40
7.	Királyhegy	10.087·58
8.	Aranyos	1.468·83
9.	Pincék	17·60
10.	Lakóházak	8.430·64
11.	Könyvraktár	—·60
12.	Lótartás	5.738·37
13.	Vegyes	5.643·46
14.	Kötelezettségek	15.830·37
15.	Kölcsönök kamata	6.736·64
16.	Közterhek	3.838·16
	Átvitel	351.023·47

	Áthozat	---	351.023·47
17. Nyugdíjjárulék	---	---	10.345·26
18. Dologi kiadás	---	---	13.467·74
19. Theologiai személyi kiadások	---	---	50.245·56
20. Tanügyi kiadások	---	---	3.984·71
21. Gimn. és theol. nyugdíjak	---	---	5.708·91
22. Gimn. szem. kiadásai	---	---	21.851·58
23. Vegyes személyi kiadások	---	---	7.559·86
24. Administr. kiadások	---	---	16.282·92
25. Nyug- és kegydíjak	---	---	891·84
26. Theol. int. építési alapra	---	---	3.000·—
27. Múlt évi hiány fedezésére	---	---	22.034·28
28. Előirányzaton kívüli kiadás	---	---	1.022·57
29. 1926—27. évi zárszámadás és vagyonomérleg szerinti követelések	---	---	29.127·20
30. Királyhegyi szőlőkölcsön visszatérítésére tartalékolandó	---	---	2.000·—
31. Istvánházi építkezési hátrálék	---	---	5.402·95
32. Múzeumok stb. hátr. dotációja	---	---	1.353·48
33. P. Horváth Mária-alapból hátrálék kötelezettség	---	---	592·—
	Összesen	---	<u>545·885·33</u>

Eredmény:

Veszteség	---	545.885·33	P
Nyereség	---	<u>531.188·53</u>	P
Hiány	---	14.696·80	P

A vagyommérleg adatai a következők:

	1927 jún. 30.	1928 jún. 30.
Közpénztár tiszta vagyona	1,365.515·97 P	1,366.452·90 P
Uj—Vay—Mocsáry-alap t. vagyona	2.792·71 „	3.081·30 „
Intern. és fenntart.-alap t. vagyona	110·14 „	141·14 „
Ösztöndíjpénztár tiszta vagyona	225·27 „	520·42 „
Mudránypénztár tiszta vagyona	333.660·73 „	334.021·86 „
Tápiintézeti pénztár tiszta vagyona	11.255·34 „	13.097·54 „
Tisztviselői nyugdíjpénzt. t. vagyona	3.465·98 „	6.760·32 „
Segélydíjpénztár tiszta vagyona	6.017·16 „	7.693·70 „
Theol. intern. építési-a. t. vagyona	4.317·58 „	9.362·32 „
Uj gimn. intern. épít.-a. t. vagyona	—·— „	31.178·09 „
Összesen	<u>1,727.360·88 P</u>	<u>1,772.309·59 P</u>

Egyházkerületi közgyűlés a főiskolai igazgató-tanács javaslata alapján a főiskola 1927—28. évi zárszámadását jóváhagyja s Dr. Trócsányi József gazd. választmányi elnöknek, Szűcs István ellenőrnek és Szalay Róbert pénztárnoknak a szokásos óvás mellett hű és lelkiismeretes szolgálatuk elismerésével a felmentvényt megadja.

133. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa 1928 szept. hó 10-iki üléséből jóváhagyás és megerősítés végett felterjeszti az egyházkerületi közgyűlés elé a sárospataki főiskola 1928—29-ik évi költségvetését a gazdasági választmány részletes indokolásával együtt. A költségvetés általános ismertetése a következőben nyújtható:

A közpénztár költségvetése a rendes keretek közt mozog, a személyi kiadások az egyes tanárokat, illetve tisztviselőket a legutolsó státuszrendezés szerint megillető fizetési osztályoknak és fokozatoknak megfelelőleg vannak előirányozva, a gazdasági tételek pedig a várható termésnek megfelelő számítással irányoztattak elő. A tanügyi kiadások (nagy könyvtár, szertárak) a költségvetés engedte keretek közt megfelelőleg emeltettek (előző évi előirányzat 1856 P., mostani 5020 P.)

A közpénztár költségvetésének főbb tételei:

	Fedezet P	Szükséglet P
1. Györgyarló... ..	230.430.—	190.524.—
2. Bálványos	43.603.—	26.093.—
3. Istvánháza	44.800.—	11.500.—
4. Istvánházi közbirtokosság ...	100.—	—.—
5. Perked-Mosolygó	7.000.—	1.233.—
6. Erdők	5.000.—	2.000.—
7. Kisebb ingatlanok	766.80	10.—
8. Szőlők (Királyhegy, Aranyos)	21.700.—	14.307.—
9. Pincék	87.—	200.—
10. Lakóházak	3.298.30	4.232.—
Átvitel ...	356.785.10	250.099.—

	Áthozat	...	356.785·10	250.099·—
11.	Nyomda	... ..	1.418·17	—·—
12.	Könyvkereskedés	... ..	1.658·99	—·—
13.	Könyvraktár	... ..	1.268·47	20·—
14.	Lótartás	... ..	6·000·—	6.000·—
15.	Vegyések	... ..	6.009·56	6.055·50
16.	Évjáradékok	... ..	7.907·—	—·—
17.	Kötelezettségek	... ..	—·—	16.445·33
18.	Tőkék jövedelme	... ..	2.039·32	—·—
19.	Kamatok	... ..	3.000·—	7.098·55
20.	Tandij bevétel	... ..	29.338·—	—·—
21.	Közterhek	... ..	—·—	4.144·91
22.	Nyugdíjjárulékok	... ..	9.064·36	11.116·55
23.	Dologi kiadás	... ..	6.120·—	13.884·03
24.	Tanügyi kiadások	... ..	—·—	5.020·—
25.	Theologia személyi kiadásai	... ..	—·—	49.879·06
26.	Gimnázium „ „	... ..	—·—	28.741·02
27.	Theol. és gimn. nyugdíjak	... ..	—·—	6.213·80
28.	Vegyes személyi kiadások	... ..	—·—	8.637·36
29.	Administracionális kiadások	... ..	—·—	13.837·41
30.	Kegydíjak	... ..	—·—	1.665·22
31.	Theol. internátus építési alapra	... ..	—·—	1.000·—
32.	Mult évi hiány fedezésére	... ..	—·—	14.696·80
	Összesen		430.608·97	445.364·87
	Összes szükséglet	...	445.364·87 P	
	Összes fedezet	...	430.608·97 „	
	Hiány		14.755·90 P	

Minthogy azonban a költségvetésben a mult évi hiány: 14.696 P. 80 fill. is fel van véve (ami pedig még az 1926/27. évről ered Györgyartlónál a házi kezelésre való áttérés folytán $\frac{3}{4}$ évi bérleti jövedelem kimaradása, illetve az ingatlan hasznának $\frac{3}{4}$ évvel való eltolódása által) azért a tulajdonképeni hiány csak 59 P. 10 fillér.

A többi külön pénztárunk költségvetései külön-külön részint tőkésítésre, részint folyó szükségletekre következőképen vannak előirányozva:

Új—Vay—Mocsáry-alap.

1. Osztalékok, adományok	380·39	
2. Tőkésítésre		380·39

Internátusi- és fenntartási-alap.

1. Osztalékok, adományok	102·68	
2. Tőkésítésre		102·68

Theol. internátusi-alap.

1. Kamatok	569·03	
2. Adományokból	2.000·—	
3. Közpénztár hozzájárulása	1.000·—	
4. Építésre vagy tőkésítésre		3.569·03

Ösztöndíj-pénztár.

1. Özv. Pogány Istvánné-alapból	3.733·33	
2. Kamatjövedelem	1.135·56	
3. Valorizációs tartalékra	937·65	
4. Pályadíjakra, ösztöndíjakra		4.773·46
5. Tőkésítésre		1.001·44
6. Maradvány		31·64

Mudrány-pénztár.

1. Rétek, szőlő stb. bevétele	26.057·66	
2. Gazdasági kiadásokra		15.913·11
3. Jótéteményekre		3.000·—
4. Maradvány forgótőkének		7.144·55

Tápingézet-pénztár.

1. Évjáradékok, kamatok	11.938·14	
2. Tápdíjakból	60.000·—	
3. Adományokból	410·—	
4. Jótéteményekre		9.868·57
5. Élelmiszerre, fűtés, fizetések stb.		61.949·98
6. Maradvány		529·29

Tisztviselői nyugdíj-alap.

1. Fenntartási járulék, kamatok stb.	1.662·44	
2. Tőkésítésre		1.662·44

Segélydíj-pénztár.

1. Kamatokból...	---	---	---	---	567·73	
2. Tőkésítésre	---	---	---	---		—86
3. Segélyezésre	---	---	---	---		566·87

Új gimn. internátus építési-alap.

1. Államtól évi segély	---	---	---	---	30.000·—	
2. Kamatokból	---	---	---	---	2.182·46	
3. Építkezésre vagy tőkésítésre	---	---	---	---		32.182·46

Igazgató-tanács a számvizsgáló-bizottság jelentése alapján a költségvetést elfogadja s azt megerősítés céljából a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

Egyházkerületi közgyűlésünk a főiskolai igazgató-tanács javaslatára az 1928—29-ik évi költségvetést jóváhagyja és megerősíti.

134. Olvastatott az egyházkerületi középiskolai előadónak a miskolci ref. reálgimnáziumban 1928. április 18—21. napjain végzett hivatalos látogatásáról a Középiskolai Tanügyi Bizottság útján felterjesztett jelentése, amely kiterjeszkedik az iskolai élet minden mozzanatára s végeredményként megállapítja, hogy az intézet tanári testülete a maga egészében ez évben is lelkes, buzgó munkát végzett s ennek folytán az iskola tanulmányi színvonala nemcsak, hogy nem hanyatlott, hanem egyben-másban határozottan emelkedett s egészen megnyugtató.

Egyházkerületi közgyűlésünk a jelentést örömmel veszi tudomásul és a tanári karnak buzgó működéséért elismerését fejezi ki.

135. Olvastatott az egyházkerületi középiskolai előadónak a sárospataki ref. gimnáziumban 1928. március 25—29 napjain végzett hivatalos látogatásáról a Közép-

iskolai Tanügyi Bizottság utján felterjesztett jelentése, amely az iskola életének és tanulmányi állapotának minden mozzanatáról részletesen beszámol és megállapítja, hogy a tanári testület a maga egészében lelkes, buzgó, odaadó munkásságot fejtett ki az év folyamán s hogy az iskola külső és belső rendje, tanulmányi színvonala határozott és lényeges emelkedést mutat, ami elsősorban az iskola új, érdemes igazgatójának tulajdonítható, aki minden energiáját, egész ambícióját arra fordítja, hogy a vezetésére bízott intézetet minél magasabbra emelje.

Egyházkerületi közgyűlésünk a jelentést örömmel veszi tudomásul s a tanári karnak buzgó működéséért elismerését nyilvánítja; meleg elismerését nyilvánítja Elekes Imre igazgatónak az iskola külső és belső rendjének és tanulmányi állapotának emelése érdekében kifejtett lelkes, ernyedetlen és sikeres tevékenységéért.

136. Olvastatott Elekes Imre sárospataki gimn. igazgatónak, mint a miskolci ref. leánygimnázium meglátogatására a főtiszteletű püspök úrtól kiküldött egyházkerületi megbízottnak, a miskolci ref. leánygimnáziumban 1928. április 25—28. napjain végzett hivatalos látogatásáról a Középiskolai Tanügyi Bizottság utján felterjesztett jelentése, mely az iskola életének minden mozzanatára kiterjed s teljes elismeréssel emlékezik meg a tanári kar lelkiismeretes, gondos munkásságáról és az elért szép eredményről, amely magasabb mértékkel mérve is nemcsak kielégítő, hanem igen sok vonatkozásban örvendetesen magas és dicséretes, s dicsérettel emeli ki a tanártestület egészséges közszellemét és öntudatos paedagógiai munkásságát.

Egyházkerületi közgyűlésünk a jelentést örömmel veszi tudomásul és a tanári karnak lelkes, buzgó működéséért s egy célra törekvő egészséges közszelleméért elismerését és köszönetét nyilvánítja.

137. Olvastatott a miskolci ref. reálgimnázium igazgatójának a Középiskolai Tanügyi Bizottság útján felterjesztett jelentése az 1928—29. évi iskolai beiratások eredményéről, mely szerint 533 rendes tanuló és 6 magántanuló vétetett fel. A rendes tanulók száma 6-al kevesebb a múlt évinél. Az egyes osztályok létszáma a következő: I. o. 92; II. o. 97; III. o. 87; IV. o. 67; V. o. 42; VI. o. 65; VII. o. 55; VIII. o. 34. Párhuzamos szakaszok vannak az I., II. és III. osztályban. A IV. osztály létszámát a nagyrészt érdemetlenül felvett ismétlők nagy száma emelte magasra. — A rendes tanulók felekezeti megoszlása a következő: református 354 (66°/_o); ág. h. ev. 36; róm. kath. 54; gör. kath. 4; izraelita 91. A reformátusok arányszáma a múlt évihez képest 0·9°/_o csökkenést mutat.

Egyházkerületi közgyűlésünk a jelentést megnyugvással veszi tudomásul.

138. Olvastatott a miskolci ref. reálgimnázium igazgatójának a tanártestületben beállott személyi változásokról a Középiskolai Tanügyi Bizottság útján felterjesztett jelentése. Eltávozott az intézet tanári karából Lengyel István h. tanár; Kiss Lajos betegsége miatt hosszabb szabadságot kapott s a rajztanítás helyettesítő ellátására okt. 1-től kezdődőleg Imreh Zsigmond okleveles rajztanár alkalmaztatott. A tanári kar új tagja Csorba Zoltán h. tanár, kinek alkalmaztatásával megkezdődött az angol nyelv kötelező tantárgyként való tanítása az V. osztályban a görög nyelv helyett.

Egyházkerületi közgyűlésünk a miskolci ref. reálgimnázium tanári karában beállott személyi változásokat tudomásul veszi; az intézet új munkását: Csorba Zoltán h. tanárt szívesen üdvözli; örömmel veszi tudomásul, hogy az intézetben a második modern nyelvnek: az angol nyelvnek a tanítása megkezdődött s ezzel ez iskolánknak reálgimnáziumi jellege kifejezésre jutott.

139. Olvastatott a miskolci ref. reálgimnázium igazgatójának a Középiskolai Tanügyi Bizottság útján felterjesztett jelentése arról, hogy az intézet tudós igazgatója, Csorba György a középiskolai oktatás terén kifejtett buzgó és eredményes működéséért a felsőbb tisztviselői fokozatokban érdemes és hosszabb szolgálatok és működések jutalmazásául alkalmaztatni szokott kormányzói elismerést s annak külső jeléül szolgáló kormányzói érdemrendet kapott.

Egyházkerületi közgyűlésünk örömmel értesül erről a tanári munkálkodás külső megbecsülése szempontjából rendkívül örvendetes és ritka kitüntetésről és Csorba György igazgatót e legmagasabb kitüntése alkalmából őszinte tisztelettel és elismeréssel üdvözli.

140. Olvastatott a miskolci ref. reálgimnázium igazgatójának az intézet anyagi állapotáról a Középiskolai Tanügyi Bizottság útján felterjesztett jelentése, mely szerint az iskola anyagi ügyei a dologi kiadások emelkedése s a személyi kiadásoknak a lakáspénzek címénél való növekedése folytán rosszabbodnak, mert az intézet, mely Miskolcon más középiskolák versenyében él, tisztán tandíjemelésekkel a fedezetet elő nem állíthatja. Ennek folytán ezidőszerinti segélyek nélküli elhagyottságukban nemcsak hogy az iskolai épületeket nem bővíthetik, vagy az égetően szükséges internátus emelést nem kezdhetik meg, hanem a jelen évben a folyó kiadásokat is alig tudják fedezhetni.

Egyházkerületi közgyűlésünk sajnálatl látja, hogy középiskoláink, köztük miskolci reálgimnáziumunk is, a részükre szerződésileg biztosított államsegély elmaradása, illetőleg valorizálatlan, nevetségesen csekély értékben való folyósítása miatt egyre nagyobb anyagi nehézségekkel küz-

denek s nemcsak hogy a kor s a szükség követelményeinek nem felelhetnek meg, hanem az eddigi életükkel és működésükkel járó kiadásokra is alig tudnak fedezetet teremteni, s ezért felkéri az Egyetemes Konventet, hogy középiskoláink államsegélyének a tanügyi kormány által többször megígért valorizációját kegyeskedjék mentől hathatósabban sürgetni, nehogy középiskoláink a szükséges anyagi eszközök híján a stagnálás, vagy épen a sülyedés áldozataivá legyenek.

141. A miskolci ref. leánygimnázium igazgató-tanácsa f. hó 16-án tartott üléséből jelenti, hogy az iskola 1926/27. évi számadását, amely 67,433·90 P bevétellel, 66,359·36 P kiadással és így 1,194·54 P, a következő évi reparációk végeztetésére átvitt maradvánnyal záratott le; továbbá az iskola 1927/28. évi számadását, mely 75,980·68 P bevétellel és 75,832·53 P kiadással és így 148·15 P maradvánnyal záratott le, megvizsgálta és helyesnek találta. Megvizsgálta az internátus 1926/27. évi számadását is, amely 39,952·34 P bevétellel és 39,356·46 P kiadással és így 595·88 P, a következő évre átvitt maradvánnyal záratott le; továbbá az internátus 1927/28. évi számadását is, amely 36,489·88 P bevétellel, 37,341·56 P kiadással és így 851·68 P, a következő évre átvitt túlkiadással záratott le. Ezek a számadások is helyeseknek találtattak s ezért az igazgató-tanács a számadásra kötelezetteknek, az iskolai számadásokra vonatkozólag dr. Regéczy József egyh. ker. pénztárnoknak, az internátusi számadásokra vonatkozólag Domby László igazgatónak — lelkiismeretes, pontos munkájukért kinyilvánított elismeréssel — a számadás terhe alól a felmentvényt megadta.

Egyházkerületi közgyűlésünk a Középiskolai Tanügyi Bizottság javaslatára a jelentést megnyugvással veszi tudomásul.

142. A miskolci ref. leánygimnázium igazgató-tanácsa f. évi okt. 16-iki üléséből a Középiskolai Tanügyi Bizottság útján felterjeszti az intézet 1928/29. évi költségelőirányzatát, melyben az intézet személyi kiadásai 32,393 P, dologi kiadásai 37,127 P, összes kiadásai 69,520 P-ben vannak előírányozva ugyanekkora összegű fedezettel.

Egyházkerületi közgyűlésünk a felterjesztett költségelőirányzatot jóváhagyólag veszi tudomásul.

143. A miskolci ref. leánygimnázium igazgató-tanácsa f. évi. okt. 16-iki üléséből jelenti, hogy az intézetbe az 1928/29. iskolai évre 505 rendes tanuló iratkozott be, 25-el több, mint az előző évben. A tanulók megoszlása a következő: I/a. 46, I/b. 47, II/a. 39, II/b. 41, III/a. 41, III/b. 40, IV/a. 28, IV/b. 44, V/a. 36, V/b. 36, VI. 40, VII. 45, VIII. 22. — A beírt rendes tanulók hitfelekezeti szerint így oszlanak meg: református 234 (7-el több, mint a múlt évben, az összes létszámnak 46.33⁰/₀-a); ág. hitv. evangélikus 42 (8.31⁰/₀); róm. kath. 120 (23.56⁰/₀); gör. kath. 6 (1.19⁰/₀); izraelita 104 (20.59⁰/₀).

Egyházkerületi közgyűlésünk a Középiskolai Tanügyi Bizottság javaslatára örömmel veszi tudomásul a tanulók létszámának és a református vallású növendékek létszámának emelkedését.

144. A miskolci ref. leánygimnázium igazgató-tanácsa f. évi okt. 16-iki üléséből jelenti, hogy az iskola V. osztályába az 1928/29. évre 72 tanuló jelentkezett, akik közül 57-en az intézetnek az előző évben is növendékei voltak, 16-en pedig más iskolából jelentkeztek felvételre. Hogy e szokatlan nagyszámu tanuló felvehető legyen, az V. osztályban párhuzamos szakaszt kellett felállítani, ami főtiszt. püspök úr engedélye alapján meg is történt, s így az intézetnek most már 5 párhuzamos osztálya van s az osztályok száma 13-ra emelkedett.

Az újonnan szervezett párhuzamos osztály óráit a tanártestület tagjai látják el 15 óratöbblettel.

Egyházkerületi közgyűlésünk a Középiskolai Tanügyi Bizottság javaslata alapján örömmel értesül az intézet külső kereteinek e nagyobbodásáról és az V. osztály párhuzamosítását jóváhagyólag veszi tudomásul.

145. A miskolci ref. leánygimnázium igazgató-tanácsa f. évi okt. 16-iki üléséből jelenti, hogy főtiszteletű püspök úr felterjesztést intézett a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz ez intézetünkbe egy új (23-ik) tanszék szervezésének jóváhagyása és e tanszékre a fizetéskiegészítő államsegély biztosítása végett. Az új tanszék felállítását nemcsak az teszi szükségessé, hogy az V. osztály párhuzamosításával az osztályok száma eggyel megnövekedett s ez évben is csak jelentékeny óratöbblettel tudják a tanártestület tagjai ez osztály óráit ellátni s hogy ez az osztály a következő évben is minden valószínűség szerint párhuzamos marad, hanem főleg és még inkább az, hogy az új leánygimnáziumi tanterv az 1929/30. iskolai évben már a III. osztályban is életbelép és ott a latin nyelv tanítása megkezdődik s ennek következtében a jövő évben 35, az 1930/31. évben 45 latin nyelvi órát kell ellátni, az intézetnek pedig csak két latin nyelvre képesített tanára van, akik még abban az esetben sem tudnák ez órákat ellátni, ha összes óráikon csak a latin nyelvet tanítanák. A kért új tanszék tárgyai latin és német lennének.

Egyházkerületi közgyűlésünk a Középiskolai Tanügyi Bizottság javaslatára a 23. tanszék felállítása érdekében történt felterjesztést jóváhagyólag veszi tudomásul.

146. A miskolci ref. leánygimnázium igazgató-tanácsa f. évi okt. 16-iki üléséből jelenti, hogy az intézet

részére jelenlegi telkének utcai részén egy új épület emelése elodázhatatlanná vált. Az intézetnek ugyanis, mikor jelenlegi udvari épülete 1906-ban felépült, csak hat osztálya volt s a növendékek létszáma alul volt a 200-on. Azóta az osztályok száma 13-ra, a növendékek létszáma 500-ra emelkedett s ennyi osztály és ennyi tanuló a meglevő épületben és a rendelkezésre álló régi épületrészekben semmiképen sem helyezhető el úgy, amint azt a tanulmányi, fegyelmezési és felügyeleti, továbbá az egészségügyi szempontok megkívánják. Ezért az intézet örvendetes fejlődése magával hozta egy új iskolai épület emelésének feltétlen szükségességét, amely esetben a mostani emeletes épület tisztán internátusi célokra szolgálna. Ezért az igazgatótanács szükségesnek látta az új épület tervének és költségvetésének mielőbbi elkészíttetését, hogy azok alapján az építkezéshez államsegély legyen kérhető s az ezen felüli költségek előteremtésére is megtehetőek legyenek a szükséges lépések.

Egyházkerületi közgyűlésünk a Középsiskolai Tanügyi-Bizottság javaslata alapján szükségesnek látja ez örvendetes fejlődő intézetünk részére egy megfelelő épület felépítését s megbízza az igazgatótanácsot, hogy a tervezett új iskolai épület tervrajzát és költségvetését mielőbb készíttesse el s felkéri a Főtiszt. és Mélt. Elnökséget, hogy ezek alapján kegyeskedjék minél magasabb összegű építési államsegélyt kieszközölni, hogy az intézet mielőbb minden tekintetben megfelelő iskolai helyiségekhez jusson s egyházunk szempontjából oly véghetetlen fontosságú feladatát minél tökéletesebben teljesíthesse.

147. A Népiskolai Tanügyi-Bizottság 1928. évi október hó 22-ik napján tartott üléséből jelenti, hogy az egyházmegyék felterjesztései szerint népiskoláink múlt évi szellem-erkölcsi állapota az anyagi erők elégtelen-

sége mellett is nemcsak megnyugtató, de a kiváló iskolák minden egyházmegyében növekedő számából kitetszően örvendetes s a reájok fordított áldozatot dús kamattal visszafizető.

Egyházkerületi közgyűlés a Népiskolai Tanügyi-Bizottság jelentését megnyugvással és örömmel veszi tudomásul, azt jegyzőkönyvében egész terjedelmében kinyomatja* s a statisztikai kimutatással együtt az Egyetemes Konventre felterjeszti. A Tanügyi-Bizottság egyéb felterjesztéseit az alábbiakban pontonként tárgyalja le:

1. Amennyiben az iskolai körlátogatóságok nagy száma miatt néha nem lehet mindenben megfelelő embereket találni, ami az alapos és lelkiismeretes elbírálás rovására megy: másfelől meg a körlátogatóságoknak mindig ugyanazon iskolákban végzett ellenőrzése lehetetlenné teszi, hogy más emberek más szemmel nézzék és bírálják el a tanítás eredményét; a népiskolai tanügyi-bizottság felterjesztést intéz az egyházkerületi közgyűléshez, méltóztassék utasítani a kebelbeli egyházmegyéket, hogy lehetőleg kevésszámú körlátogatóságot létesítsenek s a körlátogatókat három évenként más-más körzetbe osszák be.

Egyházkerületi közgyűlés a népiskolai tanügyi-bizottság felterjesztését magáévá teszi s az egyházmegyéket annak értelmében teendő eljárásra utasítja.

2. Ugyanazon bizottság jelenti, hogy Egernek körülbelől kettőezer lélekszámú népessége mellett sincs népiskolája s épen azért utasíttatni kéri, hogy mostani nagyobb mérvű építkezésével kapcsolatban igyekezzenek újat-módot találni felekezeti népiskola felállítására.

* Lásd : Függelék !

Egyházkerületi közgyűlés az alsóbor-sodi egyházmegye útján felhívja az egri egyház előljáróságát, hogy a kedvező alkalmat megragadva minden erejével törekedjék felekezeti iskolát állítani s erre vonatkozó jelentését az egyházmegye útján jövő évi tavaszi közgyűlésünkre tegye meg.

3. Amennyiben a zempléni kir. tanfelügyelőségnél, amelynek területén 84 református tanító működik s a népességnek 50%-a református, mint más királyi tanfelügyelőségeknél is, így például Abaujban, Hevesben, nincs református vallásu tisztviselő alkalmazva :

egyházkerületi közgyűlésünk egyetemes konvent útján megkeresi a vallás-és közoktatásügyi miniszter urat, hogy úgy az említett, mint más királyi tanfelügyelőségnél is a lélekszámnak megfelelő arányban református vallásu tisztviselők beállításáról gondoskodni méltóztassék.

4. A sárospataki főgimnáziumban, de meg más iskoláinkban is egyre fogy a szegényebbsorsú, református tanulók száma, növekszik ellenben az olyan más-vallásuaké, akiket éppen iskoláink olcsóbb volta miatt taníttatnak nálunk — egy-egy gyermek sokkal nagyobb bekerülési költségén két-három növendéket nevelvén, — ami a társadalmi és közéletben már a közel jövőben rovásunkra nagyon éreztetni fogja majd hatását, az alsózempléni egyházmegyének az egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottság útján tett felterjesztésére

egyházkerületi közgyűlés felhívja a kebelbeli lelkészeket és tanítókat, hogy egyszerű és szegényebbsorsú híveiket igyekezzenek rábírni. hogy gyermekeiket részben önerejükön, részben a főiskola jótéteményei segítségével Sárospatakon igaz kálvi-

nista és magyar nemzeti levegőt árasztó anyaiskolánkban taníttassák.

5. Ugyancsak az alsózempléni egyházmegyének ugyanazon bizottság útján tett amaz elszomorító felterjesztése alapján, miszerint a tanítóképzőkben, ahová újabban a felvételhez legalább jós bizonyítványt kívánnak, egyre kevesebb a református növendék, ami már a közeljövőben tanító hiányra vezethet:

egyházkerületi közgyűlés felhívja a kebelbeli középiskolák tanári karát, hogy jóelőmenetelű növendékeiket alkalmasnak vélt uton-módon buzdítsák a ma már megbecsült tanítói pályára menetelre s ez által anyaszentegyházunk jövőendő szolgálatára.

6. Ugyanazon bizottság a felsőborsodi egyházmegye 30. sz. határozata értelmében „a tandíjkárpótlás teljes valorizálása, a tanítói nyugdíjárulékok terhének egyházainkról való levétele, a tanítói és kántori javadalom szétválasztása, valamint a tankönyvek árának mérséklése tárgyában a főtiszteletű egyházkerület hatóságos támogatását kéri.“

Egyházkerületi közgyűlésünk érezve, hogy a szüntelen való zörgetésre még mindig szükség van: a tandíjkárpótló államszegély teljes értékű valorizálása, a tanítói nyugdíjintézeti járulékok alól való mentesítés, valamint a tanítói és kántori javadalom szétválasztására vonatkozólag a válás- és közoktatásügyi miniszternél, a tankönyvek árának mérséklése tárgyában saját hatáskörében leendő erélyes eljárásra az egyetemes konventet aggódó lélekkel ismételten felkéri.

7. Ugyanazon bizottság ugyancsak felsőborsodi egyházmegye jelzett számú határozata alapján kéri

egyházkerületi közgyűlést, hogy Ózdon, ahol 120—130 körül van a református tanköteles, 20—30 kilométeres távolságra egész sereg szórványról kell vallástanítás dolgában gondoskodni s ahol a lelkeszi szolgálat is súlyos terhekkal jár szinte egy emberi erőt idő előtt felémészten, önálló hitoktatói állás felállítását eszközölje ki.

Egyházkerületi közgyűlés az önálló hitoktatói állást Ózdon a felhozott indokok alapján maga is elkerülhetetlenül szükségesnek tartván tisztelettel felír az Egyetemes Konventhez, hogy Ózdot az önálló hitoktatói állást fenntartó egyházak közé felvenni méltóztassék.

8. Ugyanazon bizottság kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy espereseik útján utasítsa az egyházmegyei körlátogatókat, hogy az állami és községi iskolákban végzett vallás- és énektanítás eredményéről, valamint az iskolákat fenntartó polgári községekből középfokú iskolába járó református növendékek létszámáról is tegyenek jelentést s a jelentéstételre alkalmas nyomtatvány előállításáról gondoskodni méltóztassék.

Egyházkerületi közgyűlés a körlátogatókat espereseik útján a kívánt jelentéstételre utasítja s a szükséges rovatos-ívet kinyomatja.

9. Amennyiben a református népoktatás fenntartására fordított összegbe egyes körlátogatók nem veszik be mindazt, amit e címen egyházközségeink évenként költenek s így a népoktatásra fordított felekezeti áldozatunkról még magunk előtt sem áll tiszta kép:

egyházkerületi közgyűlés utasítja a körlátogatókat, hogy a statisztikai kimutatás 76 rovatába jegyezzék be az összes személyi, fizetéstermészetű föld, párbér, fa, munkaváltság stb. értékét, az összes do-

logi és nyugdíjárulékok teljes értékét, illetőleg összegét.

10. Miután a gyengébb képességű, ennél fogva felsőbb osztályokból lemaradt gyermekek sem magyar hazánk földrajzát, sem a nemzet történetét, sem saját vallásukat nem tanulják s így nem fejlődhetik ki bennök a hazaszeretet, a nemzeti érzés, faji összetartás és hitükhöz, egyházukhoz való ragaszkodás:

Egyházkerületi közgyűlés az alsóborsodi népiskolai tanügyi-bizottsági elnök felterjesztése alapján felhívja a kebelbeli tanítókat és iskolaszéki elnököket, hogy az írni-olvasni tudó gyermekeket — osztott iskolákban — egyébként való gyengeségek mellett is, ha csak lehet, a VI. osztályig, de a IV. osztályig minden esetre bocsássák fel.

11. Úgy az egyetemes konvent, mint saját már meghozott határozata alapján

egyházkerületi közgyűlés az alsóborsodi népiskolai tanügyi-bizottsági elnök felterjesztése alapján főtiszteletű püspök úrnak a hivatalos lapban kiadandó rendelete útján útasítja az iskolafenntartó egyházakat, hogy ahol a filmelőadások látogatásáért díjat szednek, vagy szedni fognak, a szedett díjakból szerezzenek be vetítő-gépet s erre a célra minden egyes gyermektől szedhetnek 1—1·20 pengőt.

12. Ugyanazon bizottság az alsóborsodi tanügyi bizottsági elnök felterjesztése alapján felhívja az egyházkerületi közgyűlés figyelmét, hogy most van 300 éve, hogy Comenius Ámos János a sárospataki főiskola egykori kiváló professzora befejezte nagy művét a „Didactica magna-t” s hogy evangyélomi hitéért a császári

önkény miatt hazáját is el kellett hagynia s kéri, hogy a háromszázados évforduló alkalmából emlékének megörökítéséről gondoskodni méltóztassék.

Egyházkerületi közgyűlés ez alkalommal is hálás kegyelettel adózván a Comenius Ámos János emlékének első sorban a lelkészek-tanítók, másodsorban mások önkéntes adományaiból a sárospataki főiskolában „Comenius Ámos János alapítvány-t“ létesít a legkiválóbb neveléstani, vagy protestáns egyháztörténeti munka jutalmazására theologusok, gimnazisták s esetleg majd képezdészek nemesversenyéül.

13. Amennyiben az egyetemes konvent által kiadott új tanterv túlságosan hozzá simúlt az állami tantervhez és sok olyat is felvett épen vallástani anyagúl, p. o. halottaknapja, búcsújáróhelyek, útszéli kereszték, ami felekezeti szempontból nem kívánatos; egyes osztályok, p. o. II—III. osztály vallástani anyagúl túlságosan sokat, a III. osztály tananyagául csupán csak ótestamentomi történeteket vett fel s így egy éven át semmit sem hall a gyermek módszeres feldolgozás keretében az Isten fiáról;

amennyiben egyes tankönyvek megíratása megelőzte a tantervet s így a keltő között nincs meg a kellő összhang — a III. osztály vallástani anyaga p. o. egészen más levén a tantervben, mint a tankönyvben s többé-kevésbé így levén ez más osztályokban is;

amennyiben a felvett énekek között sok van, amit nemcsak nem szoktunk énekelni, de sok kántortanító is idegenként hall, de olyan is, amelyik felülmúlja szövegében a gyermek értelmét, hangmagasságában és mélységében hangterjedelmét;

amennyiben sok tankönyv nagy terjedelmű, stílusában nehéz, a gyermekek által megemészthetetlen, kiállításában valamennyi gyenge minőségű s felette magas árú, aminél lényegesen olcsóbban árusítható, amit a tankönyvkiadó vállalat maga is igazolt, amikor

a zsoltárok árát az eddigi magas összegről lényegesen leszállította s amit nyilván bizonyít más, enemü vállalatok kiadványainak árával való összehasonlítás;

amennyiben így örökös panasz, jogos elégedetlenség és nem biztos siker lenne az eredmény, elkerülhetetlen levén a tankönyvek és a tanterv részletekben való javítása-igazítása, ami miatt nyugvó pontra jutni évekig nem lehetne;

s amennyiben végül a régi, még ma is tisztos emlékü tankönyvek példájára a népiskolai tanügyi-bizottság egyértelműen szükségesnek véli az egykor szokásos, szövegutáni verses ismétlést, mely a gyermek elméjében megmarad sírbaroskadó öregségéig:

egyházkerületi közgyűlésünk — mindenek iránt minden tisztesség és elismerés megadásával — tisztelettel megkeresi az egyetemes konventet, hogy az elmondottakat kellő figyelemre méltatva és komoly megfontolás tárgyává téve, a célra nem vezető és nem vezethető munkát — különösen a tankönyvek íratását illetőleg — abba hagyni, új tantervet s annak beválása után új tankönyveket készíttetni, azokban a tananyagot kisebb terjedelemben, könnyebb nyelvezettel, a gyermekek által megemészthetőbben feldolgoztatni s a lehetőségig verses ismétlésekkel elláttatni méltóztassék, hogy a népoktatásunk elé kitűzött, minden jó kálvinista előtt szent cél, alkalmas eszközökkel megvalósítható is legyen.

14. Amennyiben a Népiskolai Tanügyi Bizottság nem mindenben a szabályrendelet 75. §-ának megfelelően van megalakítva, a bizottság felterjesztést intéz a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez, hogy azt újjáalakítani méltóztassék a következőképen:

lelkészi elnök: Hubay Kálmán,
világi elnök: Hodossy Béla,

előadó: Szilva István,
tagok, Abaujból: Medgyasszay András, Szentimrey Gyula, Vita Károly; Alsóborsodból: Gaál Ferenc, gróf Haller József, vitéz Littkey György; Alsözemplénből: Pataki Sándor, Elekes Imre, vitéz Nyitray Károly; Felsőborsodból: Pozsga József, Maklár Dezső, Szügyi László; Gömör-Tornából: Dózsa Jenő, Farkasfalvi Farkas Géza, Szállósy Bertalan; a Sárospataki Irodalmi Kör részéről: Csiky Béla: s amennyiben a hitoktató-lelkészek képviselője is kívánatos, azok közül az egyszerűsmindenkori ózdi és egy népiskolában tanító miskolci vallástanító lelkész.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztett javaslatot magáévá teszi s a népiskolai szabályrendelet 75. §-ának figyelembevételével a népiskolai tanügyi bizottságot a javasolt módon alakítja meg.

148. Olvastatott Kiss Elek ny. tornatanárnak egyházkerületi közgyűlésünk 81/1928. sz. határozata ellen beadott felebbezése, melyben a sérelmezett határozat megváltoztatását és havi 80 P. tiszteletdíjának életfogytig való meghagyását s e tiszteletdíj folyósításának elrendelését kéri.

Egyházkerületi közgyűlés a panasz-kérvényt felebbezőnek azzal adja vissza, hogy amennyiben az E. T. I. t.-c. 67. §-nak o) pontja értelmében az egyházi hivatalnokok javadalma ügyében az egyházkerületi közgyűlés véglegesen határoz s a gyakorlat szerint a tanárok javadalmi viszonyát is ez a §. szabályozza, ezért a sérelmezett határozat ellen felebbezésnek nincs helye.

149. A hidvégardói egyház a f. évi tavaszi egyházkerületi gyűlés 7. jkv. sz. határozatának, amely határozat a tőkesegélyes egyházak tőkesegély tartozása

évi részleteinek 50%-os valorizálással eszközöndő ki-fizetését rendelte el, megváltoztatását kéri arra való hivatkozással, hogy az 1916. évben templomépítés cél-jára nyert 7000 aranykoronás tőkesegélyt a háborus viszonyok között való építkezés lehetetlensége miatt az egyházkerületi pénztárból föl sem vette s amely tőkeösszeg ott teljesen devalválódott s kéri egyházke-rületünket, hogy a vonatkozó határozat alapján már az adósegélyből levont 40 P 60 f kiutalása iránt intéz-kedjék. Hasonló kérelmet intéznek egyházkerületünk-höz a felsőborsodi egyházmegye útján az abodi, me-szesi és sajóbábonyi egyházak is. Ugyane tárgyban pénzügyi választmányunk indítványozza, hogy azon tőkesegély összegek után, amelyek az egyházkerületi pénztárból fel nem vették, és a korona elértéktelene-désével devalválódtak, az évi törlesztési percentek ne valorizáltan számittasanak s az eddig valorizálva le-vont törlesztési hányad az illető egyházak javára irassék.

Közgyűlésünk a f. évi 7. jkvi sz. ha-tározatát akként módosítja, hogy azok az egyházak, amelyek tőkesegélyeiket az egy-házkerületi pénztárból fel nem vették, s így azok ott teljesen devalválódtak s azok az egyházak, melyek tőkesegélyeiket fel-vették ugyan, de fel nem használták, ha-nem bankokban helyezték el, mint pld. a sajóbábonyi egyház, s így ez összegek szintén devalválódtak, — az évi törlesztési hányadot ne valorizáltan fizessék s a már eddig valorizáltan levont összegek részükre megtéríttessenek.

150. Az alsózempléni egyházmegye esperesi hiva-tala felterjeszti az alsózempléni egyházmegye 1928. évi április 24-én 17. szám alatt hozott határozatát felső-hatósági elbírálás végett. Az egyházmegye a tállyai lelkésznek a Várady Szabó Miklós-féle alapítvány meg-osztása iránt beadott kérelmét ebben a határozatában akként bírálta el, hogy utasította a tállyai egyházat,

hogy a lelkészi díjlevelet egészítse ki és abba vegye fel a Várady Szabó Miklós alapítványt 32 kh. 1290 és $\frac{1}{2}$ □-öl tállyai és 62 kh. debreceni ingatlan jövedelmének fele részét. Az egyházmegye ezen határozata ellen Biró Lajos és társai tállyai egyháztagek kellő időben benyújtott felebbezéssel éltek.

Egyházkerületi közgyűlés arra való tekintettel, hogy az E. T. V. t.-c. 33. §. 5. pontja egyrészt az egyházközség, másrészt a lelkész közt a díjlevelek magyarázatából és alkalmazásából származó vitás ügyeket világosan az egyházi közigazgatási biráskodás alá utalja s így az egyházmegyei közgyűlés ebben a kérdésben hozott és kellően nem is előkészített határozata e kérdésben nem törvényszerű, az egyházmegyei közgyűlés 1928 április hó 24-én 17. szám alatt e kérdésben hozott határozatát megsemmisíti és az ügyet az egyházmegyei közigazgatási bíróság előtti eljárás és megfelelő határozathozatal céljából alsózempléni egyházmegye elnökségéhez visszaküldi azzal az utasítással, hogy az eljárás célja elsősorban és minden rendelkezésre álló eszközzel kutatassa fel és csatoltassa az iratokhoz Várady Szabó Miklós alapítványlevelének az eredetijét.

151. Az alsózempléni egyházmegye 1928 szept. 18-án tartott közgyűléséből 10 d. sz. jkvi pontjával jóváhagyás és megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti a bodroghalmi anya- és a karosi leányegyház közti jogviszonyt szabályozó következő határozatát:

1. Egyházmegyei közgyűlés tudomásul veszi, hogy a karosi egyház a bodroghalmi lelkészlak és melléképületek építési költsége fejében 35, szó-

val harmincöt q. buzát fizet hozzájárulás címén. Ezen buzamennyiség a karosi egyház által jelen határozat jogerőre emelkedése után 15 nap alatt fizetendő. Az esetben, ha a karosi egyház önálló egyházzá alakulna, a bodroghalmi egyház köteles a 35 q. buzát kamatmentesen visszatéríteni.

2. Jóváhagyólag tudomásul veszi, hogy a karosi egyház épületfenntartási költség címén évenként 1 q. buzát fizet a bodroghalmi egyháznak minden év október hó 1. napjáig s a jövőben építkezés címén nem terhelhető.

3. Jóváhagyólag tudomásul veszi, hogy a karosi egyház lelkeszi járandóság címén évenként 10 q. rozst, 2 öl kemény tűzifát beszállítva és 35 P. készpénzt fizet a bodroghalmi egyháznak. Mindezeket minden év október hó 1. napjáig.

4. Jóváhagyólag tudomásul veszi, hogy a bodroghalmi lelkész mint eddig, úgy a jövőben is, minden negyedik vasárnap tart Karoson istentiszteletet és hatszor oszt úrvacsorát, utóbbit oly módon, hogy husvét és pünköszt alkalmából az úrvacsoraosztás délelőtt történik.

5. Megállapítja, hogy a karosi egyház az általa vállalt anyagi terhek ellenértéke gyanánt a bodroghalmi egyházban jövőben megejtendő lelkeszválasztásokon részt fog venni és pedig oly módon, hogy az évi adókimetés jogerőssé válta után az adófizetők közül 20 egyháztagot kisorsolás útján választó egyháztagokul jelöl ki mindenkor egy-egy évi időtartamra; az így kisorsolt 20 egyháztagon kívül a mindenkori tanító és gondnok is választó tag. A karosi egyház a kisorsolás után a választók névjegyzékét esperesi jóváhagyás után haladéktalanul megküldi a bodroghalmi egyháznak.

Jelen határozat E. T. I. t.-c. 56. §. g) pontjára hivatkozással, a főt. és mélt. Egyházkerületi Közgyűlésre jóváhagyás végett felterjesztetik.

Egyházkerületi közgyűlésünk a bodroghalmi anya- és a karosi leányegyház

közötti jogviszonyt szabályozó egyházmegyei határozatot jóváhagyja és megerősíti.

152. Az alsóborsodi egyházmegye saját jóváhagyó határozata alapján felterjeszti a tiszaozlári egyház kérelmét, amelyben a nevezett egyház iskolai és tanítói telek céljaira 2.000 pengő vételárért megvásárolja Csillik Gerzson tiszaozlári lakosnak a tiszaozlári 4. sz. betétben lévő 138 négyszögöl területű ingatlanát. A vételárat az egyház a jövő évi földjövedelemből kívánja fedezni.

Egyházkerületi közgyűlés a törvényszerű alakban elhatározott, az egyház gyarapodását szolgáló s kellően fedezett ezt az adás-vételi szerződést jóváhagyja.

153. A gömör-tornai egyházmegye saját jóváhagyó határozata alapján felterjeszti jóváhagyás végett a putnoki ref. egyház jelentését, amely szerint nevezett egyház felsőbb egyházhatóságilag már előzetesen jóváhagyott határozata alapján megtartott nyilvános árverés útján a putnoki 380. tjkvben foglalt régi parochiális belsőséget V. Tóth István és neje putnoki lakosoknak 17.410 pengő vételárért eladta s az e tárgyban kiállított adás-vevési szerződés jóváhagyó záradékolását kéri.

Egyházkerületi közgyűlés a már előzetes egyházhatósági jóváhagyást nyert szabályszerűen megtartott nyilvános árverés eredményét képező ezeket a beterjesztett adás-vevési szerződéseket tudomásul véve, jóváhagyó záradékkal látja el.

154. Olvastatik a Sárospatakon 1928. évi szept. hó 25—27-ik napjain tartott I. és II. lelkészképesítő vizsgálat jegyzőkönyve :

JEGYZŐKÖNYV,

felvételre az 1928. évi szeptember hó 25—26. napjain tartott első lelkészképesítő vizsga alkalmából.

Jelen vannak: Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok és Cziáky Endre püspökhelyettes elnöklelete alatt Janka Károly egyházkerületi lelkészi főjegyző, dr. Mátyás Ernő theol. igazgató, Marton János, dr. Rácz Lajos, dr. Trócsányi József, Szabó Zoltán és Zsiros József rendes és helyettes tanárok mint vizsgáló bizottsági tagok.

1. Dókus Ernő, a vizsgáló bizottság világi elnöke meleg szavakkal üdvözölve a vizsgálóbizottság megjelent tagjait sajnálattal jelenti, hogy dr. Révész Kálmán püspök úr egészségi állapotára tekintettel nem jelenhetett meg a vizsgán, jelenti egyben, hogy Bernáth Aladár és Farkasfalvi Farkas Géza vizsgálóbizottsági tagok kimentették magukat a vizsgálatról való távolmaradásukért.

Szolgál tudomásul.

2. Dr. Mátyás Ernő theol. igazgató jelenti, hogy az első lelkészképesítő vizsgára 20 (húsz) ifjú jelentkezett, hogy mindeniküknek az absolutoriuma rendben van. Jelenti, hogy házi dolgozataikat mindnyájan a szabályszerű időben elkészítették és beadták, hogy a tegnapi nap folyamán zárthelyi írásbeli dolgozataikat is mindnyájan elkészítették s azokat a szaktanárok elfogadták és hogy így semmi akadályja sincsen annak, hogy szóbeli vizsgára álljanak.

Szolgál tudomásul.

3. A szóbeli vizsga megkezdődvén, a jelöltek a vizsgálati rend szerint kikérdeztetvén, a következő eredménnyel vizsgáztak:

Sorszám	N é v	Ó-szöv.	Új-szöv.	Bibliai vallástan		Ker.	Ker.	Egy házi	Az írásb. vizsga eredménye	Általános osztályzat
		írásmagyarázat		ó-szöv.	új-szöv.	vallástan	erkölcsstan	szónoklat		
1.	Arday László . . .	jeles	elégs.	jeles	jó	jó	jó	jeles	jó	jó
2.	Bagócsy Lajos. . .	elégs.	elégs.	elégs.	jó	jó	jeles	jó	jó	elégséges
3.	Császár József. . .	jó	jó	jeles	jeles	jó	jó	jó	jó	jó
4.	Csontos László . .	elégs.	elégs.	elégs.	jó	elégs.	jó	jó	elégs.	elégséges
5.	Darányi Lajos . . .	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
6.	Gecse Endre. . . .	jó	elégs.	jó	jó	elégs.	jó	jó	jó	elégséges
7.	Kigyóssy Dezső . .	jó	jó	jeles	jó	jó	jó	jó	jeles	jó
8.	Mikes Zoltán . . .	jó	jó	jó	jeles	jeles	jeles	jó	jó	jó
9.	Mikola István . . .	jó	jó	jó	elégs.	jó	jó	jeles	jeles	jó
10.	Nagy József Ernő	jeles	jó	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jó	jó
11.	B. Nagy Lajos. . .	jó	jó	jó	elégs.	jó	jó	jó	jó	jó
12.	S. Nagy Lajos. . .	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
13.	Nyitray Béla. . . .	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jeles	jó	jó
14.	Nyitray Dezső. . .	jeles	jeles	jó	jeles	jó	jeles	jeles	jó	jó
15.	Papp Géza.	jeles	elégs.	jeles	jeles	jó	jó	jeles	jeles	jó
16.	Perjéssy László . .	jeles	jó	jó	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jó
17.	Szabó Gyula. . . .	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
18.	Tóth Albert	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jó	jó	elégséges
19.	Varga János. . . .	jó	elégs.	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó

Dr. Mátyás Ernő, theol. igazgató.

A szóbeli vizsga befejeződván, elnök az eredményt a vizsgázóknak kihirdeti.

4. Cziáky Endre püspökhelyettes elnök a lelkészi szolgálatra kibocsátván a levizsgázott ifjakat, meleg szeretettől áradó szavakkal hívja fel őket felséges hivatásukra, ami után pedig Janka Károly lelkészi egyházker. főjegyző beveszi a hivatalos esküt tőlük.

K. m. f.

Dókus Ernő
egyházker. főgondnok,
a bizottság v. elnöke.

Cziáky Endre
abaúji esperes,
a püspök helyett.

Dr. Mátyás Ernő
a bizottság jegyzője.

Janka Károly
biz. tag

Dr. Rácz Lajos,
Szabó Zoltán,
Zsiros József
theol. tanár.

Marton János,
Dr. Trócsányi József
theol. tanár.

JEGYZŐKÖNYV,

felvétellett Sárospatakon, a tiszáninneri ref. egyházkerület lelkészképesítő bizottsága által 1928. évi szept. hó 26. és 27. napjain megtartott II. (második) lelkészképesítő vizsga alkalmával.

Jelen voltak: Cziáky Endre esperes, püspökhelyettes és Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt Dr. Mátyás Ernő theol. akadémiai igazgató, Marton János, Dr. Trócsányi József, Dr. Rácz Lajos theol. akad. rendes, Szabó Zoltán és Zsiros József theol. akad. helyettes tanárok; Janka Károly egyházkerületi lelkészi főjegyző, mint a lelkészképesítő bizottság tagja s egyszersmind jegyzője.

Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok üdvözölve a lelkészképesítő bizottságot, a II. lelkészképesítő vizsgálatot megnyitja s felhívja Janka

Károly egyházkerületi lelkészi főjegyzőt a vizsgálatlalt kapcsolatos előterjesztése megtételére.

Janka Károly egyházkerületi lelkészi főjegyző jelenti, hogy a II. lelkészképesítő vizsgálatra 6-an jelentkeztek, névszerint Benke Kálmán, Erdélyi Zoltán, Janka Géza, Nagy József, Oláh István és Széplaky Gyula s. lelkészek, illetőleg hitoktató és missziói lelkész, akik házi írásbeli dolgozataikat részint a lelkészi főjegyzőhöz, részint a theol. akadémia igazgatójához a megszabott határidőben elküldték és okmányaikkal a mai napon reggel 8 órakor a zárthelyi írásbeli vizsgálat letételére jelentkeztek s a lelkészképesítő bizottság elnöke által választott, a cura pastorális köréből kiszemelt tételről: „A lelkigondozó személyisége“ címmel a kiszabott idő alatt írásbeli dolgozataikat el is készítették.

Ismerteti ezután egyéenként a jelentkezettek személyi ügyeit, az I. lelkészképesítő vizsgálatukról kiállított okmányaik, s. lelkészi kibocsátványuk és az I. lelkészképesítő vizsga letételétől eltelt időben végzett magasabb tudományos képzésük érdekében tett, külföldi egyetemeken végzett tanulmányaik, illetőleg s. lelkészi, missziói lelkészi és hitoktatói minőségükben végzett szolgálataik alapján a II. lelkészképesítő vizsga letételére megszerzett jogosultságukat.

Egyidejűleg előadja, hogy házi és zárthelyi írásbeli dolgozataikat a jelentkezettek a szaktanárok bírálata értelmében mindnyájan kiváló, legalább is jó eredménnyel készítették el, ez alól csupán Széplaky Gyula a kivétel, aki a házi írásbeli dolgozatul szolgáló értekezését elégtelen eredménnyel írta meg, míg többi írásbeli dolgozatai elégségesek. Javasolja, hogy Benke Kálmán, Erdélyi Zoltán, Janka Géza, Nagy József és Oláh István minden feltétel nélkül, Széplaky Gyula pedig azzal a feltétellel bocsáttassék szóbeli vizsgálatra, hogy abból a szaktárgyból, amelyből értekezését írta, szigorított vizsgát tartozik kiállani.

Lelkészképesítő bizottság lelkészi főjegyző előterjesztését elfogadva, a II. lelkészképesítő vizsgára jelentkezteteket szóbeli vizsgálatra bocsátja, Széplaky Gyulára nézve azonban az-

zal a megszorítással, hogy meg nem felelő írásbeli dolgozatának javítása érdekében homilétikából szigorított vizsgát kell kiállnia.

A szóbeli vizsga ily előzmények után kezdetét vette és az a következő eredménnyel folyt le:

Sorszám	A vizsgálatot tevő neve	A szóbeli vizsga eredménye				Az írásbeli vizsga eredménye	Általános osztályzat
		Gyakorlati theológia	Egyházjog	Magyar prof. egyháztörténet	Gyakorlati biblia-magyarázat		
1.	Benke Kálmán. .	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles
2.	Erdélyi Zoltán . .	jeles	jó	jó	jeles	jeles	jó
3.	Janka Géza . . .	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles
4.	Nagy József . . .	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles
5.	Oláh István. . . .	jó	jeles	jó	jeles	jeles	jó
6.	Széplaky Gyula .	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges

A vizsgálat befejeztetvén, bizottság a II. lelkészképesítő vizsgálatról felvett jegyzőkönyvet a főt. egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok, a vizsgálatot vezető elnök, a vizsgálatot Isten iránti hálaival befejezettnek nyilvánítja.

Kmf.

<i>Dókus Ernő</i> egyházker. főgondnok, a II. lelkészképesítő biz. vil. elnöke.	<i>Cziáky Endre</i> püspökhelyettes. a II. lelkészképesítő biz. lelkészi elnöke.	<i>Janka Károly</i> egyházker. lelk. főjegyző, a II. lelkészképesítő biz. jegyzője.
--	---	--

Farkasfalvi Farkas Géza

biz. tag.

<i>Dr. Rácz Lajos,</i>	<i>Marton János,</i>
<i>Dr. Mátyás Ernő,</i>	<i>Dr. Trócsányi József,</i>
<i>Szabó Zoltán</i>	<i>Zsiros József</i>
theol. tanár.	theol. tanár.

Egyházkerületi közgyűlés az I. és II. lelkészképesítő vizsgálatról szóló jelentést tudomásul veszi.

155. A sárospataki tanítóképző-intézet ügyének továbbvitelére egyházkerületünk által kiküldött bizottság a folyó évi október hó 5-én Miskolcon tartott ülésében felvett jegyzőkönyvének betérjesztése mellett jelenti, hogy az eddigi tárgyalások eredményét számbavéve, szükségesnek látta, hogy a bizottság elnökét a további tárgyalások folytatásával megbizsa és őket felhívja, hogy lehetőleg olyan tempóban vigyék előre az ügyet, hogy a jövő év tavaszán az átvétel felől immár véglegesen dönthessen az egyházkerület.

Tudomásul szolgál.

156. Belmissziói bizottság jelenti, hogy f. év és hó 22-ik napján tartott ülésében Enyedy Andor missziói előadó felolvasta a hitéleti munkáról szóló itt következő jelentését, melyet a belmissziói bizottság jóváhagyólag és köszönettel vett tudomásul :

Általános jelentés a tiszáninneri egyházkerületben 1927—28-ban végzett belmissziói munkákról.

Hogy a kebelbeli egyházakban végzett belmissziói tevékenységekről itt következő jelentésem pontos és hű képet fog nyújtani, azt sajnos, egyáltalán nem ígérhetem. Kétféle módon tudnék ilyen pontos és hű képet rajzolni és mutatni. Vagy úgy, ha teljesen megbízható, részletes egységes és teljes, számszerű adatok állanának rendelkezésemre; vagy pedig úgy, ha egyházkerületünk minden gyülekezetét személyesen meglátogatva, benyomásaim és tapasztalataim alapján mondhatnám meg, hogyan állunk hát egyházkerületünkben a fundamentummal, amelyen minden egyéb felépül, amelyből minden kiindul: a hitélettel s az ennek felébresztésére, kifejlesztésére, mélyítésére, foglalkoztatására irányuló, német kölcsönzés útján belmissziónak keresztelt munkával? A hozzám beérkezett fogyatékos jelentésekből természetesen én is csak ilyenfajta összképet tudok szerkeszteni; s mivel csak irások s ívek vannak előttem, én is csak irást, adatokat tudok felmutatni, nem pedig az igaz és teljes valóságot.

Jelentéseink általában a belmissziói munka fejlődéséről számolnak be. Ez a fejlődés megfigyelésem szerint nem a munka technikájára, kiterjedésére vagy mélységére, hanem inkább a munka szükségességének az átérzésére és meglátására s a kiinduló próbálkozások állandósulására és gyarapodására vonatkozik. Még mindig találkozunk a kiindulással járó fogalomzavarokkal. Vannak, akik gyermekpasztorációnak megteszik a gyermekek iskoláztatását, holott ez a pasztoráció valami egé-

szen mást: a gyermek egyéni, lelki vezetését, főként Krisztushoz vezetését, fejlettebb és kiforrottabb keresztyén egyéniségeknek a fejletlen gyermekekre gyakorolt személyes hatását jelenti; tehát semmi esetre sem iskolai tömegmunkát. Vannak, akik a konfirmáltak összetartását elintézettnak vélik újtestamentumok ajándékozásával, vagy a gyülekezeti kötelékben való megmaradásukkal; pedig itt megint személyes és megerősített, de még mindig könnyen ingadozó hitben való összetartásról, tehát egy nagyon komoly és nehéz, felelősségteljes munkáról van szó. Vannak, akik lelkipásztornak veszik, ha a jó lelkipásztor a kapu előtt mindenkiel megáll, vagy a tanító előadást tart a népművelési tanfolyamon. Pedig a kapu előtt nem mindig a lélek és a hit dolgairól folyik a szó; s a népművelési tanfolyamnak sincs önmagában hiterősítő célzata és jellege. Vannak, akik anya- és csecsemőgondozásnak tüntetik fel, hogy keresztkomák és a kománék levest és palacsintát visznek a gyermekágyas asszonynak; holott ez az időszerű, nemzetmentő munka nemcsak a hiányos, hanem főként a hibás és kártékony táplálástól van hivatva megmenteni az anyák és csecsemők százait és ezreit. Vannak, akik még mindig úgy látják, hogy nincs szükség itt semmire, hogy rendben van itt minden; pedig ha egyháztagjaink életébe, mint lelki testbe nézünk, elmondhatjuk Izaiás próféta szavaival: „Tetőtől talpig nincs ebben a testben épség, csupa seb és dagadás és kelevény, amelyeket ki sem nyomtak, be sem kötöztek, olajjal sem lágyítottak.“ És elmondhatjuk, talán magunkat sem véve ki, hogy „minden fej beteg és minden sziv erőtelen.“ Ennek a prófétai látásnak az elsajátítása, közvéleménnyé válása lenne minden esetre belmisszió munkánk első eredményes etappe-ja.

Külön belmissziói bizottságok nagyon kevés helyen alakultak. Néhol, mint Miskolcon a Kálvin-Szövetség foglalkozik intézményesen a belmisszióval; másutt a presbiterium végzi ezt a munkát.

Különösen kisebb helyeken mindenesetre ez lenne a helyes, ehez azonban a presbiterekbe erős missziói tudatot és szellemet kell oltani; azért nagyon szükséges volna mind több presbiternevelő konferenciát tartani; de még szükségesebb az új presbitereket nem a sokszor anyagias gondolkozású tehetősek, nem a lelkiismeretlen szájhősök, nem a hiu nagyravágyás betegjei, hanem a gyülekezet hívó és szolgálatrakész, esetleg szolgálatban bevált tagjai közül választani: a megválasztott presbitereket hivatásuk és kötelezettségeik felől alaposan kioktatni, a méltatlanokat és alkalmatlanokat visszalépésre bírni vagy kényszeríteni. Sokat nevel és épít a presbitereken, ha az anyagi ügyek és gépies szavazások mellett néha lelki, hitéleti dolgokat is eléjük tárunk, azokkal őket foglalkoztatjuk. Egyes gyülekezetekből dicséretes példái jönnek ennek a módszernek. A missziói helyi határozatok végrehajtásánál nagy akadályt és gátlást okoz, hogy a felsőbb hatóságok a helyi testületeket ilyen végrehajtásoknál nem támogathatják, mert nincsenek egységes, felsőbbhatósági törvények vagy szabályrendeletek. Ezért szükséges lenne mielőbb ezekben a kérdésekben is felsőbbhatósági egységes és törvényes állásfoglalás. Addig pedig a helyi határozatok keresztülvitelénél a végső fokig ugysem vihető és tekintet nélkül nem általánosítható kényszer helyett gyöngéd tapintat és a szeretetteljes meggyőzés eszközeit ajánlatos alkalmazni.

A gyermekpasztoráció megkezdésére vannak számszerű adatok, de ezek nem nagyon biztatnak a szép gondolat közeli valórávásával. Szerény véleményem szerint elsődleges fontossággal bír itt a szülei és a különösen ellazult keresztszülei felelősség és gondoskodás helyreállítása és kifejlesztése a templomnak, iskolának a családdal való együttműködésével. A vasárnapi iskolával és a Miskolcon nagyszerűen megindult apród (kisfiu) és tündérke (kisleány) cserkész munkával kapcsolatban nagyszerű lehetőség nyílik a kicsinyek egyéni gondo-

zására. Sárospatakon különösen, de más gyülekezetekben is sikerül azért a nagyok, a felnőttek figyelmét a gyermekekre irányítani. Egyházunk tanítói karára vár itt nehéz de nagyszerű feladat, hogy a reájuk bízott gyerekeket ne csak tanítsák, hanem testileg és lelkileg is gondozzák, ellenőrizzék, vezessék. Egyházunk tagjai hamarabb belevonódnak és állanak a szegénygondozás, ünnepélyrendezés szereplés technikai munkáiba, mint a lelkigondozásba, mert ez fejlett hitéletet, különleges érzéket, sokszor hivatásos lelkigondozóknál isteljesenhiányzó képességeket és adományokat igényel.

A konfirmáltak összetartásánál az ifjusági egyesületek, bibliakörök játsszák igen helyesen a főszerepet. Kisebb gyülekezetekben jó erre, ha még szokásban van, vagy feleleveníthető a serdülők vasárnap délutáni templomban marasztása és vallásos oktatása; de talán még jobb a sok jelentésből örvendetesen előtűnő ujitás: az ismétlőiskolai vallásoktatásnak a lelkész által való végzése. Főanyag legyen itt az énekeskönyv anyagának és a bibliának minél teljesebb megismerése, a református szellem és világnézet kialakításában semmi mással nem pótolható heidelbergi káténak legalább kivonatos végigtárgyalása és a vallásos kazuisztika, vagyis hitigazságainknak és elveinknek a mindennapi élet egyes területein való alkalmazása. A konfirmáltak gondozásában egyháztagjaink közül még igen kevesen, számszerint alig kimutathatóan vesznek részt, intő jeléül annak, hogy még messze vagyunk az önmagát pásztoroló gyülekezet eszményének valóságától. A konfirmáció eredményesebbételére irányuló törekvések legfeljebb az oktatás elmélyítéséig haladnak, a 12 éves korhatár kitolásába csak itt-ott mernek belefogni, de a kialakult viszonyok, nézetek és általános rendelkezések miatt általában kevés sikerrel. A konfirmáltak fegyelmezése, ellenőrzése a valóságban még csak szép szavakkal elütött kegyes óhajtás, hiszen ez az egész gyülekezet fegyelmezése és ellenőrzése nélkül komolyan el sem képzelhető.

A helyi egyesületek részvétele a gyülekezet missziói munkájában leginkább az ünnepélyeken, vallásos estélyeken való szereplésekben áll; de segítenek az iratterjesztésben, vasárnapi iskolai munkában, jótékonykodásban is. Mikor az ember olvassa, hogy a cigándi ifjusági egyesület tagjai majdnem minden országos konferencián résztvesznek, sőt a putnokiak a dalmáciai KIE kongresszusra is eljutnak, bizalommal és reménységgel várja, hogy ezekből az ifjakkól a helyi gyülekezeteknek nagy erősségei, oszlopai nőnek. Manapság, hála Istennek, kezdünk ott tartani, hogy az egyesületek nem valami különálló szervezeteknek, hanem az egyházi munka tényezőinek, elhívott eszközeinek tekintik magukat és mint az élő és munkáshitű egyháztagok számára megfelelő és célszerű keretet, munkateret, bensőbb közösséget nyújtanak, olyan jótékonyan szolgálnak toborzóterület gyanánt az igazi presbiterek kiválogatására.

A törzskönyvek és tagsági könyvek bevezetését csak néhány nagyobb gyülekezet látja szükségesnek, ezekben jórészt be is hozták, kisebb helyeken ezek nélkül is megvan a nyilvántartás.

Szórvány egyházkerületünkben aránylag kevés van, de kellő anyagi fedezet hiányában ezek sem voltak a kívánatos mértékben gondozhatók. Kiválik közülük a gömörtornai Bánréve, amelynek református lakosai csodálatos buzgósággal, életrevalósággal építettek templomot, rendeztek be maguknak állandó és jól látogatott istentiszteleteket és reményteljesen haladnak az anyaegyházzá alakulás, a teljes önállóság felé. A szórvány gondozás egyébként az egyetemes egyház erkölcsi és különösen anyagi támogatását várja. Részletes kimutatások erre a pontra nincsenek, de más uton minden egyházmegye jelentette missziói segélyre való, erre a célra gondoló igényét.

A templomlátogatási százalék kimutatások eléggé örvendeteseek. Ebben a tekintetben, mi tisztáninneniek, nem szégyenkezhetünk a többi kerüle-

tek mellett. Azonban egyszer már őszintén beszélhetnénk a köznap reggeli istentiszteletek, legalább is a csak imás istentiszteletek csődjéről. Ezeknek volt értelmük akkor, amikor hajnalban, a munkába menetel előtt tartották őket és a templom falához támasztott kapákból vagy kaszákból is meg lehetett volna állapítani a látogatók számát. De nem sok értelmük van akkor, amikor az egyháztagek legtekintélyesebb része lázas és sürgős munkáját végzi. Itt a látogatók száma lesülyed néhol az egyezreléig, de legmagasabban is csak a 16 százalékra jut fel. Ha református istentisztelet nem tartható gyülekezet nélkül, akkor az istentisztelet idejének a gyülekezeti tagok élet és munkabeosztásához és nem megmerevedett szokásokhoz kell alkalmazkodni. Inkább kellene próbálkozni az esteli istentiszteletekkel, amelyek városhelyen igen jól beválnak. Ahol pedig gyermekeket vezetnek fel a reggeli istentiszteletekre, ott legyen nekik való egyszerű és rövid liturgia, amely állhat például rövid előfóhászból, egy kis tanulságos történet elmondásából, néhány mondatos hálaadó és könyörgő imádságból, az Uri ima együttes, hangos elmondásából, áldásból. (Miskolcon, gyermek-istentiszteleteken ez a liturgia igen jónak bizonyult.) Urvacsorázók mindenütt szép számmal vannak, csak az a fő, hogy az urvacsora jól előkészített és maradandó, mély hatásu legyen. A bűnbánati heteket ki kell aknázni s az ige fegyverét, tükörét, biztatását nem kimélni.

A templomlátogatás érdekében a szokványos buzdításon kívül néhány helyen bevezették a templomba a villanyvilágítást. De gondolkozni kell lassan templomaink fűtéséről is, ha egyháztagejaink rendszeres lelki táplálkozásáról lemondani nem akarunk. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a régebbsmódi, egyszerűbb, melegebb ruházkodás mellett megvoltak a hivek a hideg templomokban is, de a mai öltözködési mód valóságos Istenkisértéssé teszi a téli istentiszteleteken való huzamosabb

tartózkodást. Emelkedtek hangok a vasárnapi munka és vásárszünet érdekében is, de szükséges lenne ezeket a hangokat erőteljes és komoly fellépéssé süríteni és fokozni; mert mi módon akar ujjaszületni az a nemzet, amely eltékozolja Isten napjának felséges ajándékát és állandó hajszában emészti fel az amugy is tulságosan igénybevett emberi erőt? A vasárnapi munkának sok rabszolgája kiált hozzánk, indítsuk meg érdekükben a vasárnapi munkaszünet szabadságharcát. A korcsmák vasárnapi bezárását is szorgalmazta és keresztül is vitte egynémely presbiterium, de szükséges, hogy ez a tilalom általánossá váljék. A templomlátogatás elősegítésénél nincs említve az igehirdetés vonzó és építő voltának szükségessége, de én röviden szólani kívánok róla. Mégpedig egyelőre itt csupán annyit, hogy a predikáció ne könyvből szóljon könyvbe (t. i. a könyvalakban való megjelenésre számítva) hanem szívtől szivekhez; melegen érző, tisztán látó pásztori szívből az egyszerű hallgatók szívéhez. Nem azt értem én ezalatt, hogy ne legyenek betanult beszédek, hanem ha ilyenek is vannak, melegítse, szűrje át és tegye közvetlenné, a gyülekezethez szólóvá őket a szívbéli átérzés, az elméleti felemésztés és a pásztori bölcsesség, valamint a fennálló viszonyokhoz és szükségletekhez való okos, tapintatos alkalmazás. Vágyini fog a hívő a templomba, ha tudja és érzi, hogy ott nemcsak fungálnak, hanem neki és hozzá beszélnek az örökkévaló Isten és az élő Jézus nagy nevében. Főként ne járjon a predikáció hatemeletnyi magasságban a gyülekezet gondolatvilága, életkörülményei, szellemi és lelki hordereje, felvevő képessége fölött, mert arra már kezdenek rájönni az emberek, hogy aludni otthon jobban lehet, mint a kényelmetlen templomi padokban.

Gyermekágyasok és csecsemők gondozásáról és segélyezéséről kevés számszerű jelentés van. Pedig ha olvassuk a tisztiorvosi jelentésekből, hogy falvainkon átlag minden harmadik halott 10 éven

aluli gyermek, s az újszülöttek fele 6 éven alul elpusztul, éreznünk kell, hogy milyen mérhetetlen fontossága van ennek a munkának. Ha látjuk, mennyi a szegénysorsu anya, aki harmadnapra kénytelen a betegágyból felkelni, és idő előtt munkába állani s 30—40 éves korára ráncos, töpördött anyóka, a kórházak nyomorultja vagy korai halál áldozata lesz, szájalomra és részvétre kell indulnunk a leghazafiasabb és legnehezebb emberi kötelességet teljesítő testvéreink iránt. Ma sok támogatást nyújt az anyáknak a Stefánia-Szövetség; csak meg kell azt keresni a megyei központokon, a teljesen elhagyatott gyermekeknek ott van a menhely, melynek debreceni központja szintén sok-sok kisdedit felkarol és ha be nem veszi, legalább segíyezi őket. Legfontosabb itt azonban a felvilágosítás, a védelem a szülésznői lelkiismeretlenségek, a babona, a megrögzött rossz szokások ellen. Minden gyülekezetben lehet évenként legalább egy előadást tartani a szülő anya kiméléséről, a csecsemő helyes gondozásáról és táplálásáról s az eredmény sok megmentett élet és megőrzött egészség lesz. A szegénységélyezésről nincsen összesíthető, csak megközelítően is fogalmakat nyújtó jelentésanyag; de a legtöbb helyen megteszik ebben a tekintetben a lehetségeseket. Sok gyülekezet azt jelenti, hogy nincs segélyre szoruló szegénye. Az ilyen boldog hivek járulhatnak más gyülekezetek szegénymunkájához, esetleg egyházmegyei, egyházkerületi szegény-alapokat is lehetne teremteni. A járási és megyei Kálvin-Szövetségekre várna itt nagy és áldott hivatás. A miskolci kórházban például temérdek vidéki beteget segíyez, támogat a Kálvin-Szövetség kórházgondozó bizottsága. Milyen jó lenne, ha ehhez a munkához némi testvéri hozzájárulást kapna a bizottság a betegeket adó különösen jobbmódu gyülekezetektől. Aztán a jótékony munka alamizsnaosztogatásai mellett foglalkoznunk kellene a szegénység, a tömegnyomor okainak őszinte felkutatásával és feltárá-

sával. Pillanatnyi inségnél, szegénységénél van helye a segítyezésnek, de ahol, mint nálunk, rendszeres és állandó a nélkülözés, a keresetnek a létminimum alá sültyedése, ott református keresztyénségünk, testvériségünk tervszerű és céltudatos harcra kötelez bennünket a közjólét emeléséért.

A szegényeket látogatta Sátoraljaújhelyben a lelkész, Miskolcon a gyülekezeti diakonissza és az ápolda-bizottság; másutt a nőegyletek és leányegyletek tagjai. A menhelyen istentiszteletek is tartattak.

Jelentésemet azzal az óhajtással zárom; bár foglalná el a belmisszió, a hitéleti munka lelkész-társaink, tanítóink, presbitereink, egyháztagjaink gondolkozásában, egész lelki világában, munkájában, presbitériumaink, egyházmegyéink és kerületünk tanácskozó asztalainál, egész közéletünkben mielőbb azt az elsőrendű helyet, amely őt megilleti. Mert az uralkodó bűnök, a reánk szakadt nehézségeken való diadalmaskodásnak, mulasztásaink pótlásának, az új honszerzésnek, egyházépítésnek, mindenek ujjaalkotásának, egy egész megváltozott életnek és világnak csodás és gazdag gyümölcseire lenne szükségünk. Ezek a gyümölcsök pedig csak az eddiginél jobban lemélyltett, erős gyökeret vert, gondosan kisarjasztott és felnevelt hitélet fáján teremnek meg. Isten adjon erőt minden elhívott munkás testébe, elméjébe ennek a fának a további ültetgetésére és nevelésére.

Enyedy Andor

egyházkerületi belmissziói előadó.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és előadó jelentését az egyetemes konventre felterjeszti.

157. Belmissziói-bizottság október 22-ikén tartott üléséből kéri a közgyűlést, intézzen felterjesztést elnöksége útján az egyetemes konventhez, hogy az egyházmegyei, esetleg az egyházkerületi missziói előadók-

nak az egyes gyülekezetekbe szükségessé váló, vagy rendszeresítendő kiszállásainak költségeire utaljon ki bizonyos összeget a kerületi pénztárhoz a rendelkezésére álló alapból és ehhez a konventtől nyerendő összeghez a kerület a maga részéről is járuljon hozzá.

Egyházkerületi közgyűlés kívánatosnak látja, hogy különösen az egyházmegyei missziói előadók minél több gyülekezetben a hitéleti munka irányítására személyesen forduljanak meg; a javaslat értelmében határoz és a kívánt felterjesztést az egyetemes konventhez megteszi.

158. Belmissziói-bizottság október 22-iki üléséből javasolja: hívja fel kerületi közgyűlésünk a kebelbeli presbitériumokat, hogy a hitéleti munka dolgát a lelkész vagy a belmissziói-bizottság előadásában évenként legalább kétszer alaposan tárgyalják meg; vagyis egy alkalommal tárgyaljanak a munka terveiről, alap- és irányelveiről, egyszer pedig a végzett munka eredményeiről és tanulságairól.

Egyházkerületi közgyűlés a javasolt felhívást az egyes gyülekezetek presbitériumaihoz megteszi.

159. Belmissziói bizottság október 22-iki üléséből indítványozza: írjon fel egyházkerületi közgyűlés az Egyetemes Konventhez, hogy a kiskorú gyermekek lelki gondozásában, pasztorálásában olyan fontos keresztszülei tiszt fontosságának, az azzal járó felelősségnek és kötelességeknek a köztudatba és az egyházi gyakorlatba való visszaállítására tegyen meg minden lehető.

Egyházkerületi közgyűlés maga is fájoan érezvén a keresztszülei tisztnek, kötelességteljesítésnek, e tiszt igazi jellegének közvéleményünkben és egyházi gyakorlatunkban való meglazulását, a kívánt felterjesztést örömmel teszi meg.

160. Belmissziói-bizottság foglalkozván a missziói segélyek felemelésére a 93/1928. konventi határozat felhívása alapján beadott egyházmegyei igénylésekkel; egyhangulag azt határozza, hogy bizassék meg az egyházkerületi missziói előadó, hogy közvetlenül az egyházmegyei előadók útján szerezzen részletes adatokat az egyes szórványok körülményeiről, gondozásuk anyagi szükségleteiről; s ezen adatok alapján szerkesztendő pontos kimutatást terjesszen fel elnöksége útján az egyetemes konventhez.

Egyházkerület belmissziói bizottság határozatát magáévá teszi s a szórványgondozási adatok begyűjtésével, összeállításával és felterjesztésével a missziói előadót megbízza.

161. Egyházkerületi elnökség az idő előhaladott voltára való tekintettel a tárgyalást megszakítja és felhatalmazást kér arra, hogy a tárgysorozaton levő még le nem tárgyalt ügyeket tárgyalás céljából az egyházkerületi intéző-bizottság elé vihesse, mivel a kitűzött bírósági ügyek előreláthatólag lefoglalják a napnak még hátralevő idejét.

Egyházkerületi közgyűlés helyeselve az elnökség előterjesztését, a tárgysorozat le nem tárgyalt pontjait az egyházkerületi intéző-bizottság elé utalja, mire elnöklő s a gyűlést vezető főgondnok a közgyűlést — a jelenvoltaknak az elnökség iránt megnyilvánuló, szív- és szeretetből fakadó meleg óvációja között — bezárja.

162. Mindezen jegyzőkönyvi pontok hitelesítettnek.

Kmf.

Dókus Ernő

egyházkerületi főgondnok,
világi elnök.

Dr. Révész Kálmán

püspök,
egyházi elnök.

Janka Károly

egyházkerületi lelkeszi főjegyző.

II. Birósági ügyek.

1928. október 23.

I.

A tiszáninneri ref. egyházkerület rendes fegyelmi bírósága, mint felebbezési bíróság, az abaúji egyházmegye fegyelmi bíróságának Szikszón, az 1928. évi szeptember hó 12. napján hozott ítéletét azzal a részváltoztatással hagyja helyben, hogy terheltet az V. törvénycikk 35. §. a) pontja alapján kiszabott rosszalás helyett a b) pont alapján feddésre ítéli, — egyebekben dr. Thóbiás Gyula felebbezését a többi összes vádpontra és kérelmekre elutasítja és a költségviselés kérdésében az I. foku fegyelmi bíróság rendelkezését helybenhagyja.

II.

A tiszáninneri ref. egyházkerület rendes fegyelmi bírósága, mint felebbezési bíróság, a Balog Gábor megyasszói presbiter panaszos által Almássy István panaszlott ellen, az alsózempléni egyházmegye fegyelmi bíróságának, mint elsőfoku bíróságának a Sárospatakon 1928. évi szeptember hó 18-ik napján hozott ítéletét feloldja, illetve hatályon kívül helyezi, — mert az ügyészi felebbezésben és a panaszlott felebbezésében felhozott indokokból az elsőfoku bíróságot újabb törvényszerű eljárásra kellett utasítani.

III.

A tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbezési bíróság, a gömör-tornai ref. egyházmegye közigazgatási bíróságának Keleméren, 1928 május 30-án tartott ülésében hozott I. foku ítéletét feloldja és a kellő vizsgálat lefolytatása után az első foku bíróságot újabb határozat hozatalára utasítja.

IV.

A tiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbezési bíróság, a gömör-tornai ref. egyházmegye közigazgatási bíróságának Keleméren, 1928 május 30-án hozott ítéletét megváltoztatja, az imolai egyházközséget Balogh Imréné szül. Lenner Irén tanítónő ellen emelt fegyelmi panaszával elutasítja s ezek után a gömör-tornai egyházmegye közigazgatási bíróságát arra utasítja, hogy a tényállást tegye újabb és kimerítőbb vizsgálat tárgyává és annak alapján hozzon újabb és érdemleges határozatot.

Az egyes pontokat jegyezték:

Janka Károly lelkészi főjegyző a 114/1, 2, 116, 117, 148, 155, 161, 162. pontokat.

Domby László világi főjegyző a 134—146. pontokat.

Marton János lelkészi aljegyző a 118—133, 151, 154. pontokat.

Lengyel István lelkészi aljegyző a 115, 149. pontokat.

Dr. Horváth Zoltán világi aljegyző a 150, 152, 153. pontokat.

Dr. Nagy Barna világi aljegyző az I—IV. bírósági ügyeket.

Szilva István egyházkerületi népiskolai tanügyi-bizottsági előadó a 147.(1—14.) pontokat.

Enyeddy Andor egyházkerületi belmissziói előadó a 156—160. pontokat.

Tárgymutató.

Jelen voltak névsora.

I. Közgyűlési ügyek.

- 114/1. Püspök úr imádsága.
- 114/2. Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok a gyűlést megnyitja.
115. Megalakulás. Távol maradtak igazolása.
116. Dókus Gyula főiskolai világi gondnok, egyházkerületi tanácsbíró stb., stb. emlékezete.
117. Véleményes javaslat a lelkészválasztási zsinati törvénytervezetről.
118. Hegedűs-féle indítvány felett véleménynyilvánítás a keresztnek jelvényül való használata tárgyában.
119. Vélemény a belmissziói zsinati törvénytervezetről.
120. A tisztáninnen i lelkészi özvegy- árva gyámintézet alapszabálya.
122. A pápai egyházmegyének a szószék használatának korlátozását célzó javaslata elvették.
122. Segédlelkészek kötelező egy éves tanfolyama nem véleményeztetik.
123. A főiskolai könyvtárnoki állás ujjaszervezése.
124. Dr. Vasady Béla a rendszeres theol. tanszékre megválasztatik.
125. A vallásbölcészet-, történet- és valláslélektan a rendszeres theol. tanszék tárgyaihoz csatoltatik.
126. A sárospataki theol. akadémián jótéteményt élvezett hittanhallgatók az egyházkerületben egy évi segédlelkészi szolgálatra köteleztetnek.
127. Az újabb gimnáziumi internátusi államsegélyért intézett kérvény felterjesztése tudomásul vétetik.
128. Jelentés a györgytarlói és bálványosi gazdálkodásról.

129. Felhatalmaztatik a gazdasági választmány Kerekgyártó József és Istvánna a Györgyartlón részbirtok haszonbér-szerződés kötésére s ugy a Györgyartlón, mint a Bálványoson a házi kezelés fenntartására és tovább fejlesztésére.
130. Az istvánházi haszonbérletről szóló jelentés tudomásul vétetik s az 1928—29. gazdasági évre bérengedmény adatik.
- 131/1. A gimn. internátusi kölcsön felvétele engedélyeztetik.
- 131/2. A gimn. internátusi évi 30.000 P. államsegély a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének a kölcsön-tőke és kamata törlesztésére átengedtetik.
132. A sárospataki főiskola 1927—28. évi zárszámadása és vagyonmérlege jóváhagyatik.
133. A sárospataki főiskola 1928—29. évi költségvetése megerősítettik.
134. A középiskolai tanügyi bizottságnak a miskolci ref. reálgimnáziumról tett örvendetes jelentése a tanári kar iránti elismeréssel vétetik tudomásul.
135. Ugyanazon bizottságnak a sárospataki ref. gimnáziumról tett örvendetes jelentése a tanári kar és Elekes Imre igazgató iránti meleg elismeréssel vétetik tudomásul.
136. Ugyanazon bizottságnak a miskolci ref. leánygimnáziumról tett örvendetes jelentése a tanári karnak kifejezett elismeréssel és köszönettel vétetik tudomásul.
137. Ugyanazon bizottságnak a miskolci ref. reálgimnáziumban az 1928—29. tanévre történt beiratkozások eredményéről szóló jelentése megnyugovással vétetik tudomásul.
138. A miskolci reálgimnázium tanári karában beállott változás tudomásul szolgál.
139. Csorba György miskolci reálgimnáziumi igazgató a nyert kormányzói kitüntetés alkalmából elismeréssel üdvözöltetik.

140. A miskolci reálgimnázium anyagi nehézségeiről tett jelentés folyamánként Egyetemes Konvent a középiskolák államsegélyének valorizálása érdekében közbenjárásra kéretik fel.
141. Középiskolai bizottság javaslatára a miskolci leánygimnázium és internátus 1926—27., 1927—28. évi számadásai megnyugovással vétettek tudomásul.
142. A miskolci leánygimnázium 1928—29. évi költség-előirányzata megerősítettik.
143. A miskolci leánygimnáziumba az 1928—29. évre történt beiratkozásokról szóló jelentés örömmel vétetik tudomásul.
144. A miskolci leánygimnáziumban az V. osztálynak szükségessé vált párhuzamosítása jóváhagyólag vétetik tudomásul.
145. A miskolci leánygimnáziumban felállítandó 23-ik tanszék létesítése érdekében tett felterjesztés jóváhagyatik.
146. A miskolci leánygimnáziumnak megfelelő új épülettel leendő kibővítésére az előkészületi intézkedések megtétele elhatározottak.
147. A népiskolai tanügyi-bizottság jelentése örömmel vétetvén tudomásul, az Egyetemes Konventre felterjesztetik. Egyidejűleg a tanügyi bizottság egyéb felterjesztései érdemileg elintéztetnek. (1—14. pont alatt.)
148. Kiss Elek ny. tornatanár felebbezése visszaadatik.
149. A devalválódott tőkesegélyek törlesztési hányadai nem valorizáltatnak.
150. Az alsózempléni egyházmegyének a tályai egyház Várady Szabó Miklós-féle alapítványa megosztása körüli határozata megsemmisítettik.
151. A bodroghalmi anya- és karosi leányegyház közötti jogviszony szabályoztatik.
152. Tiszaoszlár iskolai telek vásárlása jóváhagyatik.
153. A putnoki régi paróchiális belsőség eladása jóváhagyatik.
154. Az I. és II. lelkészképesítő vizsgálatról szóló jelentés tudomásul szolgál.

155. A sárospataki tanítóképző-intézet átvétele körüli eljárásról szóló jelentés tudomásul szolgál.
156. Belmissziói-bizottság előterjesztése alapján a belmissziói előadó jelentése tudomásul vétetik s az egyetemes konventre felterjesztetik.
157. Az egyházmegyei missziói előadók kiszállása érdekében felterjesztés tétetik az egyetemes konventre.
158. Felhivattak a presbitériumok, hogy évenként kétszer tárgyalják meg a hitéleti munka dolgát.
159. A keresztszülei tiszt kidomborítása érdekében felterjesztés tétetik az egyetemes konventhez.
160. A szórványgondozási adatok begyűjtésével és feldolgozásával a missziói előadó bíztatik meg.
161. A tárgyalás megszakítottatik s a tárgysorozaton levő, még le nem tárgyalt ügyek az egyházkerületi intéző-bizottság elé utaltatnak. Elnök a gyűlést bezárja.
162. A jegyzőkönyv hitelesítettik.

II. Bírósági ügyek.

1. Dr. Thóbiás Gyula felebbezése a fügödi fegyelmi ügyben.
  2. A megyaszói felebbezett fegyelmi ügy: Balogh kontra Almássy.
  3. Jósvalfői székper.
  4. Az imolai tanítói díjlevél ügye.
-

Betűsoros névmutató.

- Abúji egyházmegye 117—122. Bír. I.
Abod 149.
Almásy István bír. II.
Alsóborsodi egyházmegye 117—122, 147/2, 10, 11, 12, 152.
Alsózempléni egyházmegye 117—122. 147/3, 4, 5., 150, 151. Bír. II.
Balogh Gábor bír. II.
Balogh Imréné bír. IV.
Bernáth Aladár 131.
Bódy Dénes 124.
Bodroghalom 151.
Csíky Béla 147/14.
Dr. Csorba György 139.
Csorba Zoltán 138.
Dávid Zoltán 131.
Dókus Ernő 114/2, 131/1.
Dókus Gyula emlékezete 116.
Dózsa Jenő 147/14.
Eger 147/2.
Egyetemes Konvent 117—122, 140, 147, 147/3, 6—13., 156, 157, 159.
Egyházak általában 126, 147.(1—14.) 156.
Egyházak presbitériumai 158.
Egyházkerületi belmissziói-bizottság 156—160.
    „ elnökség 126, 146, 157, 161.
    „ intéző-bizottság 161.
    „ középiskolai tanügyi-bizottság 134—146.
    „ népiskolai tanügyi-bizottság 147.(1—14.)
    „ pénzügyi választmány 120, 149.
Egyházmegyék általában 117—122, 147.(1—14.)
Egyházmegyei missziói előadók 157.

- Elekes Imre 131, 135, 136, 147/14.
 Enyedy Andor 119, 156, 160.
 Esperesek általában 147 8.
 Farkasfalvi Farkas Géza 131, 147/14.
 Felsőborsodi egyházmegye 117—122, 147/6.
 Fodor György 120.
 Gaál Ferenc 147 14.
 Gömör-tornai egyházmegye 117—122, 153, bír. III. IV.
 Haller József gróf 115, 147/14.
 Hidvégardó 149.
 Hodossy Béla 115, 147 14.
 Huba Mihály 147/14.
 Imola bír. IV.
 Iskolai körlátogatók 147.(1—14.)
 Janka Károly 131, 131/2.
 Jósvafő bír. III.
 Karos 151.
 Kerékgyártó István és József 129.
 Kiss Elek 148.
 Kiss Ernő 131.
 Kuthy Béla 124.
 Lelkészek általában 126, 147.(1—14.), 156—160.
 Lelkészképesítő-bizottság 154.
 Vitéz Litkey György 147/14.
 Lukács Endre 115.
 Maklár Dezső 147/14.
 Marton János 131.
 Medgyaszay András 147/14.
 Meszes 149.
 Miskolci leánygimnázium 136, 141—146.
     „   reálgimnázium 134, 137—140.
     „   vallástanító lelkészek 147/14.
 Vitéz Nyitray Károly 147/14.
 Ózd 147/7.
 Ózdi vallástanító lelkész 147/14.
 Pataky Sándor 147 14.
 Pozsga József 147/14.
 Putnok 153.
 Révész Kálmán dr. püspök 114/1, 116, 126, 127, 131/1,
     147/11.

- Sajóbábony 149.
 Sárospataki főiskola 123—133, 148.
 „ „ gazdasági választmánya 128—133,
 148.
 Sárospataki főiskola gondnokai 131.
 „ „ igazgató-tanácsa 124—133, 148.
 „ „ theol. akadémiaja 118, 121, 122,
 124, 125, 126.
 Sárospataki főiskola theol. igazgatója 131.
 „ „ könyvtárnoka 123.
 „ „ főgimnázium 135.
 Szalay Róbert 132.
 Szállásy Bertalan 147/14.
 Szent-Imrey Gyula 147/14.
 Szilágyi Benő 131.
 Szilva István 147, 147/14.
 Szűcs István 132.
 Szügyi László 147/14.
 Tanítók általában 147.(1—14.)
 Tanítóképző-intézeti bizottság 155.
 Tállya 150.
 Tiszaoszlár 152.
 Thóbiás Gyula dr. bir. I.
 Tőkesegélyes egyházak 149.
 Trócsányi József dr. 131., 132.
 Vasady Béla dr. 124.
 Vincze Károly 124.
 Vita Károly 147/14.

A TISZÁNINNENI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

INTÉZŐ-BIZOTTSÁGÁNAK 1928. ÉVI NOVEMBER HÓ
8. NAPJÁN MISKOLCON TARTOTT ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE :

JANKA KÁROLY
EGYHÁZKERÜLETI LELKÉSZI FŐJEFOVŐ.

162. SZÁM.

SÁROSPATAK.

NYOMATOTT A REF. FŐISKOLAI KÖNYVNYOMDÁBAN

1928.

A tiszáninneri ref. egyházkerület intéző-bizottsága
1928. évi november hó 8.-án Miskolcon gyűlést tartott.

Jelen voltak:

Dr. Révész Kálmán püspök és Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt: Cziáky Endre esperes, báró Ragályi-Balassa Ferenc egyházmegyei gondnok, Kovács István lelkészi tanácsbíró, dr. Kérészy Barna világi tanácsbíró, Janka Károly lelkészi főjegyző, Lengyel István lelkészi aljegyző, dr. Horváth Zoltán világi aljegyző.

I. Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok az intéző-bizottság tagjait elnöktársa nevében is szíves szeretettel üdvözlővén, előadja, hogy az intéző-bizottság összehívását a f. évi okt. 23-iki egyházkerületi gyűlésre beterjesztett, de ott az idő rövidsége miatt le nem tárgyalt gyűlési ügyek letárgyalhatása tette szükségessé s a gyűlést megnyitja.

II. Elnökség bejelenti, hogy Farkas István és Meczner Béla intéző-bizottsági tagok másnemű elfoglaltságaik miatt a gyűlésen nem jelenthettek meg.

Intéző-bizottság a bejelentett s igazolt elmaradást tudomásul veszi.

1. Az alsózempléni egyházmegye jóváhagyó határozatával együtt felterjeszti a semjéni egyháznak az iránti kérelmét, hogy temploma renoválására kölcsönt vehessen fel.

Egyházkerületi intéző-bizottság a semjéni egyház kölcsön iránti kérelmét érdemben nem tárgyalhatja, mivel a beterjesztett presbiteri s közgyűlési jegyzőkönyvekből az sem tűnik ki, hogy az egyház mily összegű kölcsönt óhajt felvenni s mivel a

templomrenoválásra az egyháznak semmi-nemű terve s költségvetése nincs. Utasítja ennek megfelelőleg a semjéni egyházat a kölcsönügy megfelelő előkészítésére s újból való beterjesztésére.

2. A gömör-tornai egyházmegye jóváhagyó határozatával együtt felterjeszti a komjáti-i egyház aziránti kérelmét, hogy temploma renoválására 1000 P. kölcsönt vehessen fel s egyházkerületünk e kölcsön erejéig a hitelt nyújtó Protestáns Központi Hitelirodával szemben vállaljon garanciát. A garanciára a kölcsönvételnél a nevezett egyháznak azért van szüksége, mivel telekkönyve megszállott területen van s így arra zálogjogi biztosíték nem vezethető.

Egyházkerületünk intéző-bizottsága a komjáti-i egyház kölcsön és garancia iránti kérelmét érdemben nem bírálhatja el, mivel a beterjesztett presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyvek tanúsága szerint a kölcsön nem névszerint szavaztatott meg.

3. Az egyházkerületi intéző-bizottság előtt tárgyalatott a cigándi ref. egyház presbiteriumának főtiszteletű és méltóságos Püspök úrhoz intézett azon kérelme, amelyben arra való tekintettel, hogy az egyházközség telekkönyvei jelenben megszállott területen vannak s így az egyház által az Orsz. Prot. Hitelszövetkezettől felvenni célzott, az egyházkerületi közgyűlés által már jóváhagyott 4.400 dolláros kölcsön telekkönyvileg bekebelezhető nem lévén, annak folyósításához és felvételéhez a főtiszteletű egyházkerületnek a nevezett Pénzintézet által megkivánt jótállását, illetve a kezes-ség elvállalását elhatározni kéri. Megemlíti a felterjesztés, hogy az egyházközségnek 439 m. hold tehermentes ingatlanai a javadalmasok ezenkívül álló 130 holdnyi ingatlanain felül is teljes fedezetét nyújtják a kölcsönnek.

Egyházkerületi intéző-bizottság elvi jelentőséggel megállapítani és kimondani kívánja, hogy minden olyan esetben, amelynél az egyházközségek által Protestáns Országos Hitelszövetkezettől telekkönyvek hiányában vagy más okból a felvenni célzott kölcsön előfeltételeként a kölcsönt nyújtó pénzintézet az egyházkerület jó-tállását, illetve szavatosságát igényli előfeltételül, ezt az egyházkerület elnöksége kizáróan csak az egyházmegye elnökségének előzetesen kijelentett és írásban lefektetett ezirányú szavatossága, továbbá az egyházközség által felveendő kölcsönnek az egyház ingatlanaira az ahhoz legközelebb eső, meg nem szállott területen lévő telekkönyvi hatóságnál vezetett úgynevezett „K“ jegyzékben keresztül vezetett jelzálogi bekebelezése után, illetve mindezek föltételében nyújthatják az egyházkerületnek kért jó-tállását, illetve szavatosságát.

Cigándi ref. egyház által jelen esetben kért egyházkerületi jó-tállást, illetve szavatosságot ezek feltételezése mellett jelenben megadja.

4. A gömör-tornai egyházmegye pártolólag terjeszti fel az építkezési terhek alatt roskadozó, vagyontalan s csekély számú komját-i anya- és tornanádaskai fiók-egyházak konventi segély iránti kérelmét.

Intéző-bizottságunk a két egyház segély iránti kérvényét azzal küldi vissza, hogy a konvent ezidő szerint segélyeket nem folyósít.

5. A gömör-tornai egyházmegye pártolólag terjeszti fel a komját-i és tornanádaskai egyházak aziránti kérelmét, hogy részükre fizetési kötelezettségeik teljesít-

hetése végett uj és magasabb adósegély állapittassék meg.

Egyházkerületünk intéző-bizottsága a komjáti-i és tornanádaskai egyházak adósegély iránti kérvényét a legmelegebb ajánlással látja el s kiadja azokat mellékleteikkel a főtiszteletü püspök úrnak a konventi irodába leendő felterjesztés végett.

6. Az alsózempléni egyházmegye felterjesztést intéz egyházkerületünkhöz aziránt, hogy a lelkészek családi pótlékának a jövedelem adó alól való mentesítése iránt intézzen előterjesztést az Egyetemes Konvent útján a m. kir. pénzügyminiszter úrhoz, mivel a jövedelemadóról szóló törvényben világos és határozott rendelkezés a családi pótléknak a jövedelemadó alá való beszámítására vagy be nem számíthatására nincs, miért is az eljáró hatóságok az egyik helyen adóalapul felszámítják, a másik helyen nem.

Egyházkerületünk intéző-bizottsága az alsózempléni egyházmegye határozatát magáévá teszi, s felkéri az Egyetemes Konventet a m. kir. pénzügyminiszter urnál oly irányu intézkedés kieszközlésére, hogy a lelkészi családi pótlékok, amelyek épen a családok lelkészek anyagi terheinek némi-mü csökkentésére adatnak, a jövedelemadó alól mentesítsenek s ez irányban az eljáró hatóságok egységes állásfoglalásra utasítsanak.

7. A felsőborsodi egyházmegye megütközésének és aggodalmának kifejezése mellett felterjeszti a martonyi-i egyház ama panasz-beadványát, amely szerint a politikai község Martonyiban az aratási és hordási munkák végezhete céljából pár vasárnapra a munkaszünetet dobszó útján felfüggesztette. A felsőborsodi egyházmegye e tényben a vasárnap megszentelése s általában a valláserkölcsi élet ellen intézett támadást s

a politikai hatóságnak a vallás ügyeibe való jótalan beavatkozását látván, a martonyi-íhoz hasonló esetek meggátlása s általában a vasárnapok illő megszentelése céljából az Egyetemes Konvent közbenjárására kéri egyházkerületünket.

Egyházkerületünk intéző-bizottsága bármennyire sajnálatosnak s a vallás-erkölcsi életre károsnak ismeri is el a panasztolt martonyi-i esetet, ebből kifolyólag további intézkedés szükségét fenforogni nem látja, mivel az adott esetben Martonyiban a politikai hatóság a M. kir. Földmivelésügyi Miniszternek egy a f. évi július 14-én 36.666/1928. sz. alatt kelt rendelete alapján intézkedett, amely rendelet a vasárnapi munkaszünetet a f. évi július 15, 22 és 29-re eső vasárnapokra az aratási és hordási munkálatok idejére a rendkívül száraz és meleg időjárásra való tekintettel felfüggesztette.

8. Az alsózempléni egyházmegye az egyetemes konvent megkeresésére kéri egyházkerületünket a tekintetben, hogy a lelkészözvegyeknek nyugdíj szempontjából két kategóriába való sorozását, amely egyenesen sérelmes a nyugdíjjogosultakra, szüntesse meg.

Egyházkerületünk intéző-bizottsága az alsózempléni javaslat felett napirendre tér, mivel az Egyetemes Konventnek 243/1925 és 51/1927. sz. határozataiban lefektetett s idevonatkozó intézkedése egyenesen a nyugdíjintézeti államsegélyt nyújtó Vallás-és Közoktatásügyi Miniszter rendelkezésén alapszik.

9. Az alsóborsodi egyházmegye jelenti, hogy Comenius Ámos János, a híres pedagógus nevére abból az alkalomból, hogy kiváló paedagógiai munkája a

„Didactica magna“ befejezésének éppen most van 300 éves évfordulója, emlékalapítvány létesítését határozta el, mivel pedig Comenius a sárospataki főiskola révén az egész egyházkerület kegyeletére tarthat számot, felkéri egyházkerületünket, hogy az alapítványhoz való hozzájárulásra hívja fel a többi egyházmegyéket is.

Egyházkerületünk intéző-bizottsága az alsóborsodi egyházmegyének elismerését nyilvánítja azért a szép gondolatáért, hogy a Comenius emlékét, aki sárospataki főiskolánknak 4 éven át volt szellemi vezére, s ez idő alatt azt a legmagasabb színvonalra emelte, aki bár idegen föld szülötte volt, de lelkének fénylő kincseiben a mienk is, s a sárospataki főiskolával való összeköttetésénél fogva a mi dicsekedésünk is, — alapítványban is megörökíteni igyekszik s e kegyeletes megemlékezésre felhívja a többi egyházmegyéink figyelmét is.

10. A gömör-tornai egyházmegye azzal a javaslatral járul egyházkerületünkhöz, hogy a kulturadó a jövőben az egyes egyházmegyékre pénzben vettesék ki, mert a búza- és pénz kivetés zavarja a költségvetést és elszámolást.

Egyházkerületi intéző-bizottság a gömör-tornai egyházmegye javaslatát a kulturadó kivetése tárgyában — tekintettel pénzünk stabilitására — elfogadja s elrendeli a kulturadónak pénzben való kivetését.

11. A gömör-tornai egyházmegye, esperesének jelentése alapján jelenti, hogy Aggtelek káplántartó helyül még mindig nem ismertetett el, jóllehet az egyházmegye és egyházkerület állandó káplántartó helyül ajánlotta. Nevezett helyen a kápláni állás szervezését indokolttá teszi az a nagyfontosságú körülmény, hogy a

magyar állam Aggteleket, hová máris ezrével zarándokolnak hitsorsosaink, akiknek lelki gondozása református egyházunk kötelessége, — világhírűvé akarja tenni. Mivel pedig az aggteleki lelkész a 8 km. hosszú barlang-körzetben hiveink s a barlanglátogatók intenzív lelki gondozását nem végezheti, a kápláni állás szervezésére elengedhetetlenül szükség van.

Egyházkerületünk intéző-bizottsága az aggteleki kápláni állás szervezését a gömör-tornai egyházmegyének ez ujabban bejelentett s egyetemes egyházi érdekre való tekintettel is a legmelegebben ajánlja az Egyetemes Konvent figyelmébe.

12. Kántor Ferenc szalai segédlelkész, aki az I. lelkészképesítő vizsgálatát 1928 június havában tette le Kolozsváron, azzal a kéréssel fordul egyházkerületünkhöz, hogy tekintettel 4 évi katonáskodására, a II. lelkészképesítő vizsgálatát 1929 szeptember havában, tehát 15 havi káplánkodás után tehesse le.

Egyházkerületünk intéző-bizottsága Kántor Ferenc kérvényét leteszi véleményezésre a sárospataki theol. akad. tanári karához.

13. A felsőborsodi egyházmegyéből a következő lelkész- és tanítóválasztások jelentenek be:

Lelkészekül megválasztottak: Sajószentpéterre: Szigethy Ferenc, Balajtra: Veress Károly, Felsőkelecsénybe: Horváth Imre, Dédesre: Bodnár László.

Tanítókul megválasztottak: Sajóvámosra: Ország László, Berentére: Héczey Kálmán, Kondóra: Vadnay József. Meszesre: Szilágyi József, Tornaszentjakabra: Szilágyi József, Rudabányára: Hugyina László, Edelénybe: ifj. Bálint János, Balajtra: Zádory Károly.

Egyházkerületünk intéző bizottsága mindeme választásokat tudomásul veszi s

az Ur szőlőjének új munkásaira a nagykegyelmű Isten gazdag áldását kéri.

14. Az abaúji egyházmegye saját megerősítésével ellátva beterjeszti a nagybózsvai és nyiri-i lelkészi s az aszalói tanítói és kántortanítói díjleveleket 4—4 példányban, ugyancsak az alsóborsodi egyházmegye beterjeszti a mezőnagymihályi kántor-tanítói díjlevelet 5 példányban megerősítés végett.

Egyházkerületünk intéző-bizottsága a beterjesztett díjleveleket, amelyek a bemutatott eredeti díjlevelekkel megegyezők, jóváhagyja és megerősíti azzal a hozzáadással, hogy az abaúji díjleveleken a jóváhagyó egyházmegyei záradékban a hivatalos pecsét pótolandó, az aszalói tanítói és kántortanítói s a mezőnagymihályi kántortanítói díjlevelekben pedig a korona és aranykorona értékek pengőértékben fejezendők ki.

15. Az alsózempléni egyházmegye saját jóváhagyó határozata alapján felterjeszti jóváhagyás végett a tarcali ref. egyház kérvényét, amelyben a templom renoválása céljából a hivekre 1928—1929—1930 és 1931. évekre elhatározott rendkívüli adó kivetéséhez és egyben a Protestáns Országos Hitelszövetkezettől ennek alapján 14.000 pengő előleges kölcsön felvételéhez felsőbb egyházhatósági jóváhagyást kér. A rendkívüli adó a hivek által a fenti négy éven keresztül akként lesz fizetendő, hogy minden kat. hold 5—5 kg. buzamenynyiséget fizet. A Protestáns Országos Hitelszövetkezettől felveendő 14.000 pengő kölcsön fedezetére ezen, a hivek által négy éven át fizetendő rendkívüli adó fog szolgálni.

Egyházkerületi közgyűlés a tarcali egyháznak a templomrenoválás céljaira szabályszerű alakban elhatározott, az említett rendkívüli adó kivetését tárgyzó határo-

zatát megerősíti s nevezett egyháznak a Protestáns Országos Hitelszövetkezettől felveendő 14.000 pengő kölcsön felvételére, amely a kivetett rendkívüli adóban fedezetet talál, a felhatalmazást megadja.

16. Az alsózempléni egyházmegye saját jóváhagyó határozata alapján felterjeszti a bodrogkeresztúri egyház kérelmét, amelyben nevezett egyház templom és kántorlak renoválása céljából a Protestáns Országos Hitelszövetkezettől 35 év alatt 8.94% annuitással fizetendő 1.450 dollár kölcsön felvételéhez felsőbb egyházhatósági jóváhagyást kér.

Egyházkerületi intéző-bizottság elvi jelentőséggel kimondja, hogy az Országos Protestáns Hitelszövetkezettől vagy más Pénzintézettől az egyházközségek részéről az egyházi ingatlanok lekötése mellett és felsőbb egyházhatósági jóváhagyás feltételével felveendő kölcsönök elhatározásánál s az efeletti egyházhatósági döntéseknél nem elegendő pusztán az egyházközség által a kölcsönrel fedezni kívánt célnak a megjelölése és a törvényszerű névszerinti szavazással a kölcsön felvételének az elhatározása, hanem a kölcsön felvehetésének előfeltételét kell hogy képezze az egyházközségi közgyűlések részéről E. T. III. 16. §-a értelmében annak megállapítása, hogy a rendkívüli szükséglet tárgyát képező összeg fedezése az e törvényszakaszban előírt módon t. i. rendkívüli adó kivetése útján nem történhetik. hanem csak kölcsön útján, elengedhetetlenül szükséges emellett annak szabatos megállapítása, hogy a felveendő kölcsönnek mi képezi a fedezetét, illetve a kamat és tőke törlesztés rendes vagy rendkívüli egyházi költségvetés, esetleg rendkívüli

adó elhatározása mellett mi módon fog eszközöltetni, végül az egyházközség vagyona cselekvő és szenvedő állagát feltüntető egyházközségi leltár és kölcsön felvételét megelőző költségvetési év költségvetésének a bemutatása szükségesek az ilyenmű kölcsönök felvételéhez, amelyek a kölcsön célját, fedezetét az egyházközség anyagi helyzetét döntésre alkalmas módon föltárják. Arra való tekintettel, hogy a bodrogkeresztúri egyház felterjesztésében a kölcsön felett való érdemleges döntésnek a most megjelölt feltételei hiányoznak, az egyházközség által kért jóváhagyást az intéző-bizottság ezúttal megtagadja és az iratokat megjelölt eljárás céljából az egyházközséghez visszajuttatja.

17. Az alsózempléni egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti a báji egyházközség kérelmét. amelyben lelkészlak építése céljaira szabályszerű alakban elhatározott s a Protestáns Központi Hitelszövetkezettől felveendő 16.000 pengős kölcsön felvételéhez kér felsőbb hatósági jóváhagyást, amely összeg 5 évre kivette lesz visszafizetendő. Az egyházmegye elnöksége a lelkészlak építésére az államépítéssel felülvizsgált terv, költségvetés alapján az engedélyt megadta, s az építési szerződést is jóváhagyta s a kölcsön felvételéhez is hozzájárult.

Egyházkerületi intéző-bizottság a báji egyháznak a Protestáns Központi Hitelszövetkezettől felveendő 16.000 pengős kölcsön felvételére vonatkozó ezen elhatározását tudomásul veszi, a kölcsön felvételét engedélyezi, különös tekintettel arra, hogy a lelkészlak építése az egyházmegyei elnökség előzetes engedélyezése alapján már folyamatban van. Utasítja azonban nevezett egyházközség előljáróságát, hogy ezen

kölcsön mikénti fedezése, illetve visszafizetésének módozatai s az e célból szükséges rendkívüli kivetés tekintetében sürgősen hozzon megfelelő egyházközségi határozatot.

18. A szinpetri-i egyház közvetlenül az egyházkerülethez intézett beadványában engedélyt kér arra, hogy lelkészlak építésére 1100 dollár kölcsönt vehessen fel s kéri egyházkerületünket, hogy tekintettel arra, miszerint telekkönyve megszállott területen van s így arra zálogjogi biztosíték nem vezethető, e kölcsön erejéig a hitelt nyújtó Protestáns Központi Hitelirodával szemben vállaljon készfizető kezességet.

Egyházkerületünk intéző-bizottsága a szinpetri-i egyház kérelmét érdemben nem bírálhatja el, mivel a vonatkozó egyházmegyei jegyzőkönyv hiányzik s a betervezett presbiteri és közgyűlési jegyzőkönyvek tanúsága szerint a kölcsön nem névszerinti szavazással határozott el.

19. Balogh István edelényi lelkész beadvánnyal fordul egyházkerületünkhöz, amelyben egyházi autonómiánk szempontjából egyházközségében az általános ismétlő-iskolának községi gazdasági ismétlő-iskolává való átszervezését aggályosnak s a csekély számú református ismétlősöknek a nagy többségben levő róm. kath. ismétlősökkel való összehozását és r. kath. tanítók által való tanítását veszélyesnek látja, kéri azért e tekintetben egyházkerületünk véleményét s utasítását.

Egyházkerületünk intéző bizottsága egyházunk érdekeinek semmi sérelmét nem látja abban, ha református ismétlő tanköteleseink más vallású ismétlő tankötelesekkel kerülnek össze a gazdasági ismétlő-iskolában, ahol u. i. csupán közismereti és gazdasági tárgyak tanítását vég-

zik a különböző vallásu tanítók s a vallás-
tan tanítására a felekezeteknek mód és
alkalom nyílik.

Az általános ismétlő-iskolának községi
gazdasági ismétlő-iskolává való átszerve-
zését pedig maga a vallás- és közoktatás-
ügyi miniszter rendelte el s tette kötele-
ségévé a polgári községeknek mindenütt,
ahol a mindkét nembeli ismétlő tanköte-
les gyermekek száma a 40-et eléri. Az
iskolafenntartó felekezet az átszervezéshez
való hozzájárulást csak az esetben tagad-
hatná meg, ha önmaga tartana fel gazda-
sági ismétlő-iskolát, amely természetesen
leg anyagi kiadással járna.

Ezzel kapcsolatban intéző-bizottságunk
kötelességévé teszi a lelkészeknek, hogy
azokon a helyeken, ahol gazdasági ismétlő
iskola szervezetett, az ismétlő-iskolások
valláserkölcsi oktatását vegyék kezükbe
s azt a legnagyobb gonddal és buzgalom-
mal teljesítsék, az espereseket pedig fel-
hívja e tekintetben a legszigorúbb ellen-
őrzésre.

20. Az intéző-bizottság tárgysorozatán levő ügyek
letárgyaltván, elnökség a gyűlést bezárja.

Mindezen jegyzőkönyvi pontok hitelesítettnek.

Kmf.

Dókus Ernő

egyházkerületi főgondnok,
világi elnök.

Dr. Révész Kálmán

püspök,
egyházi elnök.

Janka Károly

egyházkerületi lelkészi főjegyző.

Az egyes pontokat jegyezték:

Janka Károly lelkészi főjegyző a 20. pontot.

Lengyel István lelkészi aljegyző az I., II., 1., 2., 4—14., 18. és 19. pontokat.

Dr. Horváth Zoltán világi aljegyző a 3., 15., 16. és 17. pontokat.

Tárgymutató :

Jelen voltak névsora.

- I. Elnöki megnyitó.
- II. Távolmaradtak igazolása.
  1. Semjén kölcsöne ügyében új eljárásra utasítatik.
  2. Komjáti kölcsön iránti kérelmével elutasítatik.
  3. Az egyházak kölcsönügyében felmerülő egyházhatósági jóváhagyás szüksége eseteire elvi jelentőségű határozat hozatik. A cigándi ref. egyházért telekönyv hiányában jótállást vállal az egyházkerület.
  4. Komjáti és Tornanádaska konventi segély iránti kérvénye visszaküldetik.
  5. Komjáti és Tornanádaska adósegély iránti kérvénye kiadatik püspök urunknak a konventi irodába leendő felterjesztés céljából.
  6. A lelkészi családi pótléknak jövedelem adó alóli mentesítése ügyében felterjesztés intéztetik az Egyetemes Konventhez.
  7. A martonyi-i vallássérelmi esetben további intézkedés nem szükséges.
  8. Alsózemplén javaslata a lelkészözvegyek kétféle nyugdíjilletékének egységesítése tárgyában nem fogadtatik el.
  9. Egyházmegyék figyelme felhivatik a Comenius emlékét megörökítő alapítványhoz való hozzájárulásra.

10. Gömör-tornai javaslat a kulturadónak pénzben való kivetésére elfogadtatik.
  11. Aggtelek újból káplántartó helyül ajánltatik.
  12. Kántor Ferenc kérvénye véleményezés végett le-tétetik a theol, akadémia tanári karához.
  13. A felsőborsodi lelkész- és tanítóváltozások tudomá-sul vétetnek.
  14. A nagybózsvai és nyiri-i lelkészi-, az aszalói tanítói- és kántortanítói, a mezőnagy Mihályi kántortanítói díjlevelek megerősítettnek.
  15. A tarcali egyház rendkívüli adókivetése megerősít-tetik és 14.000 P kölcsön felvételére feljogosítottatik.
  16. Az egyházak kölcsönfelvételének szabályozása. Bod-rogkeresztur kölcsön engedélyezése iránti kérelme szabályszerű eljárás céljából visszaadtatik.
  17. Báj kölcsön felvétele engedélyezettetik.
  18. Szinpetri kölcsön iránti kérelmével elutasítottatik.
  19. Megállapítottatik, hogy gazdasági ismétlő iskolák szervezése nem ütközik autonómiánkba. Lelkészek felhivatnak a gazdasági ismétlő iskolákban a vallás-erkölcsi oktatás végzésére, az esperesek pedig ez oktatások ellenőrzésére.
  20. Elnökség a gyűlést berekeszti.
-

Betűsoros névmutató.

- Abaúji egyházmegye 14.
Aggtelek 11.
Alsóborsodi egyházmegye 9, 14.
Alsózempléni egyházmegye 6, 8, 15, 16, 17.
Aszaló 14.
Balajt 13.
Báj 17.
Bálint János ifj. 13.
Berente 13.
Bodnár László 13.
Bodrogkeresztúr 16.
Cigánd 3.
Dédes 13.
Dókus Ernő egyh.-ker. főgondnok I.
Edelény 13, 19.
Egyetemes Konvent 6, 11.
Egyházak általában 3, 9, 10, 16, 19.
Egyházkerületi elnökség I.
Egyházkerületi pénztár 10.
Egyházmegyei elnökségek 3, 16.
Egyházmegyék általában 3, 10, 16, 19.
Esperesek általában 19.
Farkas István II.
Felsőborsodi egyházmegye 7.
Felsőkelecsény 13.
Gömör-Tornai egyházmegye 2, 4, 5, 10, 11.
Héczey Kálmán 13.
Horváth Imre 13.
Hugyina László 13.
Kántor Ferenc 12.
Komjáti 2, 4, 5.
Kondó 13.

Lelkészek általában 3, 6, 16, 19.
Martonyi 7.
Meczner Béla II.
Meszes 13.
Mezőnagymihály 14.
Nagybózsva 14.
Nyiri 14.
Országgh László 13.
Dr. Révész Kálmán püspök 5.
Rudabánya 13.
Sajószentpéter 13.
Sajóvamos 13.
Semjén 1.
Sárospataki theol. akadémia 12.
Szigethy Ferenc 13.
Szilágyi József 13.
Szinpetri 18.
Tarcsl 15.
Tornanádaska 4, 5.
Tornaszentjakab 13.
Vadnay József 13.
Veress Károly 13.
Zádory Károly 13.

FÜGGELÉK.

Az egyházkerületi népiskolai tanügyi-bizottsági előadó jelentése.

Főtiszteletű e.-ker. népiskolai Tanügyi Bizottság!

Jelentéstételem kezdetén panaszkodnom kellene a szükséges adatok késői beérkezése fölött, ami megnehezíti, sőt részben lehetetlenné teszi a gondos tanulmányozást és alapos beszámolást; mivel azonban az évenkénti zokszó s az annak nyomán időről-időre hozott egyházkerületi határozatok nem járnak kivánt eredménnyel, csak azért említem ezt, hogyha jelentésem nem elégítheti ki a főtiszteletű bizottságot, méltóztassék a fogyatékoság mentségét ebben is látni.

Az elmúlt iskolai év az új tanterv és tankönyvek próbára vettetésének jegyében indult és folyt le. A gyakorlati életet képviselő tanítóságnak kellett bírálatot mondania egyrészt arról, hogy a tanterv és a tankönyvek külön-külön alkalmasak-é az eléjük tűzött cél elérésére, vagy legalább tisztességes megközelítésére, másrészt egymással való vonatkozásukban megvan-é a kivánt és elengedhetetlen, jótékony kölcsönhatás s nem kiált-é egyik vagy másik feltétlenül végrehajtandó javításért? Érezve, hogy csak több év tűzpróbája mutatja meg valaminek használható és hasznos voltát, nem mernék még végleges véleményt mondani sem mellettök, sem ellenök a multa emlékeztető sok kedves visszhang végleges elnémulása előtt, de azt jelezniem kell a felterjesztések nyomán, hogy úgy a tankönyvek ellen, mint különösen a tanterv és a

tankönyvek összhangja tekintetében nagyon sok komoly és indokolt kifogás merült fel, amiről említést kell majd tennem.

Nem szabad lett volna lekerülnie a napirendről az iskolák hatásosabb ellenőrzése, az úgynevezett szakfelügyelet kérdésének sem, sőt ennek a megszervezése kellett volna, hogy vezető gondolatunk legyen! Itt azonban a jó szándékon túl belátható időn belül nem enged az anyagi erők elégtelensége, ami újabb időkben sok szép tervünknek és becsületes törekvésünknek zord kezű sírásója. E tekintetben a lehetetlen állapotok némi megjavítására kívánt jó, habár eléggé messze nem érhető lépést tett az abaúji egyházmegye, mikor az eddigi 18 körlátogatóság helyett az egyházlátogatásnak megfelelően 6-ot szervezett s ezzel legalább elejét vette a sokféle ízlés szerinti elbírálásnak, részben lehetővé tette az alkalmasabb emberek megtalálhatóságát.

Nem akarok e helyről kezdeményezést ajánlani az abaúji tanügyi-bizottságnak, csak felvetem — mindeknek meggondolásába ajánlva, — hogy nem lenne-e célszerű, ha az egyházlátogatásos példájára a körlátogatások is a körzeteket váltogatva végeznék munkájukat? Több szem többet lát!

Az egyes egyházmegyékre vonatkozóan Abaújból a főtiszteletű bizottságot is érdeklő, örvendetes dolog, hogy a megelőző évi 30%-al szemben 41% a kiváló eredményű iskola, amit a tanügyi-bizottsági elnök egyébként legalább részben az enyhe elbírálásnak tulajdonít; elszomorító ellenben, hogy 3 iskolában teljesen elégtelen, további kettőben csak nagy jóakarattal minősíthető kielégítőnek az eredmény. Az egyh.-megyei közgyűlés magtorló intézkedésül fegyelmi eljárást is rendelt el. Abaújkérben és Kupán törvényes létszám híján nincs tanítói államsegély, pedig mindkét helyen erős katolikus iskola van, ahol a versenyt csak jól fizetett, elsőrendű munkaerő bírhatná el! A felszerelés anyagi erőnk elégtelensége mellett kiáltó bizonyosságul — 7 híján hiányos az iskolákban.

Alsó-borsodban szinte hihetetlenül nagy, 67% a ki-

váló iskola. Vajha kellő szigorúsággal végzett elbírálás örvendetes eredménye lenne! Igaz, hogy ott legtöbb az osztott iskola s így, mert legkönnyebben érhető el, lélek szerint legjobban is megkívánható, sőt megkövetelhető a legjobb eredmény. Szomorú dolog, hogy itt is alig akad teljesen felszerelt iskola; meg az, hogy Egernek nincs felekezeti iskolája. Kívánatos, hogy minden erőfeszítést megtegyen, ami saját iskolájához hozzásegíti.

Az alsózempléni tanügyi-bizottsági jelentés és egyes határozatok nyilván mutatják, hogy ott részeseül a népoktatás legtöbb figyelemben. Nemcsak áldottnak mondja a múlt iskolai évet 52% kitünő és semmi elégtelen eredmény mellett kiemelve a tanítói kar buzgó működését és a simai iskolánál is nagyon meglátszó évközi változás káros voltát, valamint eldicsekedve azzal, hogy másvallású iskolában nagyon kevés növendékünk, hozzánk viszont sokkal több másvallású gyermek jár, hanem nyilván megmutatva, hogy a népneveléssel összefüggő dolgokra messze előre néz és lát. Erre vonatkozólag a javaslataiból a Főtiszteletű Bizottság jóakarató figyelmébe ajánlom a következőket:

- I. Egyházkerületünk kérje fel az Egyetemes Konventet, hogy az osztatlan, részben, illetve egészen osztott iskolák részére tanmenetet, tanrendet és csendes foglalkozási tervezetet készíteni méltóztassék.
- II. Ugyancsak Egyetemes Konvent útján tegyen erőteljes lépést arra nézve, hogy Zemplénnvármegye királyi tanfelügyelőségéhez, amelynek területén 84 ref. tanerő működik, a népesség pedig 50%-ban hitfelekezetünkhöz tartozik, ez idő szerint teljesen hiányzó református tisztviselő is alkalmaztassék, illetőleg osztassék be.
- III. Ama szomorú tapasztalat alapján, hogy középiskoláinkban fogynak a jó magaviseletű és jól tanuló ref. szegénysorsu gyermekek s egyre több a másvallású, szinte tervszerűen a mi olcsó iskoláinkban taníttatott gyermek s így idővel ilyen mó-

don is kárunkra válik a társadalmi és közéleti állásokban való elhelyeződés; felettes egyházi hatóságaink segítő alapok létesítésével, de egyébként is minden módon hassanak oda, hogy szegénysorsu hittestvéreink gyermekeiket saját közép- és főiskoláinkban neveltethessék.

- IV. Ugyancsak szomorú tapasztalat mutatja, hogy a tanítóképzőkben fogy a ref. tanulók száma, ami évek múlva tanító hiányra vezethet, amiért egyházkerületünk felhívja a középiskolák tanári karát, hogy jó előmenetelű növendékeiket alkalmasnak vélt uton-módon buzdítsák a tanítói pályára menetelre, mivel a tanítóképzőbe való felvételhez ma már legalább is jó osztályzat szükséges.

A felsőborsodi tanügyi bizottság elnöke is örömmel vallja, hogy az iskolák szellemi állapota hanyatlást nem, sőt fejlődést mutat, mert a tanítók a tankönyvek újszerűsége, nehézkessége és az új tanterv szokatlanlansága mellett is lelkiismeretes, szép munkát végeztek. 65 tanító közül 41 kiváló eredményt mutatott fel, a sajószentpéteri járásban mind a 13; elégtelen iskola nincs. Sajószentpéteren 6, Boldván 3 növendékünk jár másvallásu iskolába s a tanügyi bizottság elnöke ennek is keresi az okát s igyekszik orvoslását találni.

- V. Gömör-Tornából az esperes, mint tanügyi bizottsági elnök, ilyen szokatlan minőségben ad jelentést. Nem tartom szerencsés és kívánatos dolognak, hogy az esperes viselje a tanügyi bizottsági elnöki tisztet is, amiért utasítani kérem a gömörtornai egyházmegyét, egyházkerületi közgyűlésünk által, hogy a tanügyi bizottság elnöki székébe más lelkészt ültessen s mentesítse e tekintetben esperejét. A jelentés egyébként legbővebb a maga nemében, lévén sok helyiérdekű mondanivalója a legkisebb egyházmegye iskoláiról. Mindenesetre érdeklő azonban a főtiszt. Bizottságot, hogy Gömör-Tornában sincs elégtelen iskola, ellenben van 16 kiváló 31 közül, több, mint 50%. Verbócon és Szögligeten,

ez utóbbin több tantárgynál is nem az egyetemes Konvent 122/1928. sz. határozatával előírt tankönyv van használatban. Szigorúan útasítva lettek a konventi határozat rendelkezésének betartására.

Amint ezekből látható, csak Abaújban van említésre méltó panasz, ami sürgős és erőskezű beavatkozást kívánt, amivel az egyházmegye nem is késett. Egyebütt jóleső érzéssel tekinthetünk népoktatásunk múlt évi arculatára, amelynek egyre szebbé válásáért semmi áldozatunk nem lehet drága, mert csak így nyerhetjük meg a felekezetek kulturversenyét mi, mostohán kezelt, magyar kálvinisták.

Az egyházmegyék közül külön felterjesztést tett a felsőborsodi egyházmegye 30. sz. határozatával, amelyet szószerinti szövegében hozok a főtiszteletű bizottság elé. A határozat így szól: „A tauügyi-bizottság javaslata alapján kimondja közgyűlésünk, hogy

VI. 1. A tandíjkárpótlás teljes valorizálása, a tanítói nyugdíjárulékok terhének egyházainkról való levétele, a tanítói és kántori javadalom szétválasztása, valamint a tankönyvek árának mérséklése tárgyában a főtiszteletű egyházkerület hatásos közbenjárását kéri.

2. Ózdon egy önálló hitoktatói állás felállítását szükségesnek tartja.

3. Ugyancsak szükségesnek tartja, hogy az új tanterv életbe léptetése odáig halasztassék el, míg a meglévő vallástani tankönyvek el nem fogynak.“

Ajánlom a határozatot a főtiszteletű Bizottság bölcs elbírálása és megfontolásába az alsóborsodi tanítótestületnek az egyházmegyei tanügyi-bizottság és közgyűlés határozata nélkül az esperesi hivatal által felterjesztett következő jegyzőkönyvi határozatával.

VII. „A tanítóegyesület választmánya határozatában kéri a nagytiszteletű egyházmegyét, hogy feliratában forduljon a főtiszteletű és méltóságos Kerület

útján az egyetemes Konventhez, hogy a III. osztály számára a régi vallástanterv anyagát hagyja meg, ahol nem csupán ó-szövetségi, hanem a Jézus életéből vett történetek és tanítások is foglaltatnak, mert sem pedagógiai, sem keresztyén valláserkölcsei szempontból nem tartja üdvösnek, hogy a gyermekek életében egy teljes esztendő úgy múljon el, hogy a gyermek módszeres tanítás keretében az Isten fiáról semmit se halljon.“

Bár ezzel az indítvánnyal sem az egyházmegyei tanügyi-bizottság, sem a közgyűlés nem foglalkozott, a benne megnyilatkozó, aggódó érzés méltóvá teszi arra, hogy a Főtiszteletű Bizottság magáévá tegye és az egyházkerületi közgyűlés útján az Egyetemes Konvent elé vigye.

Nem hallgathatom el, hogy Abaújból és Alsóbor-sodból panasz hallik, mivel a tanítók nem készítik el és nem mutatják be a tanügyi-bizottsági elnöknek a tananyagbeosztást. Az illető egyházmegyék tiszte kötelességteljesítésre szorítani tanítóikat; megfontolandónak tartom azonban s kérem a Főtiszteletű Bizottság határozatát: nem kellene-e felterjesztéssel élnünk az Egyetemes Konventhez, hogy az osztatlan, részben, vagy egészben osztott iskolák számára külön-külön mindenütt használatba veendő tananyagbeosztást készíteni méltóztassék?

A tankönyvek indokolatlan drágasága és kiállításuknak szokatlan silánysága — úgy látszik — egyelőre állandó panasz tárgya marad. Az orvoslásra nézve nem veszünk észre semmi felsőbb hatósági intézkedést.

A tantervvel szemben a tankönyvek néha mintha csak oldalági rokonságban volnának! Ennek kimutatása az illetékes szakbirálat már is sok helyütt munkába vett feladata; rá kell azonban e helyen is mutatnom a III. osztály vallástani tankönyv és tanterv egymáshoz való viszonyára, amely egyenesen úgy néz ki, mintha egyiket nem a másikért, de a másik ellen csinálta volna valaki. Minden esetre el kell készülnünk e tekintetben sok, szinte sorozatos javításra.

VIII. A statisztikáról emlékezve kérem felhívni a körlátogatók figyelmét, hogy vonal alatt az állami és községi iskolai vallásitanítás eredményéről s az ilyen iskolákat fenntartó polgári községekből középfokú iskolába járó, református növendékek számáról is jelentsenek, amint ezt Gömör-Torna már megtette.

IX. Egyszersmind utasítani kérem Felsőborsodot, hogy a népiskolák fenntartására fordított összeget ne értékegységben, de számszerű összegben jegyeztesse fel a körlátogatókkal.

A statisztikai kimutatást egyébként mellékelten van szerencsém a főtiszt. Bizottság rendelkezésére bocsátani. Egy pár örvendetes adatot szabad legyen itt is felemlítenem. A felszerelés teljessé lett 13 iskolában; teljesen osztott iskola több lett 8-al. A mindennapi tankötelesek száma több lett 1057-el (460 fiu, 597 leány). Iskolába több járt 1174-el, mint előző tanévben. Ifjusági egyesület alakult az iskolával kapcsolatban 4 (2 fiu, 2 leány). Ifjusági könyvtár több lett 14-el, tanítói könyvtár 29-el. Végül a népoktatásra fordított egyházi jövedelemből 36,862.55 P, államsegélyből 59,354.48 P, községi vagy más alapból 1305.24 P, összesen 97,520.27 P-vel több, mint előző tanévben. Mivel azonban Felsőborsod nem számszerű összeget, de értékegységet jegyzett, ez a beállítás nem fedi a tényleges kiadást. Végeredményében az egyház költött e címen 275,428.38 P, az állam adott segélyként 428,275.02 P, községi vagy más alap fedezett 6571.20 P, felemésztett egyházkerületünk református népoktatása 710,274.60 pengőt, meg a ki nem mutatható felsőborsodi összeget.

Ezekkel szemben nem kedvező adat, hogy 7-el több iskolában lett a létszám 80—100-ig, és 3 iskolában 100-on felül, ami eddig nem volt. 6 osztályt végzett s záróvizsgát tett 134-el kevesebb mint 1926/27-ben (112 fiu, 22 leány; igazolatlan mulasztás több volt 2290-el. Ismétlő iskolás kevesebb volt 602-vel 293 fiu, 309 leány). Az előző tanévinél kevesebb konfirmált 504-el (230 fiu, 274 leány.) Hozzánk járt az összes létszámból 2202-vel

(1082 fiu, 1120 leány) kevesebb, ellenben más jellegű iskolába 1552-vel (767 fiu, 785 leány) több.

Ha a statisztika szemüvegén nézzük hát a múlt tanévet, a jelzett adatok körülbelül kiegyenlítve egymást, nem panaszkodhatunk visszaesésről, ami anyagi nehéz helyzetünkben elég eredmény.

Kérve javaslataim megfontolását és elfogadását, mindenek felett a főtiszt. Bizottság értékes jóakarátát és támogató segítségét s magamat a bizottsági tagok készséggel viszonzott szeretetébe ajánlva vagyok a főtiszt. Bizottság kész szolgája

Miskolc, 1928. okt. 22.

Szilva István

bizottsági előadó.
